

**STRATEGIJA RAZVOJA
OPĆINE TRAVNIK
2022 - 2027.**

Januar , 2022.

SADRŽAJ

UVOD.....	4
1. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE TRAVNIK	5
2. STRATEŠKA PLATFORMA	5
2.1. Socioekonomska analiza općine (situacijska analiza)	5
2.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike.....	6
2.1.2. Demografske karakteristike i kretanja.....	10
2.1.3. Pregled stanja i kretanja u ekonomiji	14
2.1.4. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada	33
2.1.5. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja	37
2.1.6. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga	49
2.1.7. Zaštita okoliša i smanjenje rizika od nesreće.....	54
2.1.8. Stanje prostorne planske dokumentacije	55
2.1.9. Stanje administrativnih usluga lokalne samouprave	56
2.1.10. Analiza Budžeta i projekcije sredstava za finansiranje realizacije Strategije razvoja	58
3. STRATEŠKO FOKUSIRANJE	59
3.1. SWOT analiza	59
3.2. Strateški fokusi	61
3.3. Vizija	62
3.3. Strateški ciljevi	63
4. SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVI	67
4.1. Usklađenost, komplementarnost i međusobni utjecaj sektorskih planova	67
4.2. PLAN EKONOMSKOG RAZVOJA	67
4.2.1. Opis mjera	69
4.3. PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA	71
4.3.1. Opis mjera/projekata	75
4.4. PLAN ZAŠTITE OKOLIŠA	82
4.4.1. Opis projekata / mjera	84
5. INDIKATIVNI FINANSIJSKI OKVIR.....	87
6. USKLAĐENOST STRATEGIJE RAZVOJA SA DRUGIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA.....	95
7. PLAN PROVOĐENJA, PRAĆENJA, EVALUACIJE I IZVJEŠTAVANJA STRATEGIJE RAZVOJA.....	99
8. DETALJAN PREGLED MJERA	102
9. SAŽETAK STRATEŠKOG DOKUMENTA.....	149
PRILOZI	171
Pregled tabela	171

Pregled grafikona	172
Pregled slika.....	172

UVOD

U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, Općina Travnik je uradila Strategiju razvoja općine za period 2022 - 2027. godine. Ovom Strategijom su se utvrdili ciljevi i prioriteti razvoja općine, način njihovog ostvarivanja, finansijski i institucionalni okvir za njihovu implementaciju, monitoring, evaluaciju i izvještavanje. Ona, također, predstavlja ključni strateško-planski dokument kojim se usmjerava razvoj općine u tri najvažnija aspekta: ekonomskom, društvenom i aspektu okoliša.

Strategija razvoja 2022 - 2027. godine urađena je uz podršku Instituta Sveučilišta/Univerziteta "VITEZ", a vodeću ulogu u njoj izradi je imao općinski Razvojni tim:

1. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE TRAVNIK

Metodologija za integrisano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO), koja je prihvaćena i preporučena, kako od strane entitetskih tijela, tako i od Saveza općina/opština i gradova oba entiteta, korištena je kod izrade Strategije razvoja općine Travnik. Također, ona je u skladu i sa Uredbom o izradi strateških dokumenata Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine F BiH, broj 32/17).

Korištena metodologija je u skladu sa zakonskim okvirom koji definiše planiranje razvoja na lokalnom nivou.

Dva temeljna principa ove metodologije: održivost i socijalna uključenost su u potpunosti ispoštovana pri izradi Strategije, što će rezultirati ekonomski napredak sa socijalnom uključenosti, bez prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa.

Također, kod izrade Strategije poštovani su i sljedeći principi:

- otvorene metode koordinacije,
- partnerstva,
- horizontalne i vertikalne koordinacije i
- javnosti i transparentnosti.

Kod izrade Strategije, princip ravnopravnosti spolova i jednakih prava za svo stanovništvo općine je u potpunosti ispoštovan.

Proces izrade Strategije se odvijao u periodu od jula 2021. godine do januara 2022. godine, u toku kojeg je organizovano niz sastanaka, u vidu radionica, na kojima su učestvovali članovi općinskog Razvojnog tima.

2. STRATEŠKA PLATFORMA

Strateška platforma se izrađuje za svaki strateški dokument u Federaciji Bosne i Hercegovine i sastoji se od: situacione analize, uključujući i osvrt na stanje i usklađenost prostorno-planske dokumentacije, vizije razvoja i strateških ciljeva sa indikatorima.

2.1. Socioekonomska analiza općine (situacijska analiza)

Socioekonomska analiza općine Travnik je osnova za planiranje njenog lokalnog razvoja, kao i osnova za definisanje vizije, misije i razvojnih pravaca općine.

2.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike

Osnovne informacije o općini Travnik:

Geografske koordinate	44.2267°N i 17.6706°E
Nadmorska visina	517 m.n.v.
Površina	529 km ²
Broj stanovnika	52.308
Gustina naseljenosti	98,9

Grad Travnik se nalazi na nadmorskoj visini od 517 m.

Nalazi se gotovo u samom centru Bosne i Hercegovine, i zahvaljujući tom položaju grad Travnik povezuje gotovo sve značajnije tranzitne pravce u BiH, što ga čini značajnim tranzitnim čvorištem.

Slika 1. Položaj kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine

Slika 2. Položaj općine Travnik u Srednjobosanskom kantonu

Općina Travnik po broju stanovnika je najveća općina Srednjobosanskog kantona, koju čine 90 naseljenih mjesta sa 34 mjesne zajednice: Bačvice, Bandol, Bijelo Bučje, Bilići, Brajići, Brajkovići, Brankovac, Čifluk, Ćosići, Čukle, Dolac, Dolac na Lašvi, Donja Trebeuša, Donje Krčevine, Donji Korićani, Dub, Đelilovac, Fazlići, Gladnik, Gluha Bukovica, Goleš, Gornja Trebeuša, Gornji Korićani, Gradina, Grahovčići, Grahovik, Guča Gora, Hamamdžići, Han Bila, Jezerci, Kljaci, Kokošari, Komar, Kraljevice, Krpeljići, Kruševo Brdo I, Kruševo Brdo II, Kula, Kundići, Lovrići, Mala Bukovica, Maline, Miletići, Miškića Brdo, Mosor, Mudrike, Nova Bila, Orahovo, Orašac, Orlice, Ovčarevo, Paklarevo, Potkraj, Pode, Podstinje, Pokrajčići, Poljanice, Polje Slavka Gavrančića, Prići, Pulac, Putićevo, Radića Brdo, Radojčići, Radonjići, Ričice, Runjići, Sažići, Sečevo, Seferi, Selići, Skomorje, Slimena, Suhi Dol, Šešići, Šipovik, Šišava, Travnik, Turbe, Turići, Varošluk, Velika Bukovica, Vidoševići, Vilenica, Višnjevo, Vitovlje, Vlahovići, Zagrađe i Zaselje.

Tabela 1. Broj naseljenih mjesta u općini Travnik

	Broj naseljenih mjesta	Površina općine u km ²	Stanovništvo	Gustina naseljenosti
2009.	89	529	55.000	104,0
2010.	89	529	54.878	103,7
2011.	89	529	54.771	103,5
2012.	89	529	54.567	103,2
2013.	90	529	54.557	103,1
2014.	90	529	54.452	102,9
2015.	90	529	54.332	102,7
2016.	90	529	53.054	100,3
2017.	90	529	52.875	100,0
2018.	90	529	52.739	99,7
2019.	90	529	52.487	99,2
2020.	90	529	52.308	98,9

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Napomena: Prema zvaničnim izvještajima popisa stanovništva 2013. godine, u općini Travnik

živi 53.482 stanovnika, međutim, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, koji su korišteni u dokumentu Socioekonomski pokazatelji po općinama 2013. kao i u dokumentu Makroekonomski pokazatelji u 2013. godini, kojeg je pripremio Federalni zavod za programiranje razvoja, broj stanovnika je nešto drugačiji i on iznosi za ovu godinu, 54.557. Stoga je u nastavku prikaza statističkih podataka, koji su u vezi sa brojem stanovnika, korišten ovaj podatak o broju stanovnika.

Općina Travnik leži u kotlini rijeke Lašve, koja je sa sjevera omeđena planinom Vlašić, a sa juga ograncima planine Vilenica.

Planina Vlašić pripada seriji kontinentalnih Dinarida i građena je uglavnom od mezozojskih vapnenaca i dolomita. Njena nadmorska visina je 1943 m na njenom najvišem vrhu, Paljeniku. Posjeduje brojne sipare (točila), gole grebene, prostrane visoravni, i krška vrela u južnom podnožju planine. Vlašićka visoravan je visoka 1300 m, a prema geografskim koordinatama nalazi se na $44^{\circ} 14' \text{ s. g. š.}$ i $17^{\circ} 40' \text{ i. g. d.}$

Planina Vilenica se razlikuje od Vlašića svojim oblikom i sastavom. Ona spada u škriljevačko gorje, odnosno građena je od permskog škriljevca. Njen najviši vrh Kicelj (Kiselj) nalazi se na 1235 metara nadmorske visine.

Općina je izuzetno bogata vodama. Leži na obalama rijeke Lašve koja kroz općinu protiče u dužini od 52 km. Njeno izvorište je ispod planine Vlašić, a nastala je spajanjem karaulske Lašve i komarske Lašve. Budući da se ulijeva u rijeku Bosnu, pripada crnomorskom slivu. Sliv rijeke Lašve nalazi se na površini od 948 m^2 . Njene pritoke su Bila, Grlonica, Prala, Lupnica, Krušćica, Vranička rijeka i Kozica. U samom Travniku ima dvije pritoke Hendek i Šumeće.

Osim Lašve i njenih pritoka, na području općine, na planini Vlašić, nalazi se i rijeka Ugar čija je ukupna dužina 45 km. Ulijeva se u rijeku Vrbas. Ima više pritoka: Ilomska, Kobiljska rijeka, Pljačkovac, Zirin potok, Kusin potok i Ugrić. Na njoj se nalazi i manji vodopad, a na njenoj pritoci Ugrić nalaze se i tri manja vodopada.

Na Vlašiću, na desnoj pritoci rijeke Ugar se nalazi i vodopad Pljačkovac, visine između 18-20 metara i širine 2-4 metra.

Općina Travnik ima umjereno-kontinentalnu klimu, umjereno topla ljeta, svježja i ugodna proljeća i jeseni, i umjereno hladne zime. Padavine su povoljno raspoređene tokom godine što je veoma pogodno za poljoprivredne kulture koje se uzgajaju na ovom prostoru. Zime obično imaju dosta snježnih padavina, naročito na većim nadmorskim visinama planine Vlašić i Vilenice, što je idealno za zimski turizam. Klima na planini Vlašić je izrazito planinska.

Pregled meteoroloških parametara za općinu Travnik bit će dat u narednim tabelama, uz napomenu da je automatska Meteorološka stanica Travnik instalirana u augustu 2019. godine.

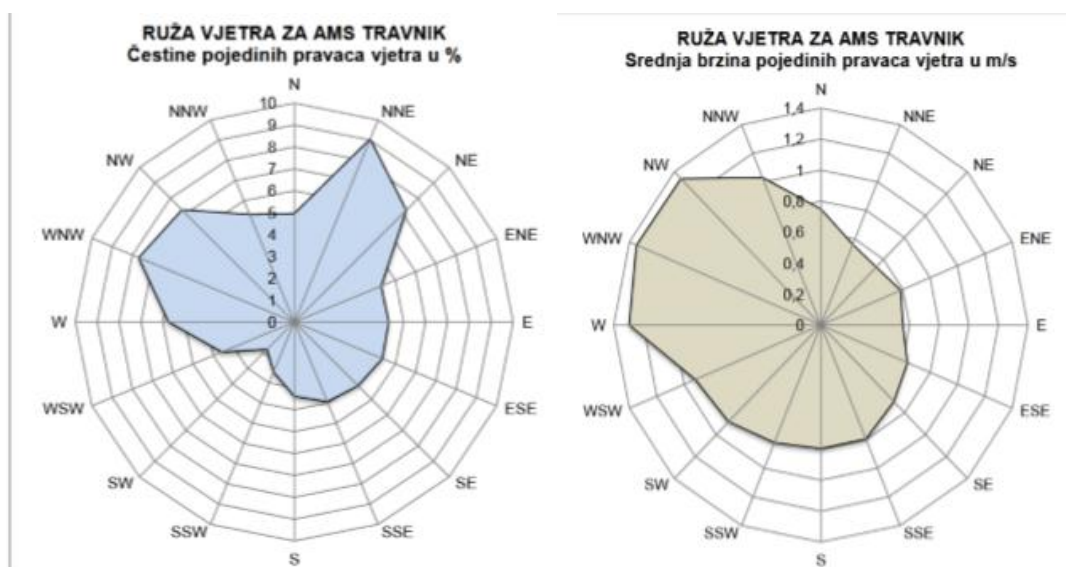
Tabela 2. Meteorološki parametri dobijeni mjerenjima u automatskoj Meteorološkoj stanici Travnik za 2019. godinu

Mjesec	Temperatura u °C	Padavine u mm	Vlažnost vazduha u %	Vazdušni pritisak hPa
August				
Septembar	14,9	36,9	85,8	957,6
Oktobar	-	25,1		
Novembar	8,8		87,5	949
Decembar	2,3	82,5	89,5	955,4
Godišnje				

Izvor: Federalni hidrometeorološki zavod Sarajevo, Meteorološki godišnjak 2019.

Zahvaljujući planinskim masivima područje općine je zaštićeno od jakih vjetrova.

Slika 3. Ruže vjetrova u općini Travnik

Izvor: Federalni hidrometeorološki zavod Sarajevo, Meteorološki godišnjak 2019.

Zadnjih godina, u općini Travnik, kao i u drugim mjestima Bosne i Hercegovine osjećaju se posljedice globalnih klimatskih promjena. “Primjetne su učestale i nagle, sa ekstremnim odlikama, smjene hladnog i toplog vremenskog razdoblja. Također, uočljive su i promjene po osnovnim obilježjima godišnjih doba (relativno tople zime, kišovita ljeta, kratka proljeća, tople jeseni i dr.). Mijenjanje klime će u budućnosti utjecati i na turizam, odnosno na razvoj pojedinih vrsta kao prijetnja ili šansa.”¹

Zaključna razmatranja

Općina Travnik ima izuzetno povoljan geostrateški položaj, gotovo u centru Bosne i Hercegovine. Zahvaljujući svom geografskom položaju i klimi, općina ima uslove za razvoj poljoprivrede, posebno povrtlarstva, kao i turizma (planine Vlašić i Vilenica).

¹ Strategija razvoja turizma općine Travnik 2018-2022.

2.1.2. Demografske karakteristike i kretanja

2.1.2.1. Ukupan broj stanovnika

U općini Travnik, po popisu stanovništva iz 1991. godine, živjelo je 70.090 stanovnika. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2013. godine, u općini je živjelo 53.482 stanovnika, u 90 naseljenih mjesta, organizovanih u 34 mjesne zajednice.

U općini žive Bošnjaci, Hrvati i Srbi. Rat, a posljednjih godina i ekonomska i politička situacija Bosne i Hercegovine, doveli su do demografskih promjena: prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, na kraju 2020., u Travniku živi 52.308 stanovnika.

Tabela 3. Broj stanovnika u općini po popisu stanovništva iz 1991. i 2013. godine

Godina	Ukupno	Bošnjaci	Hrvati	Srbi	Ostali
1991	70.900	31.813	25.945	7.300	5.032
	u %				
		45	37	10,9	7,1
2013	53.482	35.648	15.102	640	2.092
	u %				
		67	28	1,2	3,8

Izvor: Federalni zavod za statistiku

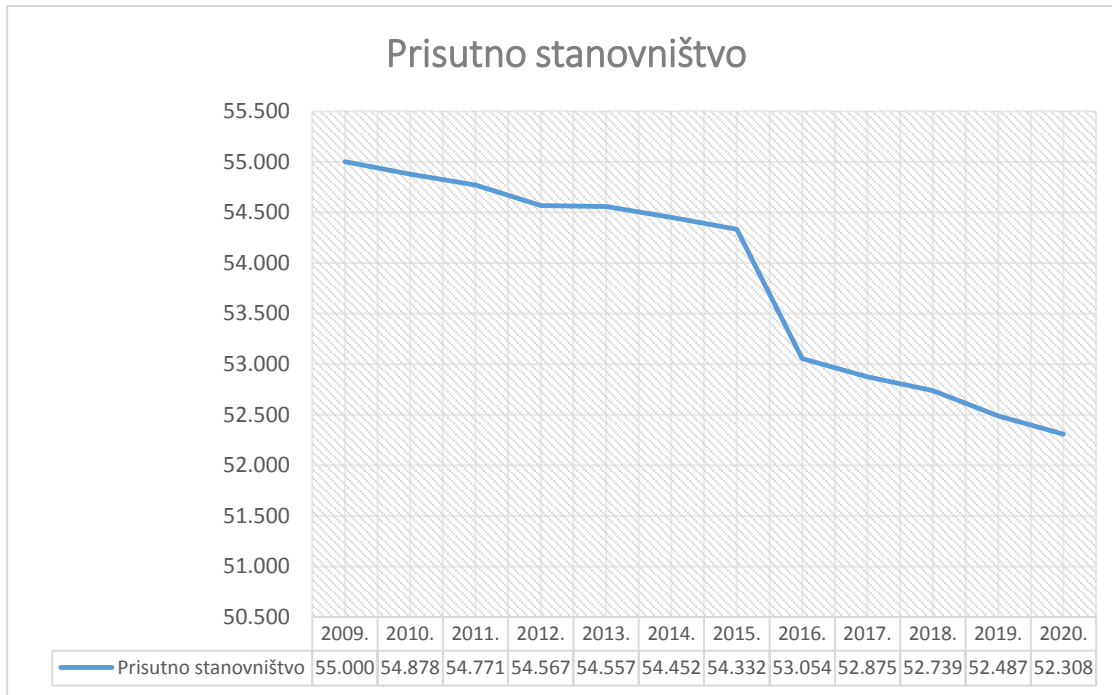
Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u općini broj stanovnika u periodu 2009 - 2020. godina, se kretao:

Tabela 4. Broj stanovnika u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina

Godina	Prisutno stanovništvo	Odsutno stanovništvo	Indeks odsutnosti
2009.	55.000	-15.090	62
2010.	54.878	-15.212	57,7
2011.	54.771	-15.319	56,5
2012.	54.567	-15.523	54,6
2013.	54.557	-15.533	54,9
2014.	54.452	-15.638	54,1
2015.	54.332	-15.758	53,8
2016.	53.054	-17.036	78,6
2017.	52.875	-17.215	78,4
2018.	52.739	-17.351	121,25
2019.	52.487	-17.603	121,9
2020.	52.308	-17.782	122,0

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020. godine)

Grafikon 1. Kretanje prisutnog broja stanovnika u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine

Izvor: obrada autora

Grafikon 2. Prikaz kretanja odsutnog stanovništva u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine

Izvor: obrada autora

Iz prezentiranih podataka, vidljivo je da se broj stanovnika u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. postepeno smanjuje, a broj odsutnog stanovništva istovremeno povećava.

2.1.2.2. Natalitet / Mortalitet (Prirodni priraštaj)

U općini Travnik, prema podacima Zavoda za statistiku FBiH, u periodu 2009 - 2020. godina, prirodni priraštaj opada.

Tabela 5. Prirodni priraštaj u općini Travnik od 2009. do 2020. godine

Godina	Živorodeni	Umrli	Prirodni priraštaj	Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika
2009.	562	478	84	2
2010.	467	512	-45	-1
2011.	505	493	12	0,2
2012.	533	527	6	0,11
2013.	457	456	1	0,02
2014.	422	421	1	0,02
2015.	433	393	40	0,74
2016.	474	504	-30	-0,57
2017.	438	496	-58	-1,1
2018.	421	514	-93	-1,76
2019.	411	566	-155	-2,95
2020.	420	664	-244	-4,69

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020. godine)

Iz prethodne tabele vidljivo je da postoji negativan trend prirodnog priraštaja uzrokovan smanjenjem broja živorođenih, uz istovremeni porast broja umrlih. Negativno prirodno kretanje, odnosno prirodni pad broja stanovnika za posljedicu ima narušavanje dobne strukture stanovništva. Rađanjem sve manjeg broja djece smanjuje se udio mlađih dobnih skupina. U dogladno vrijeme, brojnošću umanjene generacije, uči će se u radno aktivnu dob i uzrokovati nedostatak radne snage.

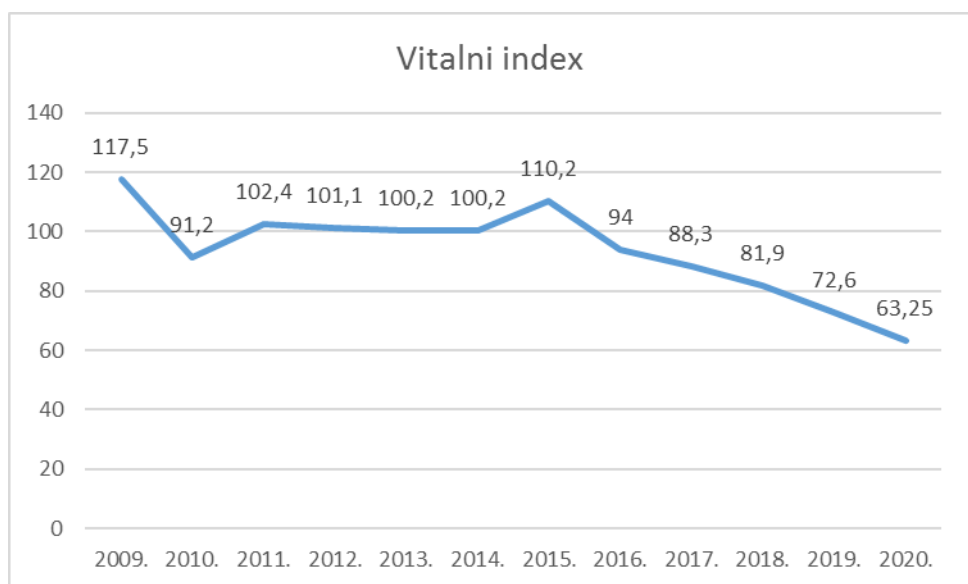
Tabela 6. Prirast – godišnje stope

Godina	Broj stanovnika	Prirodna kretanja	Stopa nataliteta	Opća stopa mortaliteta	Vitalni index
2009.	55.000	84	10,2	8,6	117,5
2010.	54.878	-45	8,5	9,3	91,2
2011.	54.771	12	9,2	9,0	102,4
2012.	54.567	6	9,7	9,6	101,1
2013.	54.557	1	8,3	8,3	100,2
2014.	54.452	1	7,7	7,7	100,2
2015.	54.332	40	7,9	7,2	110,2
2016.	53.054	-30	8,9	9,5	94,0
2017.	52.875	-58	8,2	9,4	88,3

2018.	52.739	-93	7,9	9,7	81,9
2019.	52.487	-155	7,8	10,8	72,6
2020.	52.308	-244	8,06	12,69	63,25

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020. godine)

Grafikon 3. Grafički prikaz priraštaja od 2009. do 2020. godine

Izvor: obrada autora

2.1.2.3. Struktura stanovništva

Ako se posmatra struktura stanovništva općine Travnik, vidljivo je da broj stanovnika u dobi od 0 - 14 godina opada, dok broj lica starosti preko 65 godina lagano raste. Izuzetak je 2016. godina u kojoj je evidentiran porast broja osoba između 0 i 14 godina i pad broja lica starosti iznad 65 godina. Ono što zabrinjava je činjenica da je općina Travnik ušla u regresivni tip dobne strukture (udio mladih manji od 25 %). Ovakva struktura nije povoljna s aspekta potreba i buduće reprodukcije stanovništva. S druge strane, udio dobne skupine od 15 - 64 godine je dominantan, što predstavlja značajan kontingent radne snage. Međutim, ne smije se zaboraviti činjenica kako svo aktivno stanovništvo nije i radno aktivno stanovništvo. U kontekstu planiranja ekonomske politike, u pogledu strukture stanovništva, pasivnom se dijelu stanovništva uvijek treba dodati dio nezaposlenog aktivnog stanovništva, kako bi se dobila jasnija slika o stanovništvu koje sudjeluje u proizvodnom procesu i stanovništva koje je samo potrošač.

Tabela 7. Dobna struktura

Godina	Ukupno	0 - 14	0 - 14 (%)	15 - 64	15 - 64 (%)	65>	65> (%)
2012.	54.567	10.121	18,54	37.428	68,59	7.018	12,86
2013.	54.557	10.119	18,54	37.421	68,59	7.017	12,86
2014.	54.452	9.700	17,81	37.649	69,11	7.103	13,04
2015.	54.332	9.679	17,81	37.566	69,14	7.087	13,04
2016.	53.054	10.254	19,32	37.538	70,75	5.262	9,91
2017.	52.875	8.086	15,29	37.641	71,18	7.148	13,51
2018.	52.739	7.891	14,96	37.385	70,88	7.463	14,15
2019.	52.487	7.719	14,7	37.061	70,6	7.707	14,68
2020.	52.308	7.489	14,3	36.804	70,4	8.015	15,32

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Zaključna razmatranja

U općini Travnik broj stanovnika se smanjio u odnosu na popis stanovništva iz 1991. godine. Taj broj se smanjio i u odnosu na posljednji popis stanovnika iz 2013. godine. Broj odsutnog stanovništva je u porastu, i ako se uzme da se i broj lica dobne strukture od 0 - 14 godina smanjuje, a broj lica preko 65 godina povećava, potrebno je u narednom periodu obratiti pažnju u kontekstu planiranja ekonomske politike.

2.1.3. Pregled stanja i kretanja u ekonomiji

U periodu do 2013. godine Federalni zavod za statistiku i Federalni zavod za programiranje razvoja rangiranje općina su vršili u skladu sa parametrima: stepen zaposlenosti, stepen nezaposlenosti, broj učenika (osnovno i srednje obrazovanje) na 1000 stanovnika, GDP po glavi stanovnika, indeks odsutnosti i razvijenosti za općinu. Uporedo su davani i podaci na nivou Federacije BiH. Po ovim kriterijima, u periodu 2009 - 2013. godine, općina Travnik je po stepenu razvijenosti bila većinom na 30. ili 32. mjestu.

Tabela 8. Rang općine Travnik u F BiH po stepenu razvijenosti

God.	Federacija BiH											Rang
	Stepen zaposlenosti %	Stepen nezaposlenosti %	Broj učenika (os+sr) na 1000 stanov.	GDP po glavi stanovnika u KM	Indeks ods. stanovništva	Stepen zaposlenosti %	Stepen nezaposlenosti %	Broj učenika (os+sr) na 1000	GDP po glavi stanov. u KM	Indeks ods. stanovništva	Indeks razvije-nosti	
2009.	20,4	38,0	165	5,24	-21,5	111,2	116,4	116,6	80,4	62,0	97,3	32
2010.	20,1	39,4	162	5.89	-21,7	107,2	113,2	117,6	89,5	57,7	97,0	30
2011.	20,4	40,2	163	6.12	-21,9	108,3	112,0	120,9	89,7	56,5	97,5	30
2012.	20,1	42,2	164	6.30	-22,1	107,6	109,9	123,2	90,0	54,6	97,1	30
2013.	19,4	43,4	159,8	6.47	-22,2	104,4	108,5	122,9	90,0	54,9	96,1	32

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2013. godine)

U periodu od 2014 - 2017. godine Federalni zavod za statistiku kod ocjenjivanja stepena razvijenosti općina u Federaciji BiH koristi iste parametre osim GDP-a koji je zamijenjen prihodom po glavi stanovnika. U ovom periodu općina se po rangu razvijenosti kreće od 29. do 24. mjesta, ali 2017. godine opet zauzima 30. mjesto po razvijenosti.

Tabela 9. Rang općine Travnik u F BiH po stepenu razvijenosti u periodu 2014 - 2017. godina

Godina	Federacija BiH											Rang
	Stepen zaposlenosti %	Stepen nezaposlenosti %	Broj učenika (os+sr) na 1000 stanovnika	Prihod po glavi stanovnika u KM	Indeks ods stanovništva	Stepen zaposlenosti %	Stepen nezaposlenosti %	Broj učenika (os+sr) na 1000 stanovnika	GDP po glavi stanovnika u KM	Indeks ods. stanovništva	Indeks razvijenosti	
2014.	22,2	40,0	153	107	22,3	116,7	114,7	122,8	88,1	54,1	99,3	29
2015.	22,9	39,4	150	112	-22,5	118,7	115,1	125,8	89,9	53,8	100,7	29
2016.	35,1	36,3	150	139	-24,3	119,4	119,0	122,3	89,3	78,6	105,7	24
2017.	35,7	35,2	148	130	-24,6	118,2	118,9	122,1	79,8	78,4	103,5	30

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2014. do 2017.godine)

Od 2018. godine, Federalni zavod za statistiku kod određivanja razvijenosti općina koristi druge parametre u odnosu na dotadašnje: prihod od poreza na dohodak, stepen zaposlenosti, kretanje stanovništva, učešće starog stanovništva. Po ovim parametrima stepen razvijenosti općine opada, pa 2020. godine zauzima 33. mjesto i time ulazi u III grupu, odnosno u grupu srednje razvijenih općina.

U 2020. godini općina Travnik je pala za 5 mjesta u odnosu na 2019. godinu, sa 28. na 33. mjesto. Pad na listi, najvećim dijelom, je uzrokovan rastom ostalih općina. Indeks razvijenosti u 2020. godini je neznatno pao sa 0,88 u 2019. godini na 0,89 u 2020. godini. Zabilježen je zanemariv pad indikatora prihoda od poreza na dohodak i indikatora stepena obrazovanja radne snage.

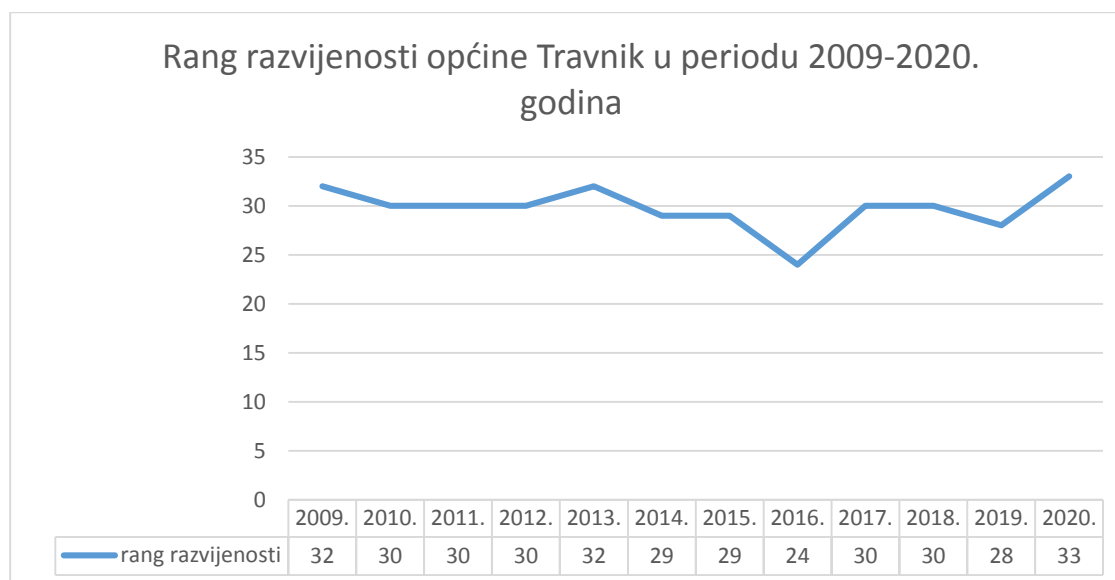
Tabela 10. Rang općine Travnik u F BiH po stepenu razvijenosti u periodu 2018 - 2020. godina

	Prihod od poreza na dohodak	Stepen zaposlenosti	Kretanje stanovništva	Učešće starog stanovništva	Stepen obrazovanja stanovništva	Index	Rang	Grupa
2018.	0,64	1,12	0,98	1,04	0,84	0,90	30	III
2019.	0,65	1,09	0,95	1,04	0,82	0,88	28	III
2020.	0,62	1,08	0,95	1,05	0,79	0,89	33	III

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2018. do 2020. godine)

Iz prethodnih tabela vidljivo je da se rang razvijenosti općine kretao od 24. mjesta (2016. godine) do 33. mjesta (2020. godine).

Grafikon 4. Rang razvijenosti općine Travnik u periodu 2009 - 2020. godina

2.1.3.1. Broj i struktura privrednih subjekata

Prema službenim statističkim podacima, u periodu zadnjih deset godina, postoji tendencija rasta broja registrovanih privrednih subjekata, kako pravnih, tako i fizičkih lica. Izuzetak čini 2017. godina kada je došlo do pada ukupnog broja poslovnih subjekata, ali je već naredne godine došlo do povećanja njihovog broja. Međutim, treba imati na umu činjenicu da se kod statistike pravnih osoba vode svi oni pravni subjekti, i koji su aktivni i koji nisu, ali koji se zbog određenih razloga vode u statističkoj evidenciji, što može davati krivu sliku o brojnosti poslovnih subjekata.

Tabela 11. Struktura poslovnih subjekata

	Stanovništvo	UKUPNO	Pravna lica	PJ u sastavu pravnih lica	Fizička lica - Obrtnici	Broj preduzeća na 1000 stanovnika
2009.	55.000	2.152	782	443	927	39
2010.	54.878	2.181	749	447	985	40
2011.	54.771	2.289	841	515	933	42
2012.	54.567	2.365	876	527	962	43,3
2013.	54.557	2.410	894	544	972	44,2
2014.	54.452	2.473	918	556	999	45,4
2015.	54.332	2.526	947	569	1.010	46,5
2016.	53.054	2.553	976	591	986	48,1
2017.	52.875	1.881	999	619	882	35,6
2018.	52.739	2.612	1.038	629	945	49,5
2019.	52.487	2.686	1.060	628	998	51,2
2020.	52.308	2.757	1.082	636	1.039	52,7

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)*

Kako je iz prethodne tabele vidljivo, u ukupnom broju privrednih subjekata najveći dio se odnosi na obrtnike, od kojih je najveći broj registrovan u oblasti trgovine i ugostiteljstva, iako se, također, može vidjeti da se njihov broj smanjuje zadnjih godina i u ovim djelatnostima, što se može vidjeti u tabeli 12.

Tabela 12. Broj obrta/poduzetnika registrovanih po djelatnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	83	91	93	92	113	126	137
B Vađenje ruda i kamena	0	0	0	0	0	0	
C Prerađivačka industrija	97	105	94	94	102	109	110
D Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom	0	1	1	1	1	1	1
E Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	2	3	2	2	2	2	2
F Građevinarstvo	16	15	15	18	21	27	30

G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	232	226	222	182	186	197	196
H Prijevoz i skladištenje	100	94	95	89	92	95	96
I Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	299	296	287	229	244	254	265
J Informacije i komunikacije	7	8	9	8	7	10	12
L Poslovanje nekretninama	1	0	0	1	1	1	3
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	37	37	10	40	40	41	44
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8	9	10	10	11	12	12
P Obrazovanje	7	7	7	7	8	8	9
R Umjetnost, zabava i rekreacija	4	6	7	5	5	5	9
Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	24	23	23	24	23	23	23
S Ostale uslužne djelatnosti	83	87	80	77	85	84	83

Izvor: Federalni zavod za statistiku, *Kantoni u brojkama – Kanton SBK* (za period 2009. do 2020. godine)

U periodu od 2014 - 2020. godine, broj privrednih društava, ovisno o djelatnosti, bio je sljedeći:

Tabela 13. Broj registrovanih društava po različitom konceptu djelatnosti

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	22	21	22	24	26	26	29
B Vađenje ruda i kamena	4	4	4	5	5	4	4
C Prerađivačka industrija	123	127	135	137	141	143	148
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	7	9	8	7	8	8	9
E Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	8	8	7	7	7	7	7
F Građevinarstvo	32	32	32	33	35	36	36
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	140	142	143	139	147	150	153
H Prijevoz i skladištenje	48	50	51	50	49	50	50
I Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	16	18	18	20	22	23	25
J Informacije i komunikacije	12	12	10	10	13	13	13

K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	2	2	2	2	2	2
L Poslovanje nekretninama	2	2	3	5	6	5	5
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	26	28	31	33	35	34	33
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	12	12	13	13	13	13	14
O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	57	57	58	58	58	58	58
P Obrazovanje	30	33	34	36	37	40	41
Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	31	32	34	33	33	37	37
R Umjetnost, zabava i rekreacija	100	99	99	104	107	108	108
S Ostale uslužne djelatnosti	246	259	272	283	294	304	310

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020. godine)

Kada su u pitanju privredna društva najveći broj ih je registrovan u sektoru uslužnih djelatnosti, trgovine i prerađivačke industrije. Po broju zaposlenih, imovini, te godišnjem prometu, privredna društva registrovana na prostoru općine su u kategoriji malih i srednjih preduzeća.

2.1.3.2. Kretanje ukupnih prihoda i rashoda, te prosječne plate

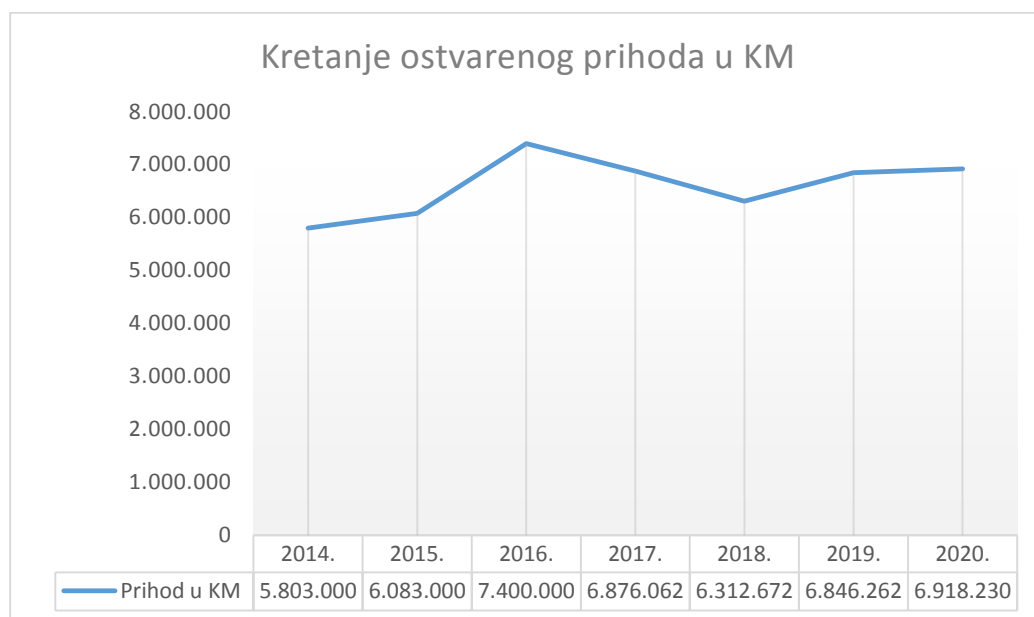
Ukupni prihodi preduzeća na području općine u 2020. godini iznose 6.918.230 KM, što je za blago povećanje u odnosu na prihode u 2019. godini.

Tabela 14. Kretanje poreskog prihoda u općini Travnik u periodu od 2014 - 2020. godine

Godina	Broj stanovnika	Prihod u KM	Prihodi po glavi stanovnika	Prihodi po glavi stanovnika FBIH=100
2014.	54.452	5.803.000	107	88,1
2015.	54.332	6.083.000	112	89,1
2016.	53.054	7.400.000	139	89,3
2017.	52.875	6.876.062	130	80,00
2018.	52.739	6.312.672	120	66
2019.	52.487	6.846.262	130	70
2020.	53.308	6.918.230	132	64

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2014. do 2020. godine)

Grafikon 5. Kretanje prihoda u općini Travnik u periodu od 2014 -2020. godine

Izvor: obrada autora prema podacima Federalnog zavod za programiranje razvoja, Socioekonomskim pokazateljima po općinama u F BiH (za period 2014. do 2020. godine)

Kada se posmatraju prosječne plate u općini, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku za period 2009 - 2020. godine, vidljivo je da je u periodu 2009 - 2013. prosječna plata rasla. U 2014. godini prosječna plata se smanjila, u odnosu na prethodni period, da bi u narednim godinama imala trend rasta.

Tabela 15. Zaposlenost i prosječne plate u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina

Godina	Prosječan broj zaposlenih	Prosječna plata u KM	FBIH = 100
2009.	11.207	643,73	81,3
2010.	11.045	654,19	81,3
2011.	11.181	648,12	79,1
2012.	10.980	694	83,6
2013.	10.608	693	83,0
2014.	12.069	659	79,1
2015.	12.434	652	78,6
2016.	13.183	661	78,8
2017.	13.434	685	80
2018.	13.823	707	80
2019.	13.796	770	83
2020.	13.396	792	83

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

U posmatranom periodu prosjek plata ima trend povećanja, i u 2020. godini iznosila je 792 KM. Međutim, u 2020. godini prosječna plata za Federaciju Bosne i Hercegovine je iznosila 993 KM, što je znatno više od prosječne plate na području općine.

2.1.3.3. Vanjskotrgovinska razmjena

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupan izvoz, koji su ostvarila preduzeća sa područja općine u periodu 2009 - 2020. godina, imao je tendenciju rasta (sa izuzetkom 2012. i 2017. godine, kada je došlo do smanjenja izvoza u odnosu na prethodnu godinu). U 2020. godini izvoz je postigao iznos od 185.879.670 KM, što je za 22 % manje nego 2019. godine, ali to se može objasniti pojavom pandemije COVIDA-19 zbog čega su mnoga preduzeća imala manju proizvodnju. Najuspješnija godina, po pitanju izvoza u posmatranom periodu, bila je 2016. godina kada je ostvarena vrijednost izvoza od 298.213.000 KM i u kojoj je pokrivenost uvoza izvozom bila 120,4 %.

Kada je u pitanju uvoz na području općine, u periodu 2009 - 2020. godine, također je zabilježen povremeni rast uvoza roba i usluga, pa pad, što se može vidjeti iz naredne tabele.

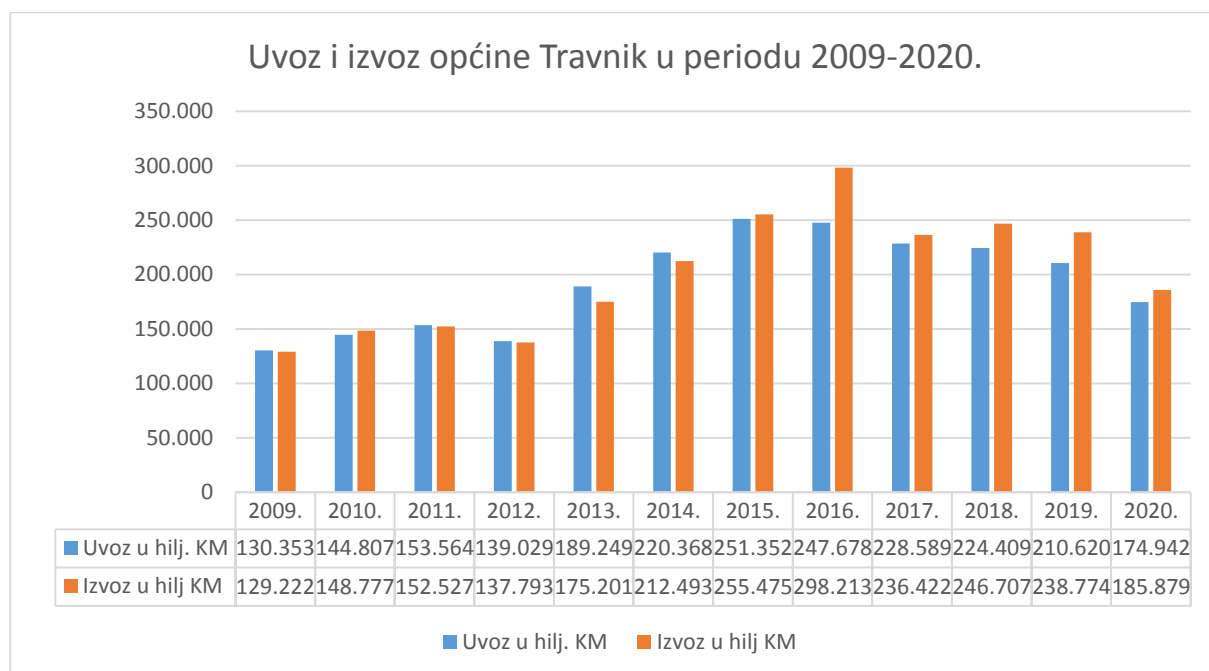
Tabela 16. Vanjskotrgovinska razmjena

	Uvoz u hilj. KM	Učešće u uvozu u %	Izvoz u hilj. KM	Učešće u izvozu u %	Pokrivenost uvoza izvozom	Saldo robne razmjene
2009.	130.353	1,65	129.222	3,41	99,13	-1.131
2010.	144.807	1,68	148.777	3,05	102,74	3.970
2011.	153.564	1,57	152.527	2,74	52,32	-139,005
2012.	139.029	1,39	137.793	2,63	99,11	-1.236
2013.	189.249	1,92	175.201	3,16	92,58	-14.048
2014.	220.368	2,13	212.493	3,68	96,43	-7.875
2015.	251.352	2,35	255.475	4,16	101,64	4.123
2016.	247.678	2,27	298.213	4,76	120,40	50.535
2017.	228.589	1,84	236.422	3,26	103,43	7.832.
2018.	224.409	1,69	246.707	3,12	109,94	22.298
2019.	210.620.	1,52	238.774	3,13	113,37	28.154
2020.	174.942	1,5	185.879	2,71	106,25	10.937

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020. godine)

U periodu od 2009 - 2014. godine (osim 2010.) vanjskotrgovinska razmjena je bilježila negativan saldo robne razmjene, odnosno uvoz je bio veći od izvoza. Od 2015. godine dolazi do promjene i bilježi se rast izvoza preduzeća ove općine, što dovodi do rasta salda robne razmjene.

Grafikon 6. Uvoz i izvoz u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina.

2.1.3.4. Industrija

Od 2016. godine općina Travnik ima pozitivan saldo robne razmjene, a to najviše može zahvaliti povećanju izvoza privrednih subjekata u sektoru prerade, a koji se bave tekstilnom i obućarskom, drvnom, farmaceutskom i metalnom industrijom. Također, prisutan je značajan broj privrednih društava u građevinskoj i prehrambenoj industriji.

U oblasti prerađivačke industrije registrovana su 143 privredna subjekta, kao i 109 obrta. Tekstilna industrija ima dugogodišnju tradiciju i današnji nosioci tekstilne industrije su: Konfekcija “Borac“, “Fortitudo“, “Prevent“ d. o. o. Travnik, “Master Fashion“ i “MEN Komerc“. Sva navedena pravna lica bave se proizvodnjom odjevnih predmeta.

U ovu grupu preduzeća ubraja se i preduzeće “Nobil“, kao jedan od najpoznatijih i najcenjenijih proizvođača madraca u regiji.

Najznačajniji proizvođači obuće su “Olip“ d. o. o. tvornica obuće, “BFM“ d. o. o. Slimena, “Univerzal Brajić“ d. o. o., “Maguba“ d. o. o. Turbe. Pored ovih nosioca, u proizvodnju obuće uključeno je i niz obrtničkih radnji koje imaju uspostavljene kooperantske odnose sa navedenim nosiocima ove proizvodnje.

Drvna industrija na području općine odvija se u tvornicama, odnosno pilanama koje su rasprostranjene na cijelom području općine (Travnik, Turbe, Dolac, Nova Bila, Han Bila, Pode, Gluha Bukovica). Ovom djelatnošću bave se privredna društva čija je djelatnost usmjerena uglavnom na proizvodnju fasadne stolarije i rezane građe, te proizvodnju šibica.

U oblasti metalne industrije posebno se ističe “GS“ Tvornica mašina Slimena koja se bavi proizvodnjom metalnih dijelova. Također, značajan proizvođač metalnih dijelova je i “Metalorad“ Turbe koji se bavi proizvodnjom odlivaka i obradom metala kao i “Remontni

zavod“ Travnik koji se bavi izradom metalnih dijelova i vertikalne putne signalizacije, uslugama baždarenja i servisiranja mjerne opreme, izradom uređaja za neprekidna napajanja GMS stanica, površinskom zaštitom elektrostatskim postupkom prah bojama i mokrim postupkom sa raznim vrstama lakova, baždarenjem veličina (struja, napon, otpor, frekvencija) i izradom gromobranskih instalacija.

Jedan od većih izvoznika je i preduzeće u oblasti farmacije “Pharmamed“ d. o. o. Travnik. “Pharmamed“ je proizvođač herbalnih lijekova, dijetetskih proizvoda, kozmetike, kozmetike s namjenom i dječije kozmetike, herbalnih kapi, filter i rinfuznih čajeva.

Značajno mjesto u privredi općine Travnik zauzimaju preduzeća u prehrambenom sektoru i preduzeća koja su već postigla prepoznatljivo ime u ovom sektora, a to su: “Bajra“ d. o. o. Travnik, “Poljorad“ d. o. o. Turbe, “Mavi“ d. o. o. Travnik, “Best“ d. o. o. Travnik.

Općina Travnik nema uspostavljene industrijske poslovne zone. Ali, planirala je lokacije za izgradnju industrijsko-poslovnih zona i za njih je, u saradnji sa REZ-om (Agencijom za regionalni razvoj Centralne Bosne i Hercegovine) izradila Studiju opravdanosti uspostavljanja industrijskih zona, i to za zone kako slijedi:

- Industrijska zona Nova Bila (smeđa zona);
- Industrijska zona Turbe (smeđa zona);
- Industrijska zona Borac Travnik (smeđa zona);
- Radno-poslovna zona Polje (zelena zona);
- Industrijska zona Han Bila (zelena zona);
- Industrijska zona Vitovlje – Vlašić (zelena zona);
- Industrijska zona Mudrike – Vlašić (zelena zona);
- Poslovna zona Heldovi.

2.1.3.5. Poljoprivreda

Ukupna površina na kojoj se nalazi općina Travnik iznosi 52.855 ha, od čega poljoprivredno zemljište čini 22.774 ha, šumsko 28.364 ha, a neplodno zemljište 1.747 ha.

Struktura poljoprivrednog, obradivog zemljišta općine Travnik je: 8.468 ha oranica i bašti, 1.007 ha voćnjaka, 7.903 ha livade i 5.396 ha pašnjaka.

Poljoprivredno zemljište se može podijeliti u nekoliko zona:

- Nizinsko zemljište, smješteno u ravnom području doline Lašve, koje je pogodno za ratarsku i povrtlarsku proizvodnju;
- Blago nagnuto brdsko zemljište, izuzetno povoljno za uzgoj krmnog bilja, povrtlarstvo i voćarstvo;
- Zemljište, smješteno na višoj nadmorskoj visini, na kojoj se mogu uspješno uzgajati žitarice i sjemenski krompir. Na ovom području nalaze se pašnjaci i livade, izuzetno povoljni za razvoj stočarstva.

Ako se uzmu u obzir površine raspoloživog obradivog zemljišta (oranice, bašte, voćnjaci, livade) i broj stanovnika, Travnik ima oko 0,32 ha obradivog zemljišta po glavi stanovnika, što je prema standardima iznad minimalnog nivoa koji omogućava proizvodnju dovoljnu za prehranu stanovništva općine.

Na području općine, prema urađenoj karti bonitetnih kategorija, nije zastupljena I kategorija zemljišta. Najzastupljenije su IV, V i VI kategorija zemljišta. Manje zastupljena je VII kategorija, a najmanje II i III kategorija.

U tabeli 17 dat je pregled kategorije zemljišta u periodu 2009 - 2020. godina:

Tabela 17. Poljoprivredna površina po kategorijama

	Obradive površine					
	Ukupno (1+5)	Svega	Oranice i bašte	Voćnjaci	Livade	Pašnjaci
		1 (2+3+4)	2	3	4	5
2009.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2010.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2011.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2012.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2013.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2014.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2015.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2016.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2017.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2018.	22.774	17.378	8.468	1.007	7.093	5.396
2019.	23.135	17.655	8.625	1.007	8.023	5.471
2020.	23.177	17.697	8.662	1.007	8.028	5.471

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

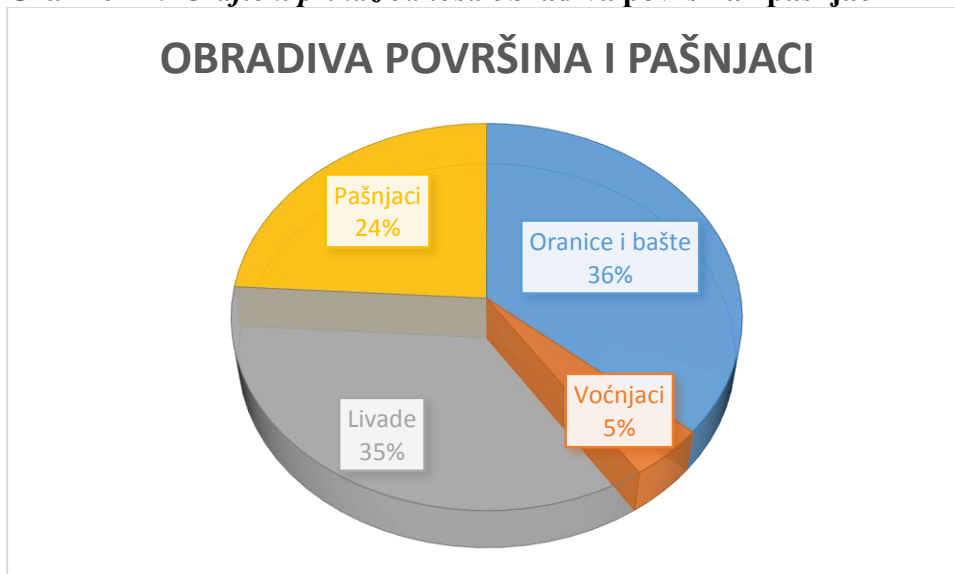
Oranice, bašte i vrtovi u općini Travnik u ha, u periodu 2009 - 2020. godini su zauzimale sljedeće površine:

Tabela 18. Oranice, bašte i vrtovi u ha

	Oranice, bašte i vrtovi u ha				
	Ukupno obradivo	Obradeno	Ostalo na oranicama	Neobrađene oranice i bašte	% neobrađenog zemljišta
2009.	8.437	1.307	2	7.128	84,5
2010.	8.437	1.307	2	7.128	84,5
2011.	8.437	1.307	2	7.128	84,5
2012.	8.465	1.402	5	7.058	83,4
2013.	8.618	1.554	6	7.058	81,9
2014.	8.618	1.554	6	7.058	81,9
2015.	8.468	1.503	6	6.959	82,2
2016.	8.468	1.503	6	6.959	82,2
2017.	8.468	1.503	6	6.959	82,2
2018.	8.444	1.406	48	6.990	82,8
2019.	8.649	1.521	45	7.083	81,9
2020.	8.625	1.476	39	7.110	82,4

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

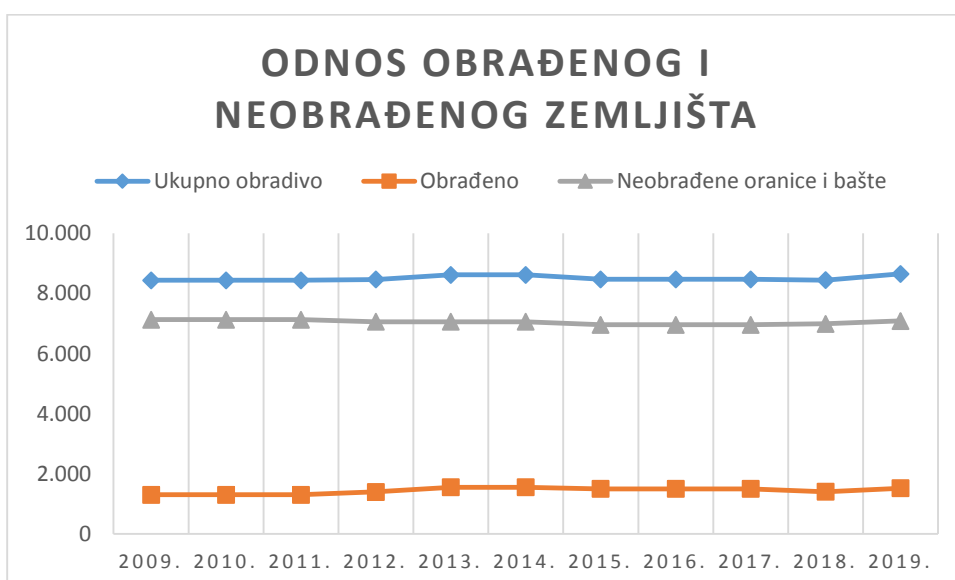
Grafikon 7. Grafički prikaz odnosa obradiva površina i pašnjaci

Izvor: Obrada autora

Prema kategoriji korištenja, od ukupno obradive površine, oranice čine 36 %, pašnjaci 24 %, a livade 35 %. Pašnjaci čine 24 % zemljišta u općini. Velike površine pašnjaka su izuzetno povoljne za razvoj stočarstva. Od kvalitetnog mlijeka proizvodi se nadaleko poznati ovčiji sir, po čemu je ovaj kraj i prepoznatljiv. Travnički sir, kao autohtona vrsta bijelog sira proizvedenog od ovčijeg mlijeka, je brend ovog prostora i zauzima jedno od najvažnijih mjesta među autohtonim mliječnim proizvodima.

Grafikon 8. Odnos obrađenog i neobrađenog zemljišta

Izvor: obrada autora

a) Ratarska proizvodnja

Na području općine, proizvodnja žitarica se, prema prijavljenim podacima, obavlja na površini od 548 hektara. Žitarice se uzgajaju uglavnom na porodičnim gazdinstvima za vlastite potrebe. Manje količine se opredjeljuju za tržište.

Od žitarica, najviše se uzgaja pšenica merkantilna na površini od 310 hektara, zatim slijedi ječam na površini 120 hektara. Generalno se može reći da su sjetvene površine izuzetno male, ako se posmatra u kontekstu ukupnih obradivih površina.

“Prinosi žitarica i kukuruza po jedinici površine su na dnu ljestvice i u uslovima BiH bez obzira na sjetvene površine izrazito nepovoljnih agroekoloških uslova i ekstremnih visokih nadmorskih visina (Vlašić) za ovaj vid proizvodnje. U strukturi sjetvenih površina najviše je zastupljena pšenica i raž. Ostale vrste žitarica ne predstavljaju robnu proizvodnju, mogli bismo zaključiti da je to tradicionalna naturalna proizvodnja.“²

Tabela 19. Pregled površina zasijanih sa žitaricama u 2020. godini

Žita			
Vrsta	Površina u ha	Prinos po ha u tonama	Ukupno u tonama
Pšenica merkantilna	310	2,7	837
Raž	8	2,6	21
Ječam	120	2,4	288
Zob	35	2,2	77
Kukuruz u zrnju	55	2	110
Tritikale	10	2,2	22
Heljda	5	1,1	6
Suražica	5	2,0	10
UKUPNO	548		1.371

Izvor: podaci Općine

b) Proizvodnja povrća

Na prostoru općine, na površini od 460 hektara, uzgaja se povrtno bilje i to najviše krompir, na površini od 230 hektara, a zatim kupus i kelj, na površini od 60 hektara. Ostalo povrće se uzgaja na manjim površinama (luk, grah, paprika, krastavci), i to poljoprivrednici uglavnom uzgajaju za vlastite potrebe.

² Starategija razvoja poljoprivrede općine Travnik 2016 - 2020.

Tabela 20. Pregled površina zasijanih sa povrtnim biljem u 2020. godini

Vrsta	Površina u ha	Prinos po ha u tonama	Ukupno u tonama
Krompir	230	4	920
Mrkva	15	1,8	27
Crni luk	30	1,5	45
Bijeli luk	20	1,5	30
Grah zrno	35	1,4	49
Grah boranija	22	1,4	31
Grašak zrno	15	1	15
Kupus i kelj	60	2,4	144
Paradajz	12	4	48
Svježa paprika	3	2,2	7
Krastavac	6	2	12
Salata zelena	2	2	4
Špinat i blitva	5	2,2	11
Ostalo povrće (peršun, celer, cvekla, karfiol, tikvice, patlidžan, prasa, rotkvice, hren, bamja)	5	2	10
UKUPNO	460		1.353

Izvor: podaci Općine

c) Voćarstvo

Na ukupno 1.007 hektara nalaze se voćnjaci. U toku 2020. godine u njima su proizvedene sljedeće količine voća:

Tabela 21. Proizvedene količine voća

Voće	
Vrsta	Prinos u tonama
Jabuke	180
Kruške	100
Šljive	530
Dunje	1,4
Trešnje	8
Višnje	6
Orasi u ljusci	19
Maline	60
Jagode	3
Breskve	0,4
Ostalo voće	2
UKUPNO	909,8

Izvor: podaci Općine

Iz prethodne tabele vidljivo je da je najviše proizvedeno šljive, jabuke i kruške.

d) Stočarska proizvodnja

Pod livadama se nalazi 8.028 hektara, a pod pašnjacima 5.471 hektar, što čini jako dobar preduslov za razvoj stočarstva.

Brojno stanje i učešće pojedinih vrsta stoke važan su indikator stanja i dobar temelj za buduća razvojno-strateška opredjeljenja u ovoj grani.

U općini je najviše razvijeno govedarstvo i ovčarstvo, koje ima i najveći ekonomski značaj u poljoprivredi. Prerada mlijeka u poznati travnički sir i druge mliječne proizvode čine okosnicu razvoja stočarstva. Brojno stanje stoke na području općine prema podacima iz Registra OPG-a za 2020. godinu je :

Tabela 22. Brojno stanje stoke u općini

Brojno stanje stoke na dan 31. 12. 2020.	
Vrsta i kategorija stoke	Broj grla
Goveda	5.200
Ovce	50.652
Koze	720
Svinje	144
Kokoši	72.213

Izvor: podaci Općine

Također, prema podacima Općine, stočna proizvodnja u 2020. godini je bila:

Tabela 23. Pregled stočne proizvodnje

Stočna proizvodnja u 2020.	Količine
Broj muznih krava	2.900
Ukupno proizvedenog kravljeg mlijeka u litrima	4.420.000
Broj muznih ovaca	37.500
Ukupno proizvedenog ovčijeg mlijeka u litrima	2.270.000
Broj muznih koza	720
Ukupno proizvedenog kozijeg mlijeka u litrima	113.000
Broj ostriženih ovaca	46.000
Ukupno ostrižene vune neoprano, u kg	92.000
Broj kokoši nosilica	38.000
Ukupno kokošijih jaja, u komadima	6.770.000

Izvor: podaci Općine

Proizvedeno kravljje mlijeko se prodaje velikim prerađivačima, kao što su: “Poljorad“ d. o. o. Turbe, “ZIM“ d. o. o. Zenica i ZZ “Livada“ Travnik.

Uzgoj ovaca je veoma zastupljen u stočarskoj proizvodnji, koja je dostigla prijeratni nivo.

Pčelarstvo

U općini Travnik postoje prirodni uslovi za razvoj pčelarstva: brdsko-planinsko područje i dobra vegetacija. Registrovani broj košnica-pčelinjih društava je 5.332. U toku 2020. godine proizvedeno je 15.750 tona meda.

Ribarstvo

Na području općine, zahvaljujući bogatstvu vodenog potencijala, čistim i brzim rijekama, prisutno je više ribogojilišta. Registrovan je fond od 200.000 mlađi.

e) Šumsko zemljište

Područje Travnika raspolaže sa velikom površinom zemljišta koje se nalazi pod šumama, čak 55 % ukupnog zemljišta čine šume, odnosno šume zauzimaju površinu od 28.364 ha. Preovladavaju šume bukve, jele i smrče. Jedan dio šumskog zemljišta se kategorizuje kao pašnjaci, i kao takvi ekstenzivno se koriste, što dovodi do dalje degradacije zemljišta (umanjena proizvodnja organske mase, zakiseljavanje i sl.).

Šumsko zemljište se nalazi u državnom i privatnom vlasništvu, 26.313 ha je državno vlasništvo, a ostatak je privatno vlasništvo.

„U šumama žive i pojedine vrste životinja koje su karakteristične samo za Bosnu i Hercegovinu i koje su, prema evropskim mjerilima, svrstane u Crvenu knjigu flore i faune, a to su mrki medvjed, vuk, bjeloglavi sup, srna, kuna bjelica, kamenjarka i raritet na vlašićkim pašnjacima slijepo kuče.“³

Tabela 24. Površina pod šumskim zemljištem

	Površina u ha	Drvena masa u hiljadama m ³	Drvena masa po ha/ m ³
2009.	28.364	4.623	163
2010.	28.364	4.623	163
2011.	28.364	4.623	163
2012.	28.364	4.623	163
2013.	28.364	4.623	163
2014.	28.364	4.623	163
2015.	28.364	4.623	163
2016.	28.364	4.623	163
2017.	28.364	4.623	163

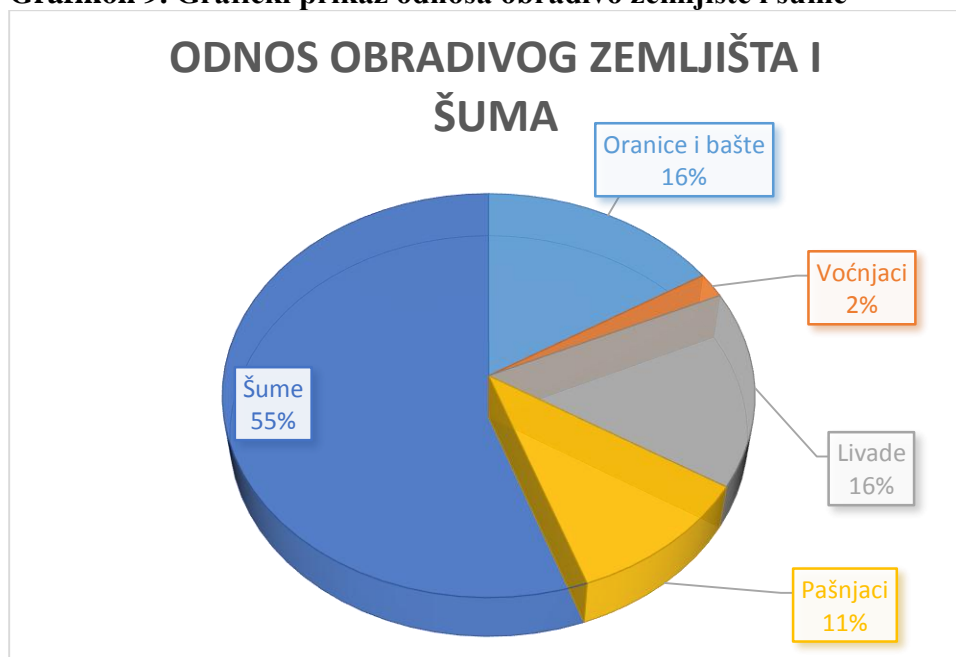
³ Tanović, N., i dr., Strategija razvoja poljoprivrede općine Travnik za period 2016 - 2020, Općina Travnik, Travnik, 2016, str. 14.

2018.	28.364	4.623	163
2019.	28.364	4.623	163
2020.	28.364	4.623	163

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, *Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)*

Odnos obradivog i šumskog zemljišta u općini Travnik dat je na narednom grafikonu.

Grafikon 9. Grafički prikaz odnosa obradivo zemljište i šume

Izvor: obrada autora

2.1.3.6. Prirodna bogatstva

Od mineralnih sirovina koje se nalaze na području općine, prisutan je uglj, laporac i krečnjak.

Drugi padinski ugljeni sloj, čija debljina varira od 4 do 12 metara, nalazi se u dolini Bile. Ispod ovog ugljena, na dubini od 40 metara, nalazi se III padinski ugljeni sloj, čija je debljina, u prosjeku, 5 metara. Eksploatacija ugljena se vrši u rudniku mrkog uglja "Abid Lolić". Zalihe uglja se procjenjuju na 37 miliona tona uglja.

Osim uglja, na području općine evidentirana su i nalazište barita, žičnog kvarca, azbesta, dolomita, kamena i šljunka.

Od metalnih ruda, prisutna su nalazišta magnetita, pirita, hematita i bakra, kao i nalazišta željeza i ona su jedina od ekonomskog značaja.

Područje općine je bogato i vodenim tokovima što je omogućilo izgradnju mini hidroelektrana. U narednoj tabeli dat je pregled koliko je električne energije proizvedeno po pojedinoj elektrani:

Tabela 25. Pregled proizvedene električne energije mini hidroelektrana

R. B.	Naziv mHE	Lokacija	Snaga u kWh	Godišnji plan proizvodnje (MWh)
1.	Hum	Mehurić	648	3.213
2.	Podstinje	Han Bila	420	1.672
3.	Dolac	Travnik	585	2.272
4.	Ukupno		1.653	7.157

Izvor: podaci Regulatorne komisije za električnu energiju u F BiH (FERK)

Iz podataka datih u prethodnoj tabeli, vidljivo je da je ukupna instalirana snaga 1.653 kWh, a moguća godišnja proizvodnja je 7.157 MWh električne energije.

2.1.3.7. Turistički potencijali

Općina Travnik posjeduje potencijale za razvoj turizma, koji je jedna od važnijih grana privrede općine. Prirodne ljepote i bogato kulturno-historijsko nasljeđe odličan su potencijal za dalji razvoj turizma.

Sa turističkog aspekta, područje općine može se podijeliti na tri segmenta:

- Planinsko-turističku destinaciju Vlašić,
- Gradski dio općine Travnik i
- Ostalo područje općine.

Planina Vlašić pruža velike mogućnosti kada je u pitanju planinski i zimski turizam.

Zimski turizam je tradicionalno razvijen, a zadnjih godina uspješno se razvijaju sportski turizam i adventure turizam.

Komparativne prednosti planine Vlašić su povoljan geoprometni turizam, klimatski faktori, dobra postojeća turistička infrastruktura, prirodne atraktivnosti koje su disperzivne na širem području planine.

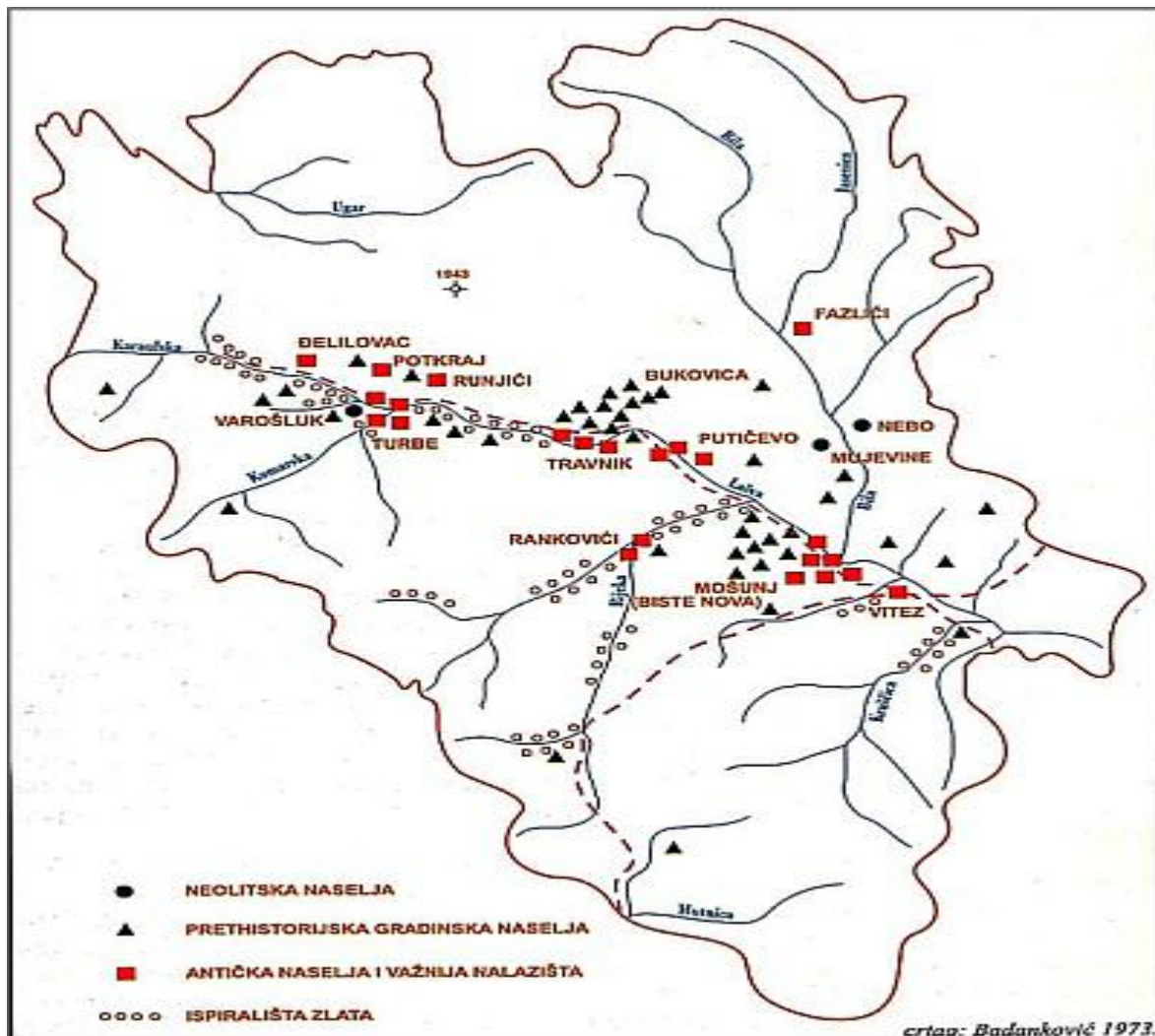
Na području Babanovca (1100-1350 mnv) skoncentrisan je veliki broj smještajnih jedinica, ugostiteljskih objekata, sportskih objekata i terena, vertikalni transport i ostali objekti za rekreaciju i zabavu.

Osim Babanovca, planinska naselja Gostilj i Galica postaju sve zanimljivija za investiciona ulaganja privatnog i NVO sektora.

Vlašić je prepoznat kao velika mogućnost za dalji razvoj turizma, što je i Vlada SBK prepoznala i u tom cilju izradila i Master plan razvoja turizma Vlašića za područje općine Travnik.

Osim Vlašića, mnogobrojni turisti posjećuju i sam grad Travnik na čijem kompletnom području postoji velika koncentracija atraktivnih - antropogenih faktora iz različitih historijskih perioda, što čine specifičnost samog grada. Na području općine nalaze se najstariji arheološki lokaliteti iz neolita, tridesetak ilirskih naselja - gradina s pratećim tumulusima, ostaci antičkih naselja i putnih komunikacija.

Zbog mnogobrojnih kulturno-historijskih spomenika iz srednjovjekovnog, osmanskog, austrougarskog perioda i stilskih razdoblja iz 20. vijeka, sam grad Travnik je dobio i epitet muzeja na otvorenom.

Izvor: Maslić, F., Baner, D., *Vodič kroz prošlost, starine i prirodno nasljeđe travničkog kraja*, Zavičajni muzej Travnik, Travnik, 2006, str. 8.

Zahvaljujući prirodnim resursima, kulturno-historijskim spomenicima u općini Travnik je razvijen zimski, kulturni i tranzitni turizam.

Mnogobrojni turisti koji posjećuju Vlašić i Travnik mogu odsjesti u hotelskom ili privatnom smještaju. Najveći broj smještajnih jedinica nalazi se na planini Vlašić. U samom gradu otvorena su, pored postojećih, smještajnih objekata i tri nova hotela: “Vezir“, “IUT“ i “Lipa“, te i sam grad ima dovoljne smještajne kapacitete za prijem gostiju.

Procjena je da u hotelskom smještaju ima 1.212 ležaja, u privatnom, prema procjeni, više od 12.000 ležaja.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku na području Travnika registrovana su 254 obrta i 23 privredna društva čija je djelatnost pružanje smještaja, te pripreme i usluživanja hranom, što je odličan preduslov za dalji razvoj turizma.

Zaključna razmatranja

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku i Agencije za programiranje razvoja, općina Travnik se ubraja u srednje razvijene općine u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U 2020. godini općina Travnik je pala za 5 mjesta u odnosu na 2019. godinu, sa 28. na 33. mjesto. Pad na listi, najvećim dijelom je uzrokovan rastom ostalih općina.

U općini broj pravnih i fizičkih lica se iz godine u godinu povećava. Po granama je tradicionalno najzastupljenija trgovina, smještaj i priprema hrane i uslužne djelatnosti.

Značajno je napomenuti da broj registrovanih privrednih društava u oblasti prerađivačke industrije nije smanjen. Zahvaljujući tome, kao i izveznoj orijentisanosti ovih preduzeća, općina Travnik se ubraja u općine u kojima je saldo robne razmjene pozitivan.

Općina ima velike potencijale u sektoru prerađivačke industrije, koja se bazira na poljoprivredi.

Turizam ima značajne potencijale za dalji razvoj.

2.1.4. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

Broj radno aktivnog stanovništva, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u posmatranom periodu od 2009 - 2020. godine, je manje-više isti, i kretao se između 37.649 (2014. godine) i 36.804 (2020. godine):

Tabela 26. Kretanje aktivnog stanovništva u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine

Godina	Stanovništvo	Radno aktivno stanovništvo (15-64)	Procenat radno aktivnog stanovništva
2009.	55.000	37.479	68,1
2010.	54.878	37.396	68,1
2011.	54.771	37.361	68,2
2012.	54.567	37.428	68,6
2013.	54.557	37.421	68,6
2014.	54.452	37.649	69,1
2015.	54.332	37.566	69,1
2016.	53.054	37.538	70,8
2017.	52.875	37.641	71,2
2018.	52.739	37.385	70,9
2019.	52.487	37.061	70,6
2020.	52.308	36.804	70,4

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020. godina)

Grafikon 10. Kretanje aktivnog stanovništva u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina

Izvor: obrada autora

Također, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku i Agencije za programiranje razvoja broj zaposlenih osoba u općini je rastao i 2020. godine bilo je zaposleno 13.396 radnika. Iz tabele 27., koja slijedi, može se vidjeti da se stepen zaposlenosti u općini od 2014. godine kontinuirano povećava.

Tabela 27. Stepen zaposlenosti u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina

Godina	Stanovništvo	Broj zaposlenih	Rad. sposobno stanovništvo	Aktivno stanovništvo	Stepen zaposlenosti u %		
					Stepen zaposlenosti	Radno sposobno stanovništvo	Aktivno stanovništvo
2009.	55.000	11.207	37.479	18.066	20,4	29,9	62,0
2010.	54.878	11.045	37.396	18.223	20,1	29,5	60,6
2011.	54.771	11.181	37.361	18.702	20,4	29,9	59,8
2012.	54.567	10.980	37.428	16.068	20,1	29,3	68,3
2013.	54.557	10.608	37.421	18.737	19,4	28,3	56,6
2014.	54.452	12.069	37.649	20.110	22,2	32,1	60,0
2015.	54.332	12.434	37.566	20.110	22,9	33,1	61,8
2016.	53.054	13.183	37.538	20.702	24,8	35,1	63,7
2017.	52.875	13.434	37.641	20.718	25,4	35,7	64,8
2018.	52.739	13.823	37.385	20.867	26,1	37,0	66,2
2019.	52.487	13.796	37.061	20.697	26,3	37,2	66,2
2020.	52.308	13.396	36.804	20.787	25,6	37,4	64,4

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Broj nezaposlenih osoba se smanjivao svake godine u posmatranom periodu 2012 - 2019.

godina. U 2020. godini broj nezaposlenih se povećao u odnosu na 2019. godinu i iznosio je 7.391 osoba od ukupno 20.787 aktivnog stanovništva. Ovo se može vezati za pojavu pandemije COVIDA-19, jer je u toku 2020. godine, u jednom broju preduzeća, došlo do smanjenja broja radnika.

Tabela 28. Stepen nezaposlenosti

	Nezaposleni	Broj zaposlenih	Aktivno stanovništvo	Stepen nezaposlenosti
2009.	6.859	11.207	18.066	38,0
2010.	7.178	11.045	18.223	39,4
2011.	7.521	11.181	18.702	40,2
2012.	8.014	10.980	18.994	42,2
2013.	8.129	10.608	18.737	43,4
2014.	8.041	12.069	20.110	40,0
2015.	8.079	12.434	20.513	39,4
2016.	7.519	13.183	20.702	36,3
2017.	7.283	13.434	20.718	35,2
2018.	7.044	13.823	20.867	33,8
2019.	6.901	13.796	20.697	33,3
2020.	7.391	13.396	20.787	35,6

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Prema stručnoj spremi, najviše je nezaposlenih NKV i KV radnika, a zatim slijede nezaposleni sa srednjom stručnom spremom. Iz sljedeće tabele vidljivo je se da se, u periodu 2009 - 2019. godina, broj nezaposlenih KV, PKV i NKV radnika, kao i radnika sa srednjom stručnom spremom smanjuje dok se broj onih sa višom stručnom spremom lagano povećava. U 2020. godini povećava se broj nezaposlenih u ovim grupama, ali i u ostalih grupama što se može tumačiti i kao posljedica pojave pandemije COVIDA-19, jer je jedan dio preduzeća smanjivao broj radnika.

Tabela 29. Nezaposlenost prema stepenu stručnog obrazovanja

	Svega	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
2010.	7.178	127	91	1.356	0	47	2.339	138	3.080
2011.	7.521	185	123	1.447	0	44	2.423	0	3.164
2012.	8.014	250	186	1.576	0	40	2.606	127	3.229
2013.	8.129	321	219	1.668	0	50	2.622	122	3.127
2014.	8.041	342	225	1.761	0	46	2.530	108	3.029
2015.	8.079	261	373	1.880	0	43	2.419	102	3.001
2016.	7.519	246	331	1.738	0	29	2.206	96	2.873
2017.	7.240	235	348	1.675	0	26	2.103	88	2.765
2018.	7.044	212	369	1.648	0	20	2.058	85	2.653
2019.	6.901	200	383	1.647	0	19	2.023	79	2.551
2020.	7.391	202	403	1.885	0	19	2.224	75	2.582

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period od 2009. do 2020.)

Kao što se vidi iz tabele 29, od 2015. do 2019. godine prisutno je smanjenje nezaposlenosti, uz istovremeno povećanje zaposlenosti. Ovo je posljedica, ne samo otvaranja novih radnih mjesta, nego i odlazaka radno aktivnog stanovništva iz općine.

Broj penzionera i iznos penzija

Broj penzionera u općini se, u posmatranom periodu, povećava kao i ukupan iznos penzija koje oni dobivaju. Prosječna penzija je u periodu 2010 - 2018. godine rasla, međutim 2019. ona se smanjila i gotovo izjednačila sa prosječnom penzijom koja je bila u 2009. godini, ali je u toku 2020. godine porasla za 12 % u odnosu na 2019. godinu. U 2020. godini na jednog penzionera dolazilo je 1,6 zaposlenih.

Tabela 30. Broj penzionera i iznos penzija u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. godina

	Vrsta penzije/mirovine						Ukupno	
	Starosne		Invalidske		Porodične		Broj	Iznos
	Ukupno		Ukupno		Ukupno			
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos		
2009.	3.826	1.454.442	1565	469.566	2.404	725.671	7.795	2.649.680
2010.	3.884	1.478.243	1620	485.913	2.414	727.113	7.918	2.691.268
2011.	3.889	1.550.389	1.592	499.338	2.428	764.182	7.909	2.813.910
2012.	3.941	1.559.514	1.560	488.800	2.476	779.073	7.977	2.827.387
2013.	4.053	1.589.475	1.505	470.065	2.460	773.063	8.018	2.832.604
2014.	4.349	1.763.397	1.462	478.191	2.459	811.538	8.270	3.053.126
2015.	4.522	1.848.935	1.416	461.189	2.416	795.798	8.354	3.105.923
2016.	4.631	1.914.511	1.367	443.309	2.421	796.302	8.419	3.154.122
2017.	4.704	1.974.221	1.300	423.072	2.402	790.013	8.406	3.187.306
2018.	4.784	2.153.183	1.248	433.462	2.447	866.647	8.479	3.453.292
2019.	3.884	1.478.243	1620	485.912	2.414	727.113	7.918	2.691.268
2020.	4.879	2.359.527	1.117	420.233	2.476	957.754	8.472	3.373.514

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH (za period 2009. do 2020. godine)

Prosječne penzije u ovom periodu su bile:

Tabela 31. Prosječne penzije u općini Travnik u periodu od 2009 -2020. godine

	Broj zaposlenih na 1 penzionera	Ukupna prosječna penzija
2009.	1,44	339,92
2010.	1,0	339,89
2011.	1,0	355,79
2012.	1,0	354,44
2013.	1,3	353,28
2014.	1,5	369,18
2015.	1,5	371,79
2016.	1,6	374,64

2017.	1,6	379,17
2018.	1,6	407,28
2019.	1,0	339,89
2020.	1,6	386,82

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020. godine)

Zaključna razmatranja

Broj zaposlenih u općini Travnik raste, dok broj nezaposlenih opada. Nažalost, smanjenje broja nezaposlenih je velikim dijelom posljedica migracija ljudi koji idu van granica Bosne i Hercegovine. U toku 2020. godine, kao posljedica pandemije COVIDA-19 broj zaposlenih se smanjio, a broj nezaposlenih povećao, jer su preduzeća morala smanjivati broj zaposlenih. Po strukturi nezaposlenih veliki broj je NKV radnika

2.1.5. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja

2.1.5.1. Školstvo

Predškolsko obrazovanje

Predškolsko obrazovanje djece odvija se u četiri vrtića:

- JU Obdanište "Travnik", kapacitet 100-nu djece,
- Dječiji vrtić "Dani" Nova Bila, kapacitet 24-oro djece,
- Privatna predškolska ustanova "Pahuljica" Travnik, kapacitet 40-oro djece,
- Privatna predškolska ustanova "GS-KIDS" Travnik, kapacitet 60-oro djece.

Ukupan kapacitet ova četiri ustanove je 224-ero djece.

Osnovno obrazovanje

Na području općine Travnik ima 11 osnovnih škola, sa 13 područnih škola. Općina, u okviru svojih ovlaštenja, pruža pomoć školama kroz pomoć u organizovanju i finansiranju takmičenja na općinskom nivou iz nastavnih predmeta i vannastavnih aktivnosti, te pomoć u nabavci udžbenika i školskog pribora za učenike romske populacije.

Osnove škole koje rade na području općine su :

1. OŠ "Travnik",
2. Katolički školski centar "Petar Barbarić" - Osnovna škola Travnik,
3. OŠ "Dolac" Dolac,
4. OŠ "Karaula" Karaula,
  - Područna škola "Gradina",
  - Područna škola "Hamamdžići",
52. OŠ "Han Bila" Han Bila,
  - Područna škola "Rudnik",
  - Područna škola "Čukle",

- 52. OŠ "Mehurići" Mehurići,
  - Područna škola "Dub",
  - Područna škola "Višnjevo",
  - Područna škola "Gluha Bukovica",
  - Područna škola "Zabrđe",
- 7. OŠ "Guča Gora" Guča Gora,
  - Područna škola "Maline",
- 8. OŠ "Turbe",
  - Područna škola "Bijelo Bučje",
  - Područna škola "Goleš",
  - Područna škola "Vlahovići",
- 9. OŠ "Vitovlje",
- 10. OŠ "Kalibunar",
- 11. OŠ "Nova Bila" Nova Bila,
  - Područna škola "Grahovčići".

Broj učenika koji pohađaju osnovnu školu se smanjuje u zadnjem periodu. Razlog smanjenju broja učenika treba tražiti u smanjenom natalitetu kao i migracijama stanovništva gdje kompletne porodice odlaze van granica Bosne i Hercegovine.

Tabela 32. Kretanja broja učenika i nastavnika u osnovnim školama općine Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine

	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Stanovništvo	Broj učenika na 1000 stanovnika
2009.	24	248	6.232	366	55.000	113
2010.	24	245	5.894	370	54.878	107
2011.	24	243	5.567	367	54.771	102
2012.	24	237	5.377	362	54.567	99
2013.	24	226	5.127	370	54.557	94
2014.	24	223	4.965	357	54.452	91
2015.	24	223	4.839	326	54.332	89
2016.	24	215	4.813	400	53.054	91
2017.	24	210	4.752	409	52.875	90
2018.	24	250	4.829	428	52.739	92
2019.	24	253	4.699	419	52.487	90
2020.	24	249	4.464	411	52.308	85

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Napomena: U tabeli su dati podaci za osnovne i njihove područne škole.

Infrastruktura svih osnovnih škola je na zadovoljavajućem nivou.

Srednjoškolsko obrazovanje

Na području općine radi 6 srednjih škola:

1. Mješovita srednja ekonomsko-ugostiteljska škola "Travnik"
Škola ima sljedeće smjerove: Ekonomski, Poslovno-informatički, Komercijalni, Hotelsko-turistički, smjer za: kuhare, konobare, trgovce i frizere.
2. Mješovita srednja tehnička škola "Travnik"
Struke pri srednjoj tehničkoj školi su :
Elektro: elektrotehničar informacionih tehnologija i elektrotehničar računarstva i informatike,
Mašinska: zavarivač/mašinbravar i operater na CNC mašinama,
Tekstilna: tekstilni tehničar konstruktor – modelar i konfeksionar tekstila – krojač,
Građevinska: zidar – tesar – keramičar,
3. Mješovita srednja škola "Travnik"
U sklopu škole djeluje: Opća gimnazija, Filološka gimnazija, Matematičko-informatička gimnazija i Medicinska škola,
4. Srednja škola "Travnik" Nova Bila
Smjerovi: Zdravstvo, Ekonomija i Ugostiteljstvo (kuhar),
5. Katolički školski centar "Petar Barbarić" - Gimnazija Travnik,
6. Elči Ibrahim-pašina medresa u Travniku.

Tabela 33. Kretanja broja učenika i nastavnika u srednjim školama općine Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine

	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Stanovništvo	Broj učenika na 1000 stanovnika
2009.	6	107	2.824	209	55.000	51
2010.	6	114	3.002	224	54.878	55
2011.	6	121	3.349	227	54.771	61
2012.	6	124	3.559	245	54.567	65
2013.	6	123	3.593	238	54.557	66
2014.	6	119	3.365	246	54.452	62
2015.	6	121	3.300	238	54.332	61
2016.	6	121	3.165	248	53.054	60
2017.	6	125	3.062	283	52.875	58
2018.	6	110	2.525	254	52.739	48
2019.	6	110	2.416	252	52.487	46
2020.	6	116	2.436	256	52.308	47

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Sve srednje škole imaju zadovoljavajuće uslove rada - osigurano grijanje, neophodnu opremu za rad, ali se konstantno radi na daljem unapređenju njihovog rada.

Očekuje se da će u skoro vrijeme biti osiguran prostor za Mješovitu srednju školu "Travnik" koja sada radi u iznajmljenom prostoru Katoličkog školskog centra "Petar Barbarić".

Visokoškolsko obrazovanje

U općini Travnik djeluju 3 univerziteta: Sveučilište/Univerzitet "VITEZ", Internacionalni univerzitet Travnik i Univerzitet u Travniku.

U sklopu ovih visokoškolskih ustanova djeluju sljedeći fakulteti :

r. br.	Univerzitet/Sveučilište
	Internacionalni univerzitet Travnik
1.	Pravni fakultet
2.	Ekološki fakultet
3.	Ekonomski fakultet
4.	Fakultet informacionih tehnologija
5.	Fakultet političkih nauka
6.	Fakultet za medije i komunikacije
7.	Saobraćajni fakultet
	Sveučilište/Univerzitet "VITEZ" Travnik
1.	Fakultet informacionih tehnologija
2.	Fakultet poslovne ekonomije
3.	Fakultet zdravstvenih studija
4.	Pravni fakultet
	Univerzitet u Travniku
1.	Pravni fakultet sa sjedištem u Kiseljaku
2.	Fakultet za menadžment i poslovnu ekonomiju sa sjedištem u Kiseljaku
3.	Farmaceutsko zdravstveni fakultet sa sjedištem u Travniku
4.	Fakultet za tehničke studije sa sjedištem u Travniku
5.	Edukacijski fakultet sa sjedištem u Travniku

Broj studenata, na sva tri univerziteta, u akademskim godinama je bio sljedeći:

Akadska godina	Broj studenata	Od toga broj žena	Broj redovnih studenata
2013/2014.	4.544	1.719	2.159
2014/2015.	4.688	1.724	2.925
2015/2016.	4.913	1.845	2.156
2016/2017.	5.149	1.985	2.350
2017/2018.	5.517	2.128	2.381
2018/2019.	4.491	1.861	1.770
2019/2020.	4.284	1.878	1.326
2020/2021.	3.837	1.671	1.106

Broj studenata je bilježio rast do akademske 2018/2019. godine kada je došlo do smanjenja broja studenta. Također, smanjio se i broj redovnih studenata.

Podršku visokoškolskom obrazovanju Općina Travnik daje kroz dodjelu stipendija studentima. Procedure dodjele stipendije podrazumijevaju raspisivanje javnog poziva i utvrđivanje transparentnih kriterija za dodjelu istih.

2.1.5.2. Kultura

Općina Travnik ima veoma bogato kulturno-historijsko naslijeđe iz raznih civilizacijskih i kulturnih sredina. Tragovi kultura su se susretali u kontinuitetu od paleolita do danas.

Do danas je u Travniku registrovano 18 nacionalnih spomenika:

1. Džamija u gornjoj čaršiji (džamija Mehmed-paše Kukavice, Hadži Ali-begova džamija) i Sahat kula, graditeljska cjelina,
2. Turbeta pod lipom ili turbe Abdulah-paše, Dželal-paše i Perišan Mustafa-paše sa česmom, graditeljska cjelina,
3. Šarena (Sulejmanija) džamija, graditeljska cjelina,
4. Sahat kula na Musali, historijski spomenik,
5. Stari grad u Travniku, graditeljska cjelina,
6. Batalova grobnica u Turbetu kod Travnika, arheološko područje,
7. Ostaci rimskog naselja, kasnoantičke bazilike i grobnice na Crkvini u Varošluku, Turbe, arheološko područje,
8. Jeni (Hasan-agina) džamija, graditeljska cjelina,
9. Crkva sv. Mihovila u Ovčarevu, historijska građevina,
10. Zgrada nekadašnjeg Samostana i škole časnih sestara milosrdnica, historijska građevina,
11. Zgrada Oficirskog doma, historijska građevina,
12. Crkva Uspenja Presvete Bogorodice sa pokretnom imovinom, graditeljska cjelina,
13. Muzička škola, historijska građevina,
14. Nebo, Han Bila, arheološko područje (neolitsko naselje),
15. Kulturni pejzaž na Plavoj vodi u Travniku,
16. Grobljanska cjelina – Jevrejsko groblje u Travniku,
17. Mjesto i ostaci džamije sa mejtefom u Bandolu kod Guče Gore,
18. Varoška džamija u Travniku.

Evidenciju i brigu o spomenicima u općini Travnik vodi Javna ustanova Zavičajni muzej Travnik. Osim Zavičajnog muzeja svoj doprinos razvoju kulture daje i Memorijalni muzej Rodna kuća Ive Andrića – depadans Zavičajnog muzeja, kao i Muzej i galerija Franjevačkog samostana Guča Gora.

Osim materijalne kulture, u Travniku su očuvani i nematerijalni aspekti pojedine kulture. Nematerijalno naslijeđe (pjesme, igre, ples, gastronomija i dr.) su u dobroj mjeri integrirani u savremeni način življenja, dok je tradicionalna radinost i obrt u izumiranju, kao i običaji koji se još njeguju kroz program folklornih i izvornih grupa, kulturno-umjetničkih društava i dr.

Javne ustanove koje se bave djelatnošću iz oblasti kulture su: Zavičajni muzej Travnik, JU Gradska biblioteka Travnik, Centar za kulturu općine Travnik, Hrvatski kulturni centar “Nova Bila“ i niz nevladinih organizacija, od kojih se posebno ističu BZK “Preporod“ Travnik i HKD “Napredak“. Svoj doprinos kulturi daje Pozorište Travnik, Hrvatsko amatersko

kazalište Travnik, Kazalište mladih "Korifej" Nova Bila. Također, u sklopu Katoličkog školskog centra postoji pozorišna dvorana.

Javne ustanove raspolažu prostorom površine oko 2.300 m². Potrebe za adaptacijom i proširenjem prostora posebno su evidentne u JU Zavičajni muzej i JU Gradska biblioteka Travnik, te se za ove namjene u narednom periodu trebaju obezbijediti sredstva iz Budžeta Općine Travnik i drugih izvora.

Adaptirana je Gradska biblioteka Travnik i dijelom Zavičajni muzej. Broj zaposlenih narastao je na 37.

Mnogobrojne manifestacije se već dugi niz godina održavaju u Travniku. Samo neke od ovih manifestacija su: Andrićevi dani kulture, Acustic fest, Smotra folkloru, Božićni koncert, Šankanje.

Građani Travnika imaju potrebu za još intenzivnijim kulturnim programom kao svojom trajnom svakodnevicom, a ne kao povremenom svečanošću.

2.1.5.3. Sport

Razvoju sporta u općini Travnik posvećuje se velika pažnja. Stoga ne čudi da na području općine Travnik djeluje 30 nevladinih organizacija iz oblasti sporta (nogomet, košarka, džudo, karate, rukomet, tenis, streljaštvo, stoni tenis, skijanje, dizanje tegova, badminton, šah, tavlja, i dr.), a većina njih je organizovana u krovnu organizaciju Sportski savez općine Travnik.

Općina Travnik izdvaja znatna finansijska sredstva za razvoj sporta.

Iz Budžeta Općine se već niz godina izdvajaju značajna finansijska sredstva za razvoj sporta od čega se najveći dio odnosi na Nogometni klub Travnik (koji igra u Prvoj ligi Federacije Bosne i Hercegovine).

Evidentan je nedostatak prostora za sportske aktivnosti na području općine Travnik, jer veliki broj nevladinih organizacija iz ove oblasti aktivnosti realizira u školskim objektima, odnosno školskim fiskulturnim salama ili na otvorenim terenima. Još uvijek dvoranski sportski klubovi nemaju adekvatnu dvoranu za takmičenja.

U prethodnom strateškom periodu završene su aktivnosti na izgradnji Nogometnog stadiona Pirota, prema zahtjevima standarda za igranje ovog kluba u Premijer ligi.

Aktivnosti na izgradnji sportske sale u okviru Privredno-sportsko- kulturnog centra "Pirota" trenutno su zaustavljene zbog nedostatka potrebnih finansijskih sredstava. Iako su u prethodnom periodu uložena znatna sredstva u izgradnju ove dvorane, za nastavak iste i dalje ostaje problem obezbjeđenja nedostajućih finansijskih sredstava u iznosu od 7.500.000,00 za dovršetak i stavljanje u funkciju Sportske sale. Općina je uložila određena novčana sredstva u Sportski kulturni centar "Pirota" i on je osposobljen za trenažne procese (treninge) za dvoranske sportove. Zbog nepostojanja grijanja, ista se može koristiti samo u ljetnom periodu.

Osim ovog najvećeg fudbalskog stadiona, na području općine postoji još 8 stadiona malih kapaciteta za prijem gledalaca.

Sportske aktivnosti se odvijaju i na izgrađenim i dograđenim nogometnim igralištima, stadionima u Karauli, Turbetu, Docu n/L, Novoj Biloj, Gučoj Gori i Han Biloj, kao i u postojećim fiskulturnim salama osnovnih škola.

Postoji i tendencija izgradnje sportskih sala i objekata u privatnom vlasništvu, a koje se koriste u komercijalne svrhe. Tako na području Babanovca uspješno radi sportska sala u privatnom vlasništvu, koja se koristi za pripreme sportista, ne samo sa područja općine Travnik, nego i sportista iz cijelog regiona i šire. U okviru turističkog naselja "EKO FIS Vlašić" izgrađen je i Sportsko-rekreativni centar kojeg čine tereni za košarku, fudbal, rukomet, tenis. Izgrađen je i bazen.

Također, u privatnom vlasništvu radi, i Sportska sala u Donjem Putićevu, kao i Sportska dvorana "Fara". Školska dvorana u Golešu se, također, koristi za sportske aktivnosti.

Značajno je pomenuti i Sportski skijaški centar na Babanovcu koji ima pet skijaških liftova.

U toku godine, organizuju se mnogobrojni sportski događaji koji imaju tradicionalan karakter, kao što su Međunarodni šahovski turnir "Travnik open", Travnička noćna utrka, Master turnir u tenisu, Memorijalni turnir u džudu, Međunarodni košarkaški turnir za juniore, Vlašićki kup...

2.1.5.4. Zdravstvena zaštita

Na području općine Travnik, usluge zdravstvene zaštite, koje se pružaju građanima, obuhvataju primarnu, sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu zaštitu. Primarna zdravstvena zaštita pruža se u ambulantama, domovima zdravlja i područnim ambulantama porodične medicine. Primarna zdravstvena zaštita pruža se i u okviru privatnih i javnih apoteka koje izdaju lijekove na recept i sa kojim Zavod za zdravstveno osiguranje ima zaključene ugovore.

Na području općine djeluje i Javna ustanova Dom zdravlja Travnik, Javna ustanova Apoteka Travnik.

Služba opće primarne zdravstvene zaštite sa kućnim liječenjem, u organizacionom smislu jedna je od službi Javne ustanove Dom zdravlja Travnik, pruža zdravstvene usluge primarnog nivoa i skrbi za zdravstvenu zaštitu cjelokupnog stanovništva općine Travnik, a organizirana je kroz jedanaest ambulanti koje su raspoređene na cijelom području općine Travnik i to:

1. Centralna ambulanta - smještena u zgradi sjedišta,
2. Ambulanta Turbe,
3. Ambulanta Nova Bila,
4. Ambulanta Kalibunar,
5. Ambulanta Karaula,
6. Ambulanta Vitovlje,
7. Ambulanta Paklarevo,
8. Ambulanta Rudnik Bila,
9. Ambulanta Mehurići,
10. Ambulanta Gluha Bukovica,
11. Ambulanta Guča Gora,
12. Ambulanta Dolac n/L,

13. Ambulanta Amerikanka,

Usluge sekundarne zdravstvene zaštite, građani dobivaju u domovima zdravlja koji pružaju konsultativno-specijalističke, dijagnostičke, stomatološke i laboratorijske usluge, kao i u privatnim ordinacijama specijalističke medicine i u okviru tri bolnice: Javna ustanova Bolnica Travnik, Javna ustanova Bolnica za plućne bolesti i tuberkulozu Travnik, Hrvatska bolnica Dr. fra Mato Nikolić Nova Bila. Bolnice, osim sekundarne zdravstvene zaštite, pružaju dio tercijarne zdravstvene zaštite putem sljedećih grupa djelatnosti: dijagnostika, bolničko liječenje, konsultativno-specijalistička zdravstvena zaštita i ostale usluge.

Tabela 34. Pregled zdravstvenih kapaciteta u općini Travnik

	Stanovništvo	Broj ljekara	Broj stomatologa	Broj bolesničkih postelja	Broj stanovnika		
					na 1 ljeka ra	na 1 stomato- loga	na 1 bol. postelju
2009.	55.000	139	11	609	396	5.000	90
2010.	54.878	139	11	609	395	4.989	90
2011.	54.771	144	12	609	380	4.564	90
2012.	54.567	148	11	609	369	4.961	90
2013.	54.557	157	11	595	347	4.960	92
2014.	54.452	161	12	592	338	4.538	92
2015.	54.332	173	14	592	314	3.881	92
2016.	53.054	181	14	603	293	3.790	88
2017.	52.875	177	16	473	299	3.305	112
2018.	52.739	188	17	473	281	3.102	111
2019.	52.487	188	16	483	279	3.280	109
2020.	52.308	188	16	483	279	3.280	109

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Iz prethodne tabele, vidljivo je da se broj ljekara i stomatologa povećava, ali se broj bolesničkih postelja smanjuje.

2.1.5.5. Socijalna zaštita

Socijalna zaštita je naziv za niz mjera kojima lokalna zajednica, odnosno odgovarajuće institucije pružaju pomoć pojedincima kojima je ona potrebna. Regulisana je federalnim Zakonom o osnovama socijalne pomoći, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom, kao i Zakonom o socijalnoj zaštiti SBK/KSB.

Ovim zakonima nastoji se osigurati poboljšanje finansijske situacije osoba u potrebi, ali i povećati njihove šanse za zaposlenje, kao i poboljšanje drugih aspekata njihovih života, npr. duševno zdravlje.

U općini Travnik poslove socijalne zaštite pruža Javna ustanova Centar za socijalni rad. Također, i neke nevladine organizacije, kao što su "Crveni križ", "Merhamet", "Dobrotvor",

“Caritas“, Sreća za sve i Centar za edukaciju mladih daju doprinos poboljšanju socijalnog statusa građana u socijalnoj potrebi.

Djelatnost JU Centar za socijalni rad sastoji se od zadovoljavanja osnovnih potreba građana općine u socijalnoj, dječijoj, porodičnoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata i drugih poslova utvrđenih zakonima.

JU Centar za socijalni rad prioritetno radi na sljedećim stručnim poslovima:

- Zaštita djece bez roditeljskog staranja i zaštita odgojno zanemarene i zpuštene djece;

Djeca bez roditeljskog staranja mogu biti smještena u dječiji dom ili u drugu porodicu, a JU Centar za socijalni rad prosuđuje koji oblik smještaja će biti najbolji za njih.

- Zaštita djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama;

Mjere zaštite se pružaju i djeci čiji roditelji nisu u mogućnosti osigurati im normalne uslove za pravilno podizanje, odgoj, te fizički i psihički razvoj.

- Zaštita djece i osoba ometenih u psihičkom i fizičkom razvoju;

Djeci koja imaju ove probleme pruža se sljedeća vrsta pomoći: održavanje redovnih kontakata i saradnje sa školama, zdravstvenim ustanovama i roditeljima u cilju blagovremenog otkrivanja djece zaostale u razvoju, ocjenjivanje sposobnosti i nakon obrade i datog stručnog mišljenja od strane stručne komisije za ocjenu sposobnosti upućivanje i uključivanje u specijalno školovanje, smještaj u odgovarajuće ustanove ili u druge hraniteljske porodice.

- Zaštita materijalno neosiguranih i za rad nesposobnih osoba;

U skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti SBK/KSB, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica s djecom, JU Centar za socijalni rad pruža, materijalno neosiguranim i za rad nesposobnim osobama, materijalnu pomoć.

- Zaštita starih osoba bez porodičnog staranja;

Kao i kod djece bez roditeljskog staranja, i starim osobama bez porodičnog staranja nastoji se osigurati smještaj u odgovarajuće socijalno- medicinske ustanove ili u druge hraniteljske porodice.

- Zaštita osoba sa društveno-negativnim ponašanjem;

Nažalost, društveno negativne pojave, alkoholizam, prosjačenje, narkomanija i sl., prisutne su na području općine. Iako se sa ovim problemima bave i druge institucije i službe za rad, njima se bavi i Centar za socijalni rad.

- Ostvarivanje prava na dječiji dodatak;

Centar sprovodi poslove utvrđivanja prava na dječiji dodatak.

Neophodno je pomenuti da Služba za opću upravu i BiZ, unutar svojih budžetskih rashoda, ima poziciju planiranu za porodilje kao vrstu pomoći koju općina osigurava za ovu kategoriju.

2.1.5.6. Boračka zaštita

Propisi koji regulišu osnovna prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite su:

- Zakon o pravima boraca i članova njihovih porodica (“Službene novine FBiH“ broj:33/04,56/05,70/07 i 9/10), Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica (“Službene novine FBiH“ broj: 70/05), Uputstva Kantonalne uprave za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata SBK Travnik o ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu boraca i članova njihovih porodica, banjско-klimatsko liječenje, stipendije, stambeno zbrinjavanje, jednokratnu novčanu pomoć, pomoć u slučaju smrti, nabavka ortopedskog pomagala.
- Zakon o osnovnim pravima vojnih invalida i porodica palih boraca (“Službeni list RBiH” broj: 2/92,6/94 i 13/94), Zakon o zaštiti boraca narodno-oslobodilačkog rata (“Službeni list SRBiH” broj:35/90), Zakon o osnovnim pravima nosilaca “Partizanske spomenice 1941” (“Službeni list RBiH” broj:2/92,6/94 i 13/94).

Na osnovu navedenih propisa, zaključno sa 31. 12. 2020. godine, na evidenciji korisnika Službe za opću upravu i BiZ općine Travnik nalazi se:

- 1131 korisnik prava na ličnu invalidninu,
- 15 korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć drugog lica,
- 246 korisnika prava na ortopedski dodatak,
- 1045 korisnika prava na porodičnu invalidninu,
- 95 korisnika prava na mjesečni novčani dodatak po osnovu ratnog priznanja i odlikovanja,
- 1817 korisnika prava na zdravstvenu zaštitu,
- 1 korisnik prava na mjesečni novčani dodatak po osnovu “Partizanske spomenice 1941”.

U Budžetu F BiH osiguravaju se sredstva za isplatu lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć drugog lica, ortopedskog dodatka, porodične invalidnine, mjesečnog novčanog dodatka po osnovu ratnog priznanja i odlikovanja i “Partizanske spomenice 1941”.

U Budžetu SBK osiguravaju se sredstva neophodna za ostvarivanje prava predviđenih naprijed navedenim Uputstvima Kantonalne uprave za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata SBK Travnik.

Općina iz svog Budžeta finansira rad 8 boračkih udruženja proisteklih iz odbrambeno-oslobodilačkog rata 92-95. Također, putem Odbora za boračka pitanja Općinskog vijeća finansira se obilježavanje značajnih datuma i izgradnja i održavanje šehidskih mezarja i spomen obilježja, odnosno grobalja i spomen obilježja, kao i sredstva namijenjena za pomoć boračkoj populaciji.

2.1.5.7. Civilna zaštita

Civilna zaštita djeluje u skladu sa dva zakona:

- Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH" br.: 39/03, 22/06 i 43/10) i Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 64/09 i) i
- Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu Kantona SBK ("Službene novine kantona SBK" broj: 15/12) sa donesenim podzakonskim aktima. Implementacija Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu, shodno datim zakonskim normama, nije izvršena, već za područje općine Travnik oblast zaštite od požara i vatrogastva provodi UO Teritorijalna vatrogasna jedinica Travnik.

Potrebno je napomenuti da svi poslovi zaštite i spašavanja nisu dati kroz naprijed navedena dva zakona. Poslovi ZiS regulisani su i kroz druge zakonske okvire koji predstavljaju posebne upravne oblasti i zaštita ljudi i materijalnih dobara odnosi se samo na pojave i opasnosti koji se pojavljuju u toj oblasti. Kao primjer navodimo zdravstvo (oboljenje ljudi od zaraznih bolesti) regulisano je Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH"), zatim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Zakonom o zdravstvenom osiguranju i drugim provedbenim propisima iz ove oblasti, vodoprivreda (ugrožavanje od poplava, klizišta, odrona, zagađivanje voda, uređenje vodotoka i sl.) regulisana Zakonom o vodama i Uredbom o planovima odbrane od poplava i dr. provedbenim propisima.

U pogledu organizacionih struktura zaštite i spašavanja, shodno mogućnostima i raspoloživim resursima, a u skladu sa zakonskim okvirom, općina Travnik ima sljedeće strukture CZ:

- Općinski štab civilne zaštite,
- povjerenici CZ-e organizovani u mjesnim zajednicama (27 povjerenika),
- Službe zaštite i spašavanja (4 službe ZiS: Služba za spašavanje iz ruševina, Služba za snabdijevanje, Služba za medicinsku pomoć, Služba za vodosnabdijevanje).

Civilna zaštita vodi evidenciju i o miniranim područjima u općini Travnik. Procjenjuje se da je 18,92 km² površine općine Travnik, ili 17,6 % ukupne površine, kontaminirano neeksplozivnim ubojitim sredstvima (NUS), što pored opasnosti po živote ljudi, stvara i ekonomske gubitke zbog nemogućnosti adekvatnog iskorištenja potencijala općine koji leže u kontaminiranim zonama.

2.1.5.8. Sigurnost građana

Općina Travnik spada u relativno sigurne sredine. To pokazuju podaci Ministarstva unutrašnjih poslova SBK/KSB o kriminalitetu na području koje pokriva Policijska stanica Travnik. Broj krivičnih djela počinjenih u 2020. godini je 78, što je manje za 51 djelo u odnosu na 2019. godinu.

Generalno posmatrajući, broj krivičnih djela u proteklih 5 godina bilježi tendenciju pada, pa je tako broj krivičnih djela u 2020. godini manji za 40 % u odnosu na 2019. godinu.

Analizirajući strukturu kriminaliteta dolazi se do saznanja da prevladavaju djela vezana za imovinske delikte i na njih u 2020. godini otpada 53,84 % evidentiranih kaznenih djela, zatim slijede kaznena djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina 16,66 %, pa kaznena djela

protiv sigurnosti i javnog prometa i kaznena djela protiv braka, porodice i mladeži po 10,25 %.

2.1.5.9. Civilno društvo

Broj registrovanih nevladinih organizacija u općini Travnik je oko 470, od kojih je aktivno manje od 50 %.

Rad nevladinih organizacija trebalo bi da doprinese poboljšanju upravljanja razvojem lokalne zajednice u kojoj one djeluju.

U općini Travnik taj doprinos je relativno nizak, a time i uključivanje građana u razvoj procesa i djelatnosti koje se provode na području općine.

Postoji nekoliko udruženja koje mogu poslužiti kao primjer uspješnog djelovanja u lokalnom i regionalnom razvoju. One mogu predstavljati model za korištenje i prijenos dobre prakse za razvoj civilnog sektora u općini, te za jačanje njegovog doprinosa upravljanju razvojem.

Za naprednije djelovanje nedostaje Program razvoja nevladinog sektora, podrška osnivanju novih NVO-a i njihova međusobna koordinacija, kao i osposobljavanje i usmjeravanje NVO sektora na realizaciju projekata od strateškog značaja, a posebno projekata EU-e i drugih domaćih i međunarodnih razvojnih fondova. Veliki pomak u uključivanju NVO-a u planiranje lokalnog razvoja predstavlja formiranje i uključivanje Partnerstva za razvoj na nivou općine.

Općina podržava rad NVO sektora i kontinuirano radi na jačanju saradnje sa organizacijama koje se aktivno bave aktivnostima koje su u skladu sa njihovim ciljevima.

Općina je uključena u ReLOaD projekat čiji je cilj jačanje partnerstava između lokalnih vlasti i civilnog društva na Zapadnom Balkanu, širenjem uspješnog modela transparentnog projektnog finansiranja organizacija civilnog društva iz općinskih budžeta, usmjerenog ka većem građanskom učešću u procesima donošenja odluka i unapređenju nivoa pružanja usluga u lokalnim zajednicama. Suština ReLOaD projekta je u primjeni transparentnog finansiranja projekta organizacija civilnog društva koji su utemeljeni na lokalnim strateškim dokumentima i koji su fokusirani na građane i njihove potrebe.

Zaključna razmatranja

Većina obrazovnih ustanova imaju dosta dobru infrastrukturu. Evidentno je smanjenje broja učenika u osnovnim i srednjim školama.

Rad srednjih škola i dalje treba usklađivati sa potrebama tržišta rada.

Trenutna zdravstvena i socijalna zaštita u općini zadovoljava zahtjevima sredine, ali potrebno je raditi na daljem kontinuiranom jačanju kvalitete i dostupnosti ovih usluga.

Kada su u pitanju sport i kultura, može se reći da ovaj sektor ima zadovoljavajuće uslove za rad, ali i dalje treba raditi na kontinuiranom jačanju kvalitete usluga i povećanju broja stanovnika koji će se baviti rekreativno sportom i amaterski kulturom.

Civilna zaštita ima zadovoljavajući rad, ali je potrebno i dalje unapređivati njihov rad.

2.1.6. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga

2.1.6.1. Javne i komunalne usluge

Vodovodna mreža

Na području općine Travnik, tri su preduzeća koja upravljaju vodovodnim sistemima:

- JKP "Bašbunar" d. o. o. Travnik,
- JKP "Trebišnjica" d. o. o. Travnik,
- SRC "Vlašić" d. o. o. Travnik.

JKP "Bašbunar" vrši vodosnabdijevanje na užem gradskom području općine i mjesnim zajednicama Kalibunar, Slimena, Vakuf, Dolac i Ilovača, Vitovlje, Mudrike, te području Turbeta. Ova područja se snabdijevaju vodom sa izvorišta Plava voda, Bašbunar i Goleš. Poslije par godine provedenih u stečaju, JKP "Bašbunar" je vraćen lokalnoj samoupravi tj. općini Travnik.

JKP "Trebišnjica" vodom snabdijeva područje Nove Bile i Pokrajčica sa izvorišta Trebišnjica.

Naselje Šišava sa turističkim naseljem Babanovac vodom, sa izvorišta Ugar, snabdijeva SRC "Vlašić". U prethodnih 5 godina znatna finansijska sredstva su uložena u vodovodnu mrežu i time je obezbijeđeno vodosnabdijevanje većeg broja građana na području općine Travnik.

Doneseno je nekoliko akata iz segmenta vodosnabdijevanja, a tiče se kontrole i upravljanja mjesnim vodovodima (preko 500 stanovnika – upravljanje se povjerava JKP, a ispod 500 upravljanje se povjerava odborima za vodu u zajednicama).

SRC "Vlašić" d. o. o. Travnik ima preko 1.500 korisnika, od čega je trenutno pedeset pravnih lica, hotela, motela, kafića, restorana, apartmana za izdavanje i slično. Ostalih oko 1.450 korisnika su fizička lica, apartmani i vikendice. Ovaj parametar poslovanja ostvaruje konstantan rast, čak i u toku 2020. godine, odnosno za vrijeme pandemije korona virusa.

SRC "Vlašić" konstantno vrši reparaciju postojeće primarne i sekundarne vodovodne mreže, kanalizacione mreže, kaptaze i rezervoara.

Paralelno sa izgradnjom novih objekata gradi se i nova vodovodna mreža, koja se na taj način konstantno proširuje.

Broj korisnika usluga JKP "Trebišnjica" je 1.456, od čega 1.371 korisnik - fizičkih lica, sa prosječnom mjesečnom potrošnjom od 10 m³, i 94 korisnika - pravna lica, sa prosječnom mjesečnom potrošnjom od 25 m³.

Broj korisnika JKP "Bašbunar" je 12.000, od kojih 1.000 korisnika čine pravna lica, ostatak čine fizička lica. Prosječna potrošnja korisnika - fizičkih lica oko 10 m³, odnosno 33,58 m³ za pravna lica.

Kontrolu vode za piće za ova tri komunalna preduzeća vrši Zavod za javno zdravstvo SBK, redovno, na osnovu potpisanih ugovora.

Kontrola vode za piće mjesnih vodovoda ne vrši se redovno.

Javno preduzeće “Regionalni vodovod Plava voda“, čiji su osnivači Općina Travnik i Općina Zenica, u tekućem strateškom periodu provodilo je niz aktivnosti usmjerenih ka konačnom otpočinjaju izgradnje Regionalnog vodovoda Plava voda kojim se vršiti snabdijevanje vodom stanovnika 3 općine uključene u ovaj projekat. Ovaj projekat je, poslije par godina zastoja, konačno prešao u fazu postepene implementacije.

Iako je stanje vodovodne mreže na području općine Travnik zadovoljavajuće, i dalje se mora raditi na održavanju postojeće mreže i zamjena svih dijelova mreže koju čine azbestne cijevi čime bi se smanjio gubitak vode na mreži. U narednom periodu neophodno je poduzimati mjere u skladu sa Programom mjera za smanjenje i kontrolu gubitaka vode u općini Travnik, urađenog na osnovu Studije smanjenja gubitaka vode u 3 općine uključenih u Projekat Regionalni vodovod “Plava voda“.

Kanalizacijska mreža

Sva tri preduzeća koja upravljaju vodovodnim sistemom, upravljaju i kanalizacionim sistemom.

Kanalizaciona mreža je izgrađena na urbanom području općine Travnik, te u 7 mjesnih zajednica od 34. Kanalizaciona mreža nema gradski kolektor, kao ni prečistače otpadnih voda. Ulažu se naponi da se ovoj problem riješi u što skorije vrijeme, i u tom smjeru je urađena Studija za prečistač otpadnih voda za područje općina Travnik, Novi Travnik i Vitez. Također, urađena je projektna dokumentacija za postavljanje lijevog i desnog kolektora u koritu rijeke Lašve i urađen idejni projekat sa predmjerom i predračunom radova za rekonstrukciju postojeće kanalizacione mreže u urbanom dijelu općine. Finansirana je i izrada projektne dokumentacije kanalizacione mreže za pojedine dijelove općine.

Uža gradska jezgra je, u sklopu realizacije projekata infrastrukture, dobila i nove odvodne kolektorske cijevi.

Prikupljanje otpada

Brigu o zbrinjavanju komunalnog otpada na području općine Travnik vode ista preduzeća koja upravljaju i vodovodnim i kanalizacionim sistemima. Prikupljeni komunalni otpad odvozi se i deponuje na Regionalnu deponiju “Mošćanica“, što znatno utječe na cijenu ove vrste komunalnih usluga, zbog visokih troškova zbrinjavanja istog, kao i troškova transporta.

Prosječna količina komunalnog otpada po korisniku je 609,34 kg/godišnje odnosno 50,7 kg/mjesečno ili 1,69 kg/dnevno.

Na području općine posluje i preduzeće u privatnom vlasništvu koje se bavi otkupom sekundarnih sirovina. Poslovanje ovog preduzeća znatno je smanjilo količine otpada koje se odvoze na Regionalnu deponiju “Mošćanica“.

SRC “Vlašić“ odvoz smeća vrši dva puta u toku sedmice za onaj dio godine kada nije turistička sezona. U toku zimske sezone smeće se sa Vlašića odvozi i po četiri puta sedmično.

2.1.6.2. Javna rasvjeta

U proteklim godinama, na području općine došlo je do značajnog povećanja pokrivenosti naselja javnom rasvjetom, naročito seoskih naselja.

Također, značajno je unaprijeđeno održavanje rasvjete na području užeg dijela općine.

U skladu sa projektom iz 2016. godine, koji se tiče javne rasvjete, stare živine sijalice, zamijenjene su energetske učinkovitijim, led sijalicama čime su ostvarene značajne uštede u troškovima rasvjete.

2.1.6.3. Grijanje

U ruralnim dijelovima općine, zagrijavanje poslovnih prostora i domaćinstava uglavnom se vrši na konvencionalan način (drva, ugalj). Proizvodnju i distribuciju toplotne energije za urbani dio općine Travnik vrši preduzeće "Unis Energetika" d. o. o. Sarajevo, Podružnica Travnik. Proizvodnja toplotne energije se odvija u Toplani koja je ukupnog kapaciteta 54.000 KW.

2.1.6.4. Putna infrastruktura

Upravljanje i održavanje magistralnih i regionalnih cesta je u nadležnosti Federacije BiH, odnosno kantona, dok je Općina nadležna za lokalne i nekategorizirane ceste i gradske ulice, shodno Zakonu o cestama F BiH.

Na teritoriju općine, prema trenutnoj kategorizaciji cesta u F BiH, je izgrađeno 29 km magistralnih cesta, 106 km regionalnih cesta, 77 km lokalnih cesta.

Tabela 35. Saobraćajna infrastruktura

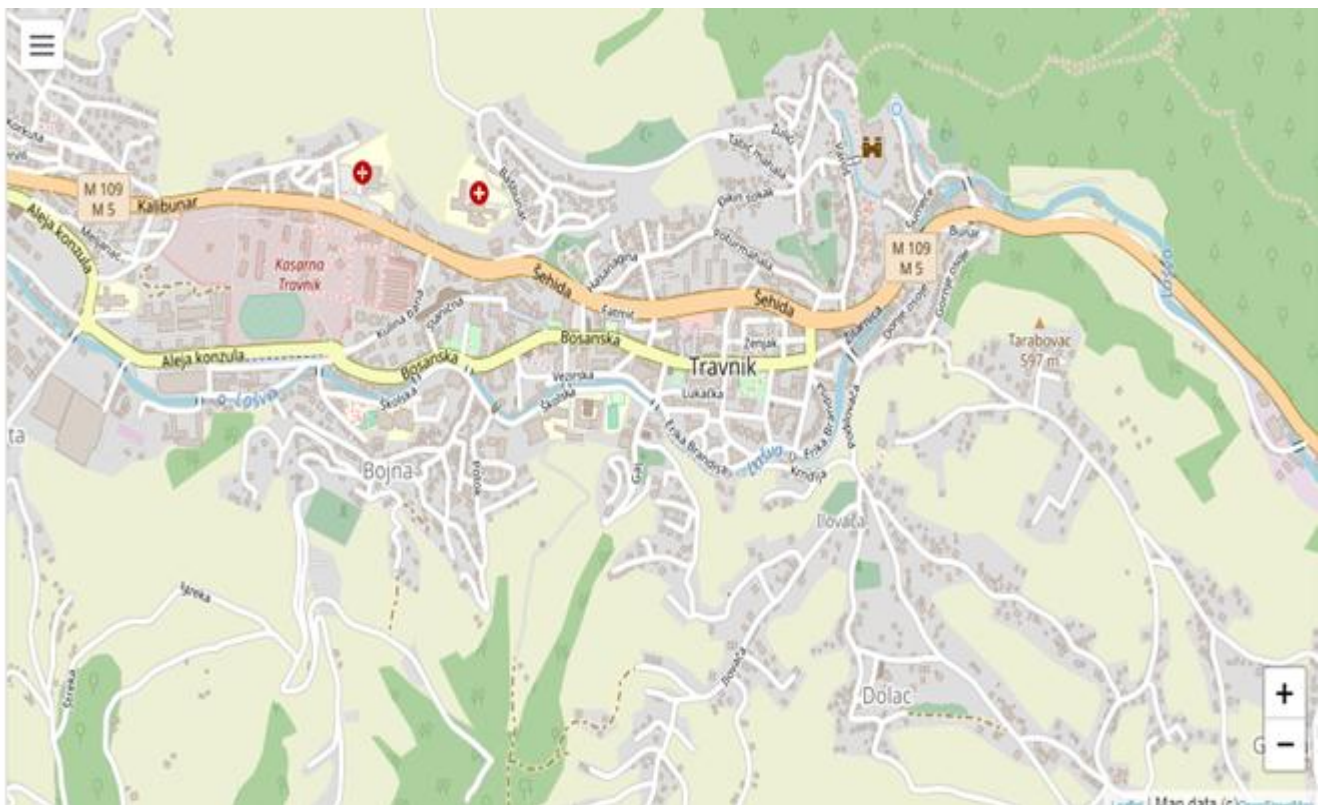
	Površina općine u km ²	Magistralni putevi	Regionalni putevi	Ukupno (3 +4)	Lokalni putevi
	1	2	3	4	5
2009.	529	29	106	135	77
2010.	529	29	106	135	77
2011.	529	29	106	135	77
2012.	529	29	106	135	77
2013.	529	29	106	135	77
2014.	529	29	106	135	77
2015.	529	29	106	135	77
2016.	529	29	106	135	77
2017.	529	29	106	135	77
2018.	529	29	106	135	77
2019.	529	29	106	135	77
2020.	529	29	106	135	77

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u F BiH (za period 2009. do 2020.)

Iako je u prethodnom strateškom periodu uloženo dosta sredstava, kako za izgradnju, tako i za sanaciju saobraćajne infrastrukture stanje u ovoj oblasti još uvijek nije potpuno zadovoljavajuće.

Kompletan prostor općine pokriven je linijama javnog prijevoza. Gradski prevoz vrši Travnik Trans, a također vozi i kantonalne i Federalne linije. Prevoz putnika na općinskim autobusnim linijama vrši se na cijelom području općine Travnik, svakodnevno u periodu od 05,30 do 20,00 sati, sa pojačavanjem kapaciteta u vršnim satima dolaska radnika na posao, učenika u školu i njihovog povratka kući. Osim njega međugradske linije pokrivaju i prevoznici iz drugih općina kao što su : Mostar prevoz, Zeni-tours, Eurolines i drugi. Prijevoz putnika odvija se i taxi prijevozom, a ukupan broj registrovanih taksista na području općine je 56.

Slika 4. Mapa saobraćajne infrastrukture u općini Travnik

Izvor : <http://www.kartabih.com/karta-travnik/>

Područje općine Travnik je smješteno na frekventnom putnom transportnom koridoru koji ga spaja sa ostalim dijelovima Bosne i Hercegovine, ali i zemalja Evrope.

Ima i odličan geostrateški položaj i udaljenost od pojedinih gradova, važnih državnih i regionalnih gradova, nije velika:

Udaljenost od većih gradova u Bosni i Hercegovini						
Udaljenost u km	Banja Luka	Zenica	Sarajevo	Mostar	Tuzla	Bihać
	120	30	90	160	180	200
Udaljenost od većih gradova u regiji						
Udaljenost u km	Zagreb	Beograd	Ljubljana	Skoplje	Podgorica	
	290	370	435	556	316	
Udaljenost od značajnijih luka						
Udaljenost u km	Luka Brčko		Luka Ploče		Luka Bar	
	240		230		450	
Udaljenost od značajnijih aerodroma						
Udaljenost u km	Sarajevo	Banja Luka	Tuzla	Mostar	Beograd	Zagreb
	95	150	180	175	300	320

2.1.6.5. Energetska i telekomunikacijska infrastruktura

Energetska infrastruktura

Općina Travnik je još 2011. godine potpisala Sporazum gradonačelnika u skladu sa kojim se općine, gradovi i regije dobrovoljno obavezuju da reduciraju emisiju C=2 na svom području u iznosu od najmanje 20 %.

Na području općine Travnik, distributeri električne energije su:

- JP "Elektroprivreda Bosne i Hercegovine" d. d. Sarajevo,
- JP "Elektroprivreda HZ HB" d. d. Mostar.

Napajanje električnom energijom područja općine izvedeno je iz napojne transformatorske stanice Travnik 1 i Travnik 2, obje snage 110/10 kV. Sva naseljena mjesta na području općine su pokrivena električnom energijom.

Navedene trafostanice su zadovoljavajućeg kapaciteta što se tiče trenutne potrošnje električne energije, kao i za eventualno povećanje potrošnje.

Na području općine su izgrađene tri mini hidroelektrane. Osim iskorištenja voda kao obnovljivih izvora energije, postoje i mogućnosti za iskorištavanjem vjetrova na planini Vlašić, u cilju proizvodnje energije. Postoji realna potreba za istraživanjem mogućnosti za izgradnju mini vjetroelektrana, s obzirom na postojanje realnih izgleda. To je razlog da su vjetroelektrane uključene u Prostorni plan općine Travnik.

Telekomunikacije / fiksna telefonija

Na području općine Travnik djeluju četiri operatera:

- BH Telecom d. d. Sarajevo,
- Mtel ad Banja Luka,
- HT d. d. Mostar (HTERONET),

- Telemach d. o. o. Sarajevo.

Zaključna razmatranja

Stanje javne infrastrukture je zadovoljavajuće, ali treba kontinuirano nastaviti održavati postojeću infrastrukturu i nastaviti sa rekonstrukcijom i izgradnjom vodovodne i kanalizacione mreže, javne rasvjete.

Putna infrastruktura se treba kontinuirano održavati i nastaviti graditi one puteve koje su u nadležnosti Općine, a koji do sada nisu završeni.

2.1.7. Zaštita okoliša i smanjenje rizika od nesreće

Općina Travnik spada u općine koje imaju dobro očuvanu okolinu, jer na području općine ne postoje veliki zagađivači.

S obzirom na to da je turizam jedna od važnih grana privrede općine i da je sama općina veoma bogata vodama i drugim prirodnim ljepotama, vrše se stalni napori da se to stanje održi i očuva. Broj divljih deponija je smanjen zahvaljujući organizovanju stalnog odvoza smeća iz naseljenih mjesta, ali je neophodno nastaviti sa daljim jačanjem svijesti o neophodnosti zaštite okoliša. Značajno je istaći da je u funkciju stavljena Deponija krutog otpada.

Kada je u pitanju zagađenost zraka na području općine, tu je situacija relativno dobra. Općina nema velikih zagađivača zraka, tj. nema velikih ispuštanja štetnih materija u zrak. Ipak, pretpostavlja se da, za kvalitetu zraka, najveći problem predstavljaju emisije iz prometa, kao i razni dimni plinovi koji su prisutni u zimskom razdoblju zbog zagrijavanja domova pri čemu se koriste razna goriva.

Emisije prometa potiču iz motornih vozila čija je starost velika, a broj takvih vozila se povećava.

Tabela 36. Registrovana cestovna motorna i priključna vozila prema godinama starosti u 2020.

	Ukupno	Motocikli	Putnička vozila	Autobusi	Teretna vozila	Ostala vozila
Ukupno	13.135	198	11.693	105	1.047	92
do 1 godine	55	3	24	-	14	14
1-2 godine	119	2	75	1	35	6
3- 5 godina	444	21	311	-	106	6
6-10 godina	1.212	21	1.022	7	157	5
11-15 godina	2.855	74	2.517	22	234	8
15+	8.450	77	7.744	75	501	53

Izvor: Federalni statistički zavod, Srednjobosanski kanton u brojkama 2020.

Zagađenje zemljišta je, manje-više, prisutno kao i u cijeloj Bosni i Hercegovini.

Općina je posjedovala Lokalni akcijski ekološki plan 2016-2020. godine, gdje su dati prijedlozi rješavanja problema vezanih za zaštitu okoliša.

Općinski Štab civilne zaštite ima za cilj efikasnu i pravovremenu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Prema procjeni rizika potrebno je da

Općina, privredna društva, odnosno pravna lica i mjesne zajednice, u skladu sa vlastitom procjenom ugroženosti organizuju sljedeće mjere zaštite i spašavanja: zaštita od poplava, zaštita od klizišta i odrona, zaštita od požara, zaštita od zemljotresa/potresa, zaštita od oluja/grada/mraza.

Pripadnici civilne zaštite su u značajnoj mjeri obučeni i osposobljeni za izvršavanje zadataka utvrđenih u Planu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

2.1.8. Stanje prostorne planske dokumentacije

U skladu sa Zakonom i jedinstvenom metodologijom za donošenje planskih dokumenta, a u cilju organizovanja, korištenja i namjene prostora, kao donošenja mjera i smjernica za uređenje i zaštitu prostora na području općine Travnik usvojeni su sljedeći prostorno-planski dokumenti:

1. "Prostorni plan općine Travnik 2003 - 2020." sa separatom "Zoning plan za područje Vlašić"; („Službene novine Općine Travnik“ br. 8/07). Ovaj prostorni plan je produžen do 2023. godine.
Površina: 539,38 km²
2. Regulacioni plan "Babanovac – Vlašić"- Centralni dio („Službene novine Općine Travnik“ br. 04/07); Odluka o provođenju („Službene novine Općine Travnik“ br. 6/06)
Površina: 44,67 ha
3. Regulacioni plan "Babanovac – Istok" – Vlašić" („Službene novine Općine Travnik“ br. 01/11)
Površina: 59,70 ha
4. Regulacioni plan "Kukotnica" Vlašić, („Službene novine Općine Travnik“ br. 01/11)
Površina: 76,5 ha
5. Izmjene dijela Regulacionog plana "Babanovac" Vlašić, lokalitet "Babanovac – Zapad", („Službene novine Općine Travnik“, broj:11/13)
Površina: 7,00 ha
6. Regulacioni plan "HPBŠ" – lokalitet Konak-Hotel-Pošta-Autobusna stanica, Travnik "HPBŠ I"; („Službene novine Općine Travnik“ br. 6/12)
Površina: 5,0 ha
7. Regulacioni plan "HPBŠ" – lokalitet Konak-Luke "HPBŠ II"; („Službene novine Općine Travnik“ br. 3/09)
Površina: 11,25 ha
8. Izmjena dijela Regulacionog plana "HPBŠ" lokalitet Hotel-Pošta-Autobusna stanica, Zona kulturnih, administrativnih i poslovnih objekata, Travnik; („Službene novine Općine Travnik“ br. 6/12)
Površina: 2,0 ha
9. Izmjena dijela Regulacionog plana "HPBŠ" lokalitet Hotel-Pošta-Autobusna stanica, mikrolokacija "Kino Lašva" Travnik; („Službene novine Općine Travnik“ br. 10/13)
Površina: 0,5 ha
10. Izmjene dijela Regulacionog plana "HPBŠ" lokalitet "Luke-Pirota", Travnik; („Službene novine Općine Travnik“ br. 5/14)

- Površina: 13,1 ha
11. Izmjene dijela Regulacionog plana "HPBŠ" mikrolokacija "Bagat-Biblioteka" Travnik; ("Službene novine Općine Travnik" br. 2/10)
Površina: 0,5 ha
  12. Regulacioni plan "Kalibunar-Alagića njive" Travnik; („Službene novine Općine Travnik“ br. 3/09)
Površina: 25,15 ha
  13. Regulacioni plan "Babanovac" Vlašić, lokalitet "Doskočište"; ("Službene novine Općine Travnik" br. 07/17)
Površina: 4,85 ha
  14. Izmjena dijela Regulacionog plana "HPBŠ" lokalitet "Hotel Lipa-Župna crkva sv. Ivana Krstitelja", Travnik; ("Službene novine Općine Travnik" br. 07/17)
Površina: 1,5 ha
  15. Izmjena i dopuna Regulacionog plana "Centar I" lokalitet "Centar I-Zenjaka-Centralni gradski trg" Travnik; ("Službene novine Općine Travnik" br. 07/20)
Površina: 4,8 ha
  16. Izmjena i dopuna dijela Regulacionog plana "HPBŠ" lokalitet "Rožencvajg-Zelena pijaca-Čabruša-Bosanska ulica-Obdanište" Travnik; ("Službene novine Općine Travnik" br. 07/20)
Površina: 3,0 ha

U narednom periodu će se raditi ažuriranje postojećih planova prema potrebi, ili potpuno novi planovi.

2.1.9. Stanje administrativnih usluga lokalne samouprave

Općinsku upravu Općine Travnik čine: općinski načelnik i Općinsko vijeće Travnik.

Općinske službe u općini Travnik su:

- Služba za ekonomsko-finansijske poslove,
- Služba za inspekcijski nadzor,
- Služba za urbanizam, građenje, katastar i imovinsko-pravne poslove,
- Služba za obnovu, izbjeglice, raseljena lica i stambene poslove,
- Služba za civilnu zaštitu,
- Služba za razvoj, privredu i vanprivredu,
- Služba za opću upravu i BiZ,
- Služba za zajedničke i komunalne poslove.

Općina Travnik je uvela certifikat ISO 9001:2008 za poslove javne općinske administracije. Rad općinskih službi je poboljšana, kao i zadovoljstvo korisnika usluga Općine.

Također, u cilju bržeg i efikasnijeg rada, Općina koristi E-servise:

- Servis 24 sata namijenjen građanima koji imaju pitanja iz komunalne oblasti,
- E-registar na kojem se mogu dobiti informacije o općinskim procesima i zahtjevima,
- E-zahtjevi koji omogućavaju stanovništvu elektronsko podnošenje zahtjeva,
- E-matičar u kojem se nalaze matične evidencije građana i postupci unosa i izmjene podataka,

- Provjera statusa predmeta gdje je moguće provjeriti status/tok rješavanja upravnih predmeta, osim predmeta iz urbanizma i građenja,
- Dijaspora, servis koji omogućava održavanje i unapređenje komunikacije i odnosa sa dijasporom,
- Prevencija korupcije putem koje je osigurana javnost i transparentnost u radu i mehanizmi prevencije korupcije preko kojih se može prijaviti korupcija,
- Javni registri putem kojih stanovništvo može imati uvid u Registar zaposlenih i imenovanih lica kao antikorupcijski mehanizam,
- Smart parking, koji osigurava podatke o broju i lokaciji dostupnih parking mjesta,
- Red vožnje Travnik – mobilna aplikacija na kojoj se mogu dobiti podaci o autobusnim stajalištima i linije sa satnicama i dolascima,
- Kvalitet zraka kojim je omogućeno informisanje o izmjerenom kvalitetu zraka i
- Trenutno vrijeme, servis koji omogućava dobivanje informacije o temperaturi, količini padavina i vlažnosti.

Sve općinske službe imaju odgovarajuće informacione sisteme koji podržavaju njihov rad.

Općina veliku pažnju posvećuje jačanju partnerskih odnosa sa nevladinim organizacijama i svake godine osigurava finansijska sredstva za dalji razvoj rada NVO-a. Osim sa NVO sektorom, Općina ima dobru saradnju i sa mjesnim zajednicama, građanima, grupama građana, kao i sa drugim organizacijama.

Također, Općina jača saradnju sa gradovima, kako u Bosni i Hercegovini, tako i van njenih granica. Općina ima potpisane Sporazume o uspostavljanju prijateljskih odnosa sa sljedećim gradovima:

- Grad Kastav, Republika Hrvatska, Sporazum o saradnji i uspostavljanju prijateljskih odnosa, potpisan 28. 10. 2020. g.,
- Općina Izmit, Republika Turska, Sporazum o prijateljstvu i saradnji, potpisan 5. 8. 2017. g.,
- Grad Makarska, Republika Hrvatska, Sporazum o saradnji i uspostavljanju prijateljskih odnosa, potpisan 17. 5. 2016. g.,
- Općina Karpoš; Republika Sjeverna Makedonija, Sporazum o saradnji i uspostavljanju prijateljskih odnosa, potpisan 21. 3. 2016. g.,
- Grad Police nad Metuji, Češka Republika, Sporazum o uspostavljanju prijateljskih odnosa potpisan 20. 3. 2012. g.,
- Općina Yalova, Republika Turska, Sporazum o kooperaciji, uspostavljanja bratimljenih odnosa s Gradskim vijećem Općine Yalova, zaključen 24. 10. 2011. g.,
- Grad Krikkale, Republika Turska, Povelja o bratimljenju potpisana 7. 4. 2010. g.,
- Grad Leipzig, Njemačka, Sporazum o gradskom partnerstvu, potpisan 2. 5. 2003. godine.

2.1.10. Analiza Budžeta i projekcije sredstava za finansiranje realizacije Strategije razvoja

U cilju sagledavanja potencijala Općine u pogledu finansiranja razvojnih projekata i izrade procjene prihoda za naredni period izvršena je analiza ostvarenja prihoda Budžeta Općine za period 2016 - 2020. godina, prikazana u narednoj tabeli:

Tabela 37. Ostvareni prihod Općine u periodu 2018 - 2020. godina

	2018.	2019.	2020.
Ukupno ostvareni prihod	16.841.836	19.171.170	19.055.635
Ukupni rashodi		19.736.594	18.899.500

Izvor: podaci Općine

U tabeli 44. je data struktura ostvarenih prihoda u 2018. i 2019. godini iz kojih se vidi da su prihodi od poreza najveća stavka u strukturi ostvarenog prihoda, i može se zapaziti trend njegovog rasta u ovom periodu.

Tabela 38. Struktura ostvarenih prihoda u periodu 2018 - 2020. godina

R. b.	Opis	2018.	2019.	2020.
1.	PRIHODI	16.841.836	19.171.170	19.055.635
2.	Prihodi od poreza	9.781.359	11.039.075	9.797.440
3.	Neporezni prihodi	4.095.161	4.273.557	4.177.152
	Tekući transferi (transferi, donacije)	2.965.316	1.937.403	1.084.980
4.	Kapitalni transferi	0	0	
5.	Kapitalni primici		1.921.135	3996.063

Izvor: podaci Općine

Planirani prihodi, odnosno Budžet Općine u narednom periodu je sljedeći:

Tabela 39. Planirani prihodi Općine za period 2021-2023. godina

Red. br.	Opis	Projekcije		
		2021.	2022.	2023.
1.	Prihodi, primici i finansiranje	18.899.500	16.700.000	17.200.000
1.1.	Prihodi od poreza	12.933.911	10.670.000	10.744.000
1.2.	Neporezni prihodi	4.714.294	4.730.000	5.006.000
1.3.	Tekući transferi (transferi i donacije)	1.169.999	1.300.000	1.450.000
1.4.	Kapitalni transferi	-	-	-
1.5.	Prihodi po osnovi zaostalih obaveza	-	-	-
1.6.	Kapitalni primici		81.296	

Izvor: podaci Općine

3. STRATEŠKO FOKUSIRANJE

3.1. SWOT analiza

Pri izradi SWOT analize kao instrumenta za identifikaciju ključnih razvojnih snaga i slabosti, te njihovog smještanja u kontekstu stanja i trendova u širem okruženju (SEA) korišteni su prikupljeni socioekonomski podaci Općine Travnik.

SWOT analiza je urađena na objektivnoj analizi socioekonomskih pokazatelja i uz puno učešće Razvojnog tima u procesu.

Na bazi SWOT analize određeni su: strateški fokusi Općine u narednih 7 godina, Vizija Općine i strateški ciljevi.

U sljedećoj tabeli data je SWOT analiza općine Travnik na osnovu kojih će se odrediti budući strateški pravci razvoja općine.

SNAGE	SLABOSTI
<p>Geostrateški i saobraćajni položaj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centralni položaj u BiH - Značajan položaj na dvjema vrlo važnim transferzalnim prodorima i na jednom longitudinalnom magistralnom pravcu - Povoljan položaj u Jugoistočnoj Evropi - Relativna blizina aerodroma - Blizina tržišta Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije, Albanije i dr. <p>Prirodni resursi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bogati i raznovrsni prirodni resursi (šume, bogatstvo drvnog sortimenta, vodni resursi) - Mineralne sirovine (mrki ugalj, kamen i drveni sortimenti, i sl.) - Raznolik teren sa razlikama u nadmorskoj visini - Povoljni klimatski uslovi za razvoj ekološke poljoprivrede (stočarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo, pčelarstvo, ljekovito bilje i dr.) <p>Ljudski resursi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ljudski potencijali - iskusna radna snaga u određenim sektorima (tekstilna, obučarska i metalna proizvodnja, poljoprivreda, bankarstvo) - Mlada obrazovana populacija <p>Privredni resursi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planirane industrijske zone 	<p>Nedovoljno izgrađena infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loše održavanje postojeće infrastrukture - U pojedinim dijelovima općine nekontrolisano vodosnabdijevanje - Nepostojanje prečistača otpadnih voda - Nedovoljno parking mjesta u gradskoj zoni - Nedostatak saobraćajne signalizacije - Neplanska gradnja i gradnja bez dozvola - Zastarjela ili nepostojeća hidrantska mreža (saobraćajnice, zgrade) - Zastarjela ili nepostojeća kanalizaciona mreža - Neadekvatna odvodnja oborinskih voda - Nepostojanje podsticaja za obnovljive izvore energije, - Nepostojanje podsticaja za drugo, treće, ... dijete - Nedovoljne mjera na jačanju otpornosti općine na prirodne ili druge nesreće <p>Nedostatak pozitivne poduzetničke klime</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak industrijskih zona - Neplanska gradnja - Nelegalna sječa šuma - Neriješeni imovinsko-pravni odnosi - Neadekvatna regulativa za sigurnost poslovnog ambijenta - Siva ekonomija

<ul style="list-style-type: none"> - Razvoj poljoprivrede, obrtništva i poduzetništva u službi turizma - Raznolika turistička ponuda <p>Infrastruktura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postojanje osnovne infrastrukturne mreže (dostupnost usluga telekomunikacija, dobra pokrivenost sistemom elektroenergetske mreže i omogućen pristup električnoj energiji svim domaćinstvima), - Saobraćajna povezanost ruralnih područja sa gradom - Raspoloživi ugostiteljsko-smještajni kapaciteti <p>Razvijenost obrazovne infrastrukture:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobra pokrivenost općine ustanovama osnovnog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja - Mogućnost dopunskog obrazovanja i neformalnog obrazovanja <p>Razvijeni turistički i sportsko-rekreativni uslovi kao pretpostavke za razvoj različitih vidova turizma (zimski, ljetni, seoski, kongresni, sportski, lovni, ribolovni, rekreativni)</p> <p>Master plan razvoja turizma Vlačića</p> <p>Zadovoljavajuća infrastruktura u oblasti kulture</p> <ul style="list-style-type: none"> - Muzej, Biblioteka, Centar za kulturu, HKC <p>Bogato i raznovrsno kulturno naslijeđe</p> <p>Razvijena i efikasna javna uprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Općina posjeduje ISO 9001 - Uspostavljeni partnerski odnosi sa evropskim gradovima <p>Razvijenost NVO sektora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak velikih investicijskih projekata koji će generisati ukupan razvoj - Usitnjeni poljoprivredni posjedi - Nizak nivo finalizacije proizvoda iz lokalnih izvora - Nedovoljna promocija općine i njenih kapaciteta - Neadekvatno upravljanje otpadom - Manjak savremenih poslovnih ideja i programa - Nedovoljno iskorišteni turistički potencijali - Neplanska poljoprivredna proizvodnja - Nedostatak kadrova u drvno-prerađivačkoj industriji <ul style="list-style-type: none"> - Niska ekološka svijest građana - Nedovoljna stopa digitalizacije preduzeća - Visoka stopa nezaposlenosti - Neobnovljen i neodržavan dio građevinskih objekata što znatno utječe na turističku atraktivnost pojedinih naselja - Nedovoljna ulaganja u istraživanje i razvoj
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Mogućnost uključenja u razne reforme u BiH i F BiH povećava šanse za lokalne promjene - Velika potražnja za proizvodima eko, organskim poljoprivrednim 	<ul style="list-style-type: none"> - Izloženost prirodnim i drugim nesrećama (poplave, klizišta požari, ljetne i zimske temperature) pandemije - Emigracija i migracija mladih i

<p>proizvodima</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mogućnost uspostave industrijskih zona - Moguća investiranja dijaspore - Rastući trend uvođenja standarda i sistema kvaliteta u proizvodnji - Potencijali za iskorištenje obnovljivih izvora energije - Projekti viših nivoa vlasti (brza cesta, gasovod) - Razvoj Travnika kao obrazovnog centra - Obnova i zaštita kulturno-historijske baštine - Mogućnost korištenja međunarodnih i domaćih fondova - Javno-privatno partnerstvo - Razvoj telekomunikacijske infrastrukture i interneta - Unapređenje kvaliteta zraka - Unapređenje vodnog dobra - Izgradnja Regionalnog vodovoda "Plava voda" - Spremnost države i stranih donatora za finansiranje procesa deminiranja - Programi poticaja poduzetništva - Mogućnost povrata vojne imovine - Završetak izgradnje srednje škole 	<p>obrazovanih lica</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neusklađenost Katastra sa evidencijom u ZK - Korupcija - Neefikasno sudstvo - Pravna nesigurnost - Nepostojanje investicijskih fondova - Nedovoljno poticanje stvaranja brenda - Nedefinisan vizualni identitet Travnika - Nedovoljni poduzetnički poticaji i finansijski izvori - Nije okončan proces povratka - Nedostatak uređenih putnih komunikacija do turističkih mjesta u općini - Bijela kuga - Neusklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada - Nedovoljno izgrađena svijest stanovništva o potrebi zaštite okoliša
---	--

Izvor: obrada autora

U SWOT analizi su dati najdominantniji faktori sva četiri elementa SWOT analize. Kod definisanja strateških fokusa i ciljeva korištena je Maxi-maxi strategija, tj. korištenje snaga, kako bi se iskoristile prilike.

3.2. Strateški fokusi

Na osnovu SWOT analize i pokazatelja situacione analize, kao i opredjeljenja Općine da maksimalno iskoristi svoje snage i mogućnosti uz smanjenje slabosti i prijetnji, Općina Travnik je svoje strateške fokuse, za period 2022-2027. godina, usmjerila na :

1. Intenzivirati održivi razvoj privrede kroz primjenu tehnoloških inovacija, razvoja i transfera novih tehnologija, digitalizacije, i maksimalnu iskorištenost prirodnih resursa.

Snage općine Travnik su prirodni resursi, ljudski potencijali, razvijenost obrazovne strukture, što uz mogućnost privlačenja stranih investicija, potražnje tržišta za proizvodima preduzeća izvozno orijentisanih, otvara mogućnosti za intenzivan razvoj privrede kroz primjenu

tehnoloških inovacija, razvoja i transfera novih tehnologija, digitalizacije, i maksimalnu iskorištenost prirodnih resursa.

2. Poboljšanje kvalitete života građana kroz: poboljšanje dostupnost i kvalitet pružanja javnih usluga građanima, unapređenje i izgradnju društvene i komunalne infrastrukture, i njihovo uključivanje u procese donošenja odluka

Uočene slabosti općine Travnik (nedovoljno izgrađena društvena i komunalna infrastruktura) će se nastojati smanjiti kroz ovaj drugi strateški fokus.

3. Poboljšanje kvalitete eko sistema i upravljanje okolišem

U skladu sa identificiranim problemima okoliša i infrastrukture, definiran je ovaj treći strateški fokus. Općina Travnik će nastaviti raditi na procesu uspostave, dalje izgradnje kanalizacionih i vodovodnih mreža.

Također, važan dio aktivnosti će usmjeriti na energetske efikasnost i zaštitu okoliša.

3.3. Vizija

Na temelju usvojenih strateških fokusa za period 2022-2027. godina, definisana je i Vizija razvoja strategije općine koja predstavlja njenu težnju, poželjno stanje, dugoročnu namjeru i pravac djelovanja u budućnosti.

Razvojna vizija općine Travnik glasi:

“Travnik, grad progresivnog poduzetništva, cjelogodišnjeg turizma, uvezanih potencijala i tehnoloških mogućnosti, orijentisan prema mladima i zaštiti okoliša uz imperativno osiguranje kontinuiranog učešća odgovornih i informisanih građana!”

Vizija – uključuje snage općine Travnik, povoljan geostrateški položaj, prirodne resurse, ljudske i privredne resurse, postojeću infrastrukturu, koji će dovesti do toga da Travnik postane grad progresivnog poduzetništva, uvezanih potencijala i tehnoloških mogućnosti. Grad u kojem će mladi vidjeti mjesto ugodnog i prosperitetnog življenja. Grad gdje će informisani građani aktivno učestvovati u donošenju svih aktivnosti, koje treba da doprinesu održivom razvoju, zaštiti okoliša i društvenom razvoju.

Ostvarenjem ove vizije, kroz realizaciju strateških ciljeva, općina će postati:

- povoljno poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje;
- čist, zelen, ekološki osviješten grad sa razvijenim turizmom;
- prepoznatljivo poljoprivredno područje sa proizvodima poznatim u regiji;
- privlačna za posjetioce koji dolaze iz poslovnih i ličnih razloga;
- konkurentna općina koja će privlačiti strane investitore, a posebno dijasporu;
- prepoznatljiv univerzitetski grad;
- sredina sa raznovrsnim kulturno-sportskim sadržajima;
- mjesto modernizovane mreže javne infrastrukture;
- općina sa prepoznatljivim sportskim i kulturnim identitetom, osnaženih i razvijenih institucionalnih kapaciteta;
- općina sa izgrađenim proaktivnim pristupom građana u upravljanju promjenama.

3.3. Strateški ciljevi

Na osnovu strateških pravaca/fokusa i usvojene Vizije općine Travnik, izvedeni su sljedeći strateški ciljevi razvoja:

Strateški ciljevi općine Travnik za period 2022-2027. godina
Strateški cilj 1: Razvijena i održiva privreda
Strateški cilj 2: Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine
Strateški cilj 3: Unaprjeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture

Strateški cilj 1: Razvijena i održiva privreda

Bez razvijene i održive privrede teško bi bilo govoriti o daljem razvoju općine koja svoj budući razvoj upravo vidi u daljem jačanju postojećeg industrijskog sektora i razvoju MSP-a i obrta, a što je rezultat novih investicija. Zahvaljujući tome doći će i do porasta zaposlenosti u ovim sektorima. Cilj je poticati otvaranje novih poslovnih subjekata, kao i jačanje konkurentnosti postojećih privrednih subjekata kroz tehnološke inovacije, know-how, razvoj i transfer novih tehnologija i digitalizaciju.

Turizam i poljoprivreda čine važne elemente ovog strateškog cilja.

Intenziviranje poljoprivredne proizvodnje usmjerene ka ruralnom razvoju kao i turizma realizovat će se u skladu sa smjericama i ciljevima koji nisu realizovani Strategijom razvoja poljoprivrede općine Travnik za period 2016-2020., odnosno Strategijom razvoja turizma općine Travnik za period 2018-2022. godina.

Neophodne pretpostavke za ostvarenje ovog cilja su:

- Izgradnja progresivnog poslovnog ambijenta i neophodne infrastrukture, kako komunalne tako i poslovne,
- Unapređenje saradnje interesnih grupa uz obavezno jačanje kapaciteta lokalne samouprave,
- Izgradnja poslovnog ambijenta privlačnog za strana i domaća investiranja,
- Izgradnja uslova za sinergiju turizma, poljoprivrede i ruralnog razvoja,
- Jačanje sektora poljoprivredne proizvodnje usmjerene na primarnu poljoprivrednu proizvodnju, ali i razvoj prerađivačkih kapaciteta koji vode što većoj finalizaciji poljoprivrednih proizvoda.

Očekivani indikatori/utjecaji ovog strateškog cilja do kraja 2027. godine predviđaju sljedeće:

- Povećan broj privrednih subjekata za 5 % u odnosu na 2020. godinu,
- Povećanje broja zaposlenih za 10 % u odnosu na 2020. godinu,
- Smanjenje broja nezaposlenih za minimalno 10 % u odnosu na 2020. godinu,
- Povećana vrijednost izvoza za 10 % u odnosu na 2020. godinu,
- Povećan broj porodičnih poljoprivrednih gazdinstava za 5 % u odnosu na 2020. godinu,

- Povećanje registrovanih turističkih posjeta i noćenja za 10 % u odnosu na 2020. godinu.

Strateški cilj 2: Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine

Uspješnim ostvarenjem ovog cilja želi se postići da općina Travnik svojim građanima osigura uslove za kvalitetniji i sadržajni život. Također, želi se postići visok stepen društvene tolerancije, obrazovanja i inkluzije u lokalnoj zajednici.

Realizacija ovog strateškog cilja će se ostvariti kroz planirane mjere koje će:

- Povećati broj usluga i dostupnost zdravstvene zaštite za sve stanovnike,
- Poticati programe preventivne zdravstvene zaštite,
- Podizati svijest javnosti o zdravom načinu života,
- Jačati kapacitete u ustanovama socijalne zaštite,
- Osigurati uključivanje svih marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove socijalno ugroženih građana,
- Unaprijediti infrastrukturu u sektoru obrazovanja,
- Poticati neformalno obrazovanje i cjeloživotno učenje usklađeno sa potrebama tržišta rada,
- Unaprijediti prostorne i tehničke kapacitete za djelovanje sportskih organizacija,
- Organizovati i promovisati domaća i međunarodna sportska takmičenja,
- Unaprijediti sistem kvalitete rada u javnom sektoru,
- Poboljšati funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i
- Stvarati uslove za ostanak mladih u općini.

Očekivani rezultati ovog strateškog cilja do kraja 2027. godine obuhvataju sljedeće:

- Smanjen broj odlazaka stanovništva za 10 % u odnosu na 2020. godinu,
- Povećano finansiranje projekata socijalne zaštite, zdravstvene zaštite, obrazovanja, kulture i sporta za 10 % u odnosu na 2020. godinu,
- povećan nivo zadovoljstva stanovnika općine Travnik ukupnom kvalitetom života za 10 %.

Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture

Treći strateški cilj odnosi se na unapređenje integrisanog sistema zaštite okoliša i javne infrastrukture. Realizacijom ovog cilja želi se osigurati bolja kvaliteta života građana u općini Travnik. Također, ovaj strateški cilj je neophodan i za dalji održivi razvoj privrede.

Ovaj strateški cilj je važan i sa aspekta ispunjenja Agende 2030, a posebno u domenu pravednog pristupa i korištenja prirodnih resursa od strane svih aktera u društvu.

Neophodne pretpostavke za postizanje ovog cilja su:

- Uspostava sistema za prečišćavanje voda,
- Izgradnja pretovarne stanice za reciklažu otpada,
- Poboljšanje kapaciteta komunalnih preduzeća,

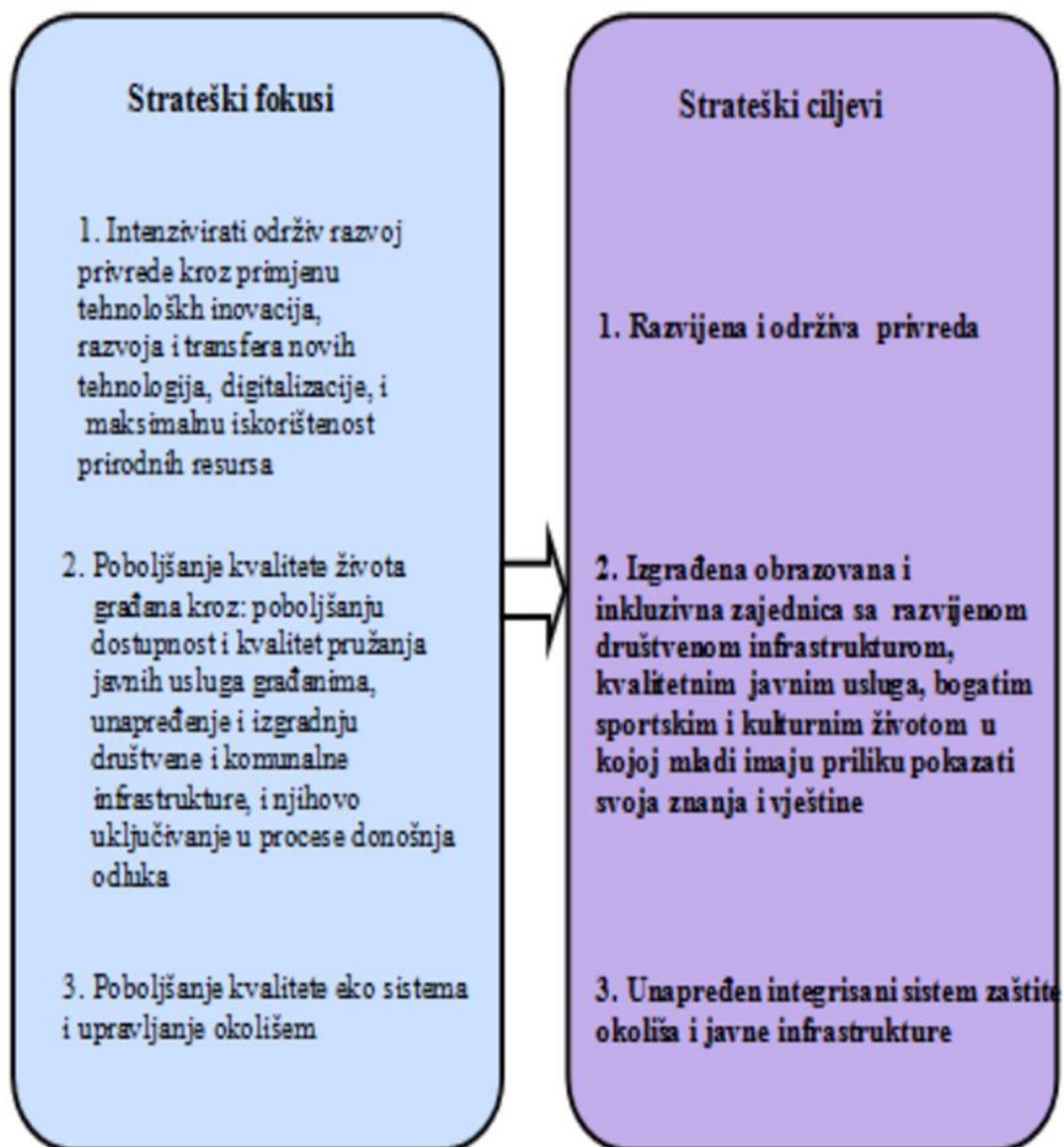
- Dalja izgradnja i redovno održavanje komunalne infrastrukture,
- Pобољшanje zaštite prirodnih resursa kroz njihovo održivo i efikasno upravljanje,
- Povećano korištenje obnovljivih izvora energije,
- Praćenje globalnih trendova i sticanje novih znanja u području energijske efikasnosti,
- Čuvanje i zaštita prirodnih resursa, odnosno racionalno korištenje resursa i poticanje privrednog razvoja kojim se osigurava obnova resursa.

Indikatori za mjerenje stepena realizacije ovog strateškog cilja pratit će se kroz sljedeće pokazatelje na kraju 2027. godine:

- Povećanje investicija u energetska efikasnost za najmanje 10 % u odnosu na 2020.,
- Povećanje zadovoljstva anketiranih stanovnika uslugama odvoza čvrstog otpada i odvodnje otpadnih voda za 50 % u odnosu na 2020. godinu,
- Pобољшani ekonomski parametri rada komunalnih preduzeća za 5 % u odnosu na 2020. godinu,
- Procenat otpadnih voda koje se "puštaju" u vodotoke se smanjio za najmanje 30 %, u odnosu na 2020. godinu.

Strateški ciljevi su određeni tako da budu komplementarni, da osiguravaju sinergiju između ekonomije, društva i okoliša.

Veza strateških fokusa i strateških ciljeva su prikazani na:

4. SEKTORSKI RAZVOJNI PLANOVI

4.1. Usklađenost, komplementarnost i međusobni utjecaj sektorskih planova

Posebna pažnja pri izradi sektorskih razvojnih planova, bila je usmjerena na komplementarnost svakog, vodeći računa da implementacija bilo kojeg plana nema štetan/negativan utjecaj na realizaciju drugih identifikovanih planova.

Kod planiranja privrednog razvoja, svi njegovi bitni elementi su usklađeni sa principima zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i daljim razvojem infrastrukture, što će imati pozitivan utjecaj i na društveni razvoj općine unutar kojeg će sport, kultura, te unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite imati važnu ulogu. Razvoj privrede dovest će i do povećanja zaposlenosti što će utjecati na smanjenje odlaska educiranog kadra, a što će opet doprinijeti jačanju privrednih sektora u općini.

Daljom izgradnjom i održavanjem komunalne infrastrukture, istovremeno se unapređuje i društvena infrastruktura lokalne zajednice i pozitivno utječe na zaštitu okoliša. Poboljšanje komunalne i javne infrastrukture značajno će doprinijeti investicionoj atraktivnosti općine i omogućiti unapređenje kulturnog i sportskog sadržaja, a time i kvalitetnijeg društvenog života građana.

Zaštita okoliša i životne sredine, razvoj obnovljivih izvora energije i unapređenje energetske efikasnosti stvara pretpostavke za dalji razvoj organske poljoprivrede i razvoj turizma, što će dovesti do podizanja životnog standarda značajnog dijela stanovništva, odnosno imat će pozitivan efekat i na društveni razvoj općine.

Kreiranje društveno-uključive sredine sa visokim stepenom tolerancije socijalne osjetljivosti, poštivanja ljudskih prava i jednakosti pred zakonom će utjecati na kvalitetu života u općini što će se odraziti i na razvoj svih segmenata društva, kako na privredni, tako i društveni razvoj općine. Smanjit će se broj odlazaka stanovništva zbog općeg nezadovoljstva, čime će se utjecati i na razvoj privrede, jer će kvalifikovana radna snaga doprinijeti daljem razvoju privrede.

Strateške intervencije definisane u sektoru razvoj sporta, kulture, te unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite, doprinijet će društvenom razvoju, koji se prvenstveno odnosi na uravnotežen razvoj društvene infrastrukture.

4.2. PLAN EKONOMSKOG RAZVOJA

U skladu sa pokazateljima Socioekonomske analize, usvojene Vizije razvoja i strateških ciljeva kao i Analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji, dat je sektorski plan lokalnog ekonomskog razvoja općine Travnik.

Navedeni pokazatelji su dali pregled stanja u privredi i ustanovilo se da se privredni razvoj općine bazira na razvoju malih i srednjih preduzeća. Značajne potencijale u razvoju privrede daju turizam, poljoprivreda i prehrambena prerađivačka industrija. Veliki su potencijali i u tekstilnoj i metalnoj industriji. U tom kontekstu, Općinski razvojni tim definisao je sljedeće fokuse privrednog razvoja :

- Dalji razvoj poduzetništva u tradicionalno razvijenim sektorima i poticanje razvoja novih investicija u do sada manje razvijenim sektorima privrede,
- Jačati sistemski pristup lokalnom ekonomskom razvoju kroz pružanje podrške investitorima, posebno dijaspori i unapređenje saradnje općine i investitora,
- Jačati konkurentnost turizma,
- Razvijati poljoprivredu kroz jačanje konkurentnosti domaćeg proizvoda,

Ekonomskom razvoju najviše će doprinijeti realizacija strateškog cilja 1, uz sinergijsko djelovanja sa ostala dva strateška cilja.

	Indikator	Izvor	Polazna vrijednost (2020.)	Ciljna vrijednost (2027.)
Strateški cilj 1: Razvijena i održiva privreda	Broj privrednih subjekata	Federalni zavod za statistiku (FZZS)	2.757	2.895
	Broj zaposlenih	Služba za zapošljavanje SBK/KSB	13.396	14.735
	Broj nezaposlenih	Služba za zapošljavanje SBK/KSB	7.391	7.000
	Vrijednost izvoza u KM	(FZZS)	185.879.670	204.466.900
	Broj porodičnih poljoprivrednih gazdinstava	Općina	2.984	3.133
	Broj registrovanih turističkih posjeta i noćenja	Turistička zajednica općine Travnik	33.440	43.473

Napomena: Za indikator Broj registrovanih turističkih posjeta i noćenja uzeta je polazna vrijednost iz 2019. godine, jer je zbog pojave pandemije 2020. bila puno lošija. Zbog važećih epidemioloških mjera u 2020. godini nije bilo posjeta u očekivanom broju.

Da bi se postigao ovaj strateški, definisana su tri prioriteta cilja.

Potrebno je kreirati povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje. Stvaranje uslova za održivi razvoj turizma i poljoprivrede predstavljaju, također, prioritete koje je neophodno ostvariti u narednom periodu.

Strateški cilj	Prioritet
SC1. Razvijena i održiva privreda	1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje
	1.2. Stvaranje uslova za jačanje turizma
	1.3. Jačanje poljoprivredne proizvodnje

Svaki od navedenih prioriteta ima i mjere koje su neophodne da bi se isti realizovali:

PRIORITET / PROGRAM	PROJEKTI/MJERE
1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje	<p>1.1.1. Obezbijediti poticajna sredstva za start up preduzeća</p> <p>1.1.2. Jačati mrežu interesnih grupa unapređenjem partnerske i institucionalne saradnje</p> <p>1.1.3. Jačanje konkurentnosti privrede kroz tehnološke inovacije, know-how, razvoj i transfer novih tehnologija i digitalizaciju</p> <p>1.1.4. Promocija kapaciteta prema domaćim i stranim investitorima (s posebnim fokusom na dijasporu)</p> <p>1.1.5. Definisane novih poslovnih zona</p> <p>1.1.6. Dobivanje BFC sertifikata</p>
1.2. Stvaranje uslova za jačanje turizma	<p>1.2.1. Formirati Turističku zajednicu općine Travnik</p> <p>1.2.2. Unapređenje turističke infrastrukture, uz adekvatno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa</p> <p>1.2.3. Stvaranje uslova za sinergiju turizma, poljoprivrede i ruralnog razvoja</p>
1.3. Jačanje poljoprivredne proizvodnje	<p>1.3.1. Obezbijediti poticajna sredstva za razvoj poljoprivrede i prerađivačke poljoprivredne proizvodnje, razvoja poljoprivrednih gazdinstava i obrta, kao i dalji razvoj infrastrukturnih projekata</p>

Za realizaciju Plana ekonomskog razvoja općine Travnik definisano je 10 mjera koje su grupisane u 3 prioriteta/ programa.

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju sektorskog plana ekonomskog razvoja su: 6.730.000 KM.

4.2.1. Opis mjera

1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje

1.1.1. Obezbijediti poticajna sredstva za start up preduzeća

Cilj ove mjere je potaknuti osnivanje novih preduzeća uz promovisanje preduzetništva i unapređenje okruženja za rad preduzetnika. Ovom mjerom se želi jačati preduzetništvo sa posebnim fokusom na mlade, jer ih se želi ohrabriti za pokretanje biznisa, a time i stvaranje uslova za njihov ostanak u općini.

1.1.2. Jačati mrežu interesnih grupa unapređenjem partnerske i institucionalne saradnje

U cilju iznalaženja sistemskih rješenja za smanjene nezaposlenosti i generalno za razvoj privrede potrebno je iskoristiti sve mogućnosti koje se pružaju, postojeća partnerska saradnja,

kako sa svim partnerskim organizacijama i institucijama u Bosni i Hercegovini, tako i sa gradovima sa kojima Travnik ima uspostavljenu saradnju.

1.1.3. Jačanje konkurentnosti privrede kroz tehnološke inovacije, know-how, razvoj i transfer novih tehnologija i digitalizaciju

Kroz ovu mjeru želi se ohrabriti razvoj tehnoloških inovacija, novih tehnologija. Tako će se postići smanjivanje jaza u idejama (šta i kako proizvoditi) i jaza u tehnologijama (koju tehniku proizvodnje koristiti) u odnosu na zemlje visokog dohotka. Važno je osigurati i prenos znanja i uvođenje digitalizacije u preduzeća. Posebno je važno poticati i ohrabrivati procese digitalizacije malih i srednjih preduzeća, jer će se tako povećati njihova efikasnost u odnosu na kupce ili korisnike njihovih proizvoda i usluga.

1.1.4. Promocija kapaciteta prema domaćim i stranim investitorima (s posebnim fokusom na dijasporu)

Ova mjera podrazumijeva promociju i podršku razvoju lanaca vrijednosti u općini Travnik, a u cilju privlačenja domaćih i stranih investitora. Posebna pažnja će se posvetiti dijaspori, koja u čitavom svijetu postaje sve značajniji faktor razvoja.

Rezultat ove mjere trebaju biti razne promotive i marketinške aktivnosti koje će privući investitore.

1.1.5. Definisane novih poslovnih zona

U cilju stvaranja povoljnog poslovnog okruženja i privlačenja novih investicija, planirano je, uz postojeće definisane, planirati i nove poslovne zone.

1.1.6. Dobivanje BFC sertifikata

Certifikacija Općine prema BFC (Business friendly certificate) podrazumijeva da su određeni standardi ispunjeni, odnosno da Općina može, postojećim privrednicima kao i zainteresovanim potencijalnim investitorima, dati sve usluge i informacije koje će im olakšati poslovanje.

Ovo bi bilo posebno važno u cilju privlačenja stranih investicija, a posebno investicija dijaspore.

1.2. Stvaranje uslova za jačanje turizma

1.2.1. Formirati Turističku zajednicu općine Travnik

Radi daljeg razvoja, unapređenja i promocije turizma na području općine Travnik, realizovat će se projekat formiranja Turističke zajednice Općine Travnik. Na ovaj način će se osigurati i zaštita privrednih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom, tako da upravljaju destinacijom na nivou za koji su osnovane.

1.2.2. Unapređenje turističke infrastrukture uz adekvatno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa

Ova mjera treba dovesti do daljeg razvoja turizma i povećanja njegovog udjela u ostvarenom BDP-u općine. Da bi se postigao ovaj rezultat potrebno je ulagati u unapređenje turističke infrastrukture. U prethodnom periodu dosta je uloženo i privatnih sredstava za razvoj turističkih kapaciteta smještajnog tipa, ali to nije bilo praćeno adekvatnim rješavanjem imovinsko-pravnih odnosa. Stoga, u ovoj mjeri posebna pažnja se mora posvetiti rješavanju ovog problema, kao i daljem usklađivanju prostorno-planske dokumentacije.

1.2.3. Stvaranje uslova za sinergiju turizma, poljoprivrede i ruralnog razvoja

Između turizma, poljoprivrede i ruralnog razvoja postoji snažna međuovisnost. Cilj ove mjere je aktiviranje potencijala sinergijskih učinaka između ovih sektora, jer će se tako postići kvalitativno i kvantitativno snažniji razvoj općine Travnik.

1.3. Jačanje poljoprivrede proizvodnje

1.3.1. Obezbijediti poticajna sredstva za razvoj poljoprivrede i prerađivačke poljoprivredne proizvodnje, poljoprivrednih imanja i obrta, kao i dalji razvoj infrastrukturnih projekata

Cilj ove mjere je postizanje bolje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača općine Travnik. Poljoprivredna proizvodnja je važan sektor privrede svake općine, jer osigurava ne samo poljoprivredne proizvode neophodne za normalan život općina nego i prihode u ruralnim dijelovima. Osiguranjem poticajnih sredstava za dalji razvoj poljoprivrede osigurat će se i veća produktivnost i proizvodnja zdrave hrane.

Također, cilj ove mjere je da se unaprijede postojeći proizvodni lanci i da se postigne što veći stepen finalizacije poljoprivrednih i poljoprivredno-prerađivačkih kapaciteta. Na ovaj način postiže se i veća konkurentnost poljoprivrednih proizvođača na sve zahtjevnijem tržištu.

Porodična poljoprivredna imanja predstavljaju okosnicu agrarnog razvoja, odnosno temeljni oblik organizacije poljoprivredne proizvodnje u cijelom svijetu. Ona daju veliki doprinos održivom upravljanju prirodnih resursa, čuvaju bioraznolikost, u krizama pokazuju otpornost i prilagodljivost, a doprinose očuvanju bogatih lokalnih tradicija, identiteta i kulturnog nasljeđa.

S druge strane, udruživanjem poljoprivrednih proizvođača u zadruge, oni mogu, kroz poslovanje u zadrugi, ostvariti svoje zajedničke ekonomske interese i istovremeno razvijati i zadovoljavati svoje društvene interese jačajući lokalnu zajednicu.

Cilj ove mjere je i dalje unapređenje postojeće i izgradnja nove poljoprivredne infrastrukture (pristup vodi, električnoj energiji, putevi i sl.), kao preduslov za dalji razvoj poljoprivrede.

4.3. PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA

Kao i plan ekonomskog razvoja i sektorski plan društvenog razvoja općine urađen je na osnovu socioekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva, kao i analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru društvenog razvoja.

Fokusi društvenog razvoja općine Travnik za period 2022-2027. godina su:

- Unapređenje kvaliteta života lokalnog stanovništva kroz poboljšanje usluga iz oblasti zdravstva i socijalne zaštite,
- Unapređenje nastavnog programa za srednjoškolca i studenta koji će odgovoriti potrebama tržišta rada,
- Poboljšanje sportske infrastrukture u cilju omasovljavanja sportske aktivnosti,
- Razvoj Travnika kao historijskog i kulturnog centra,
- Unapređenje efikasnosti lokalne uprave u cilju kvalitetnijeg i efikasnijeg pružanja usluga građanima,
- Stvaranje uslova za ostanak mladih,
- Jačanje kapaciteta zaštite za prevenciju i pravovremeni odgovor na katastrofe i nesreće uzrokovane prirodnim i drugim opasnostima.

Društvenom razvoju najviše će doprinijeti realizacija strateškog cilja 2, uz sinergijsko djelovanje sa ostala dva strateška cilja Općine Travnik.

	Indikator	Izvor	Polazna vrijednost (2020.)	Ciljna vrijednost (2027.)
Strateški cilj 2: Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom, u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine	Nivo razvijenosti	FZPR	33	30
	Povećanje nataliteta	FZPR	8,06	8,5
	% povećanja zadovoljstva uslugama u zdravstvu	Općina Travnik		77 % Anketiranih građana
	Broj korisnika socijalne pomoći	Centar za socijalni rad		
	Broj inicijativa kojima se smanjuje korupcija	Općina Travnik	20	55
	Smanjenje broja žalbi na administrativne procedure u Općini	Općina Travnik	76	65

Da bi se ispunio ovaj strateški cilj definisano je osam prioriteta odnosno 32 mjere. Za njihovu realizaciju potrebna su sredstva od 31.173.000 KM.

Strateški cilj	Prioritet
SC 2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom, u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine	2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite
	2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje- usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada)
	2.3. Omasovljavanje sportske aktivnosti
	2.4 Njegovanje kulturno-historijske tradicije kao i novih kulturnih sadržaja
	2.5. Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti građana
	2.6. Demografski razvoj, migracije
	2.7. Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora
	2.8. Jačanje kapaciteta Općine

Navedeni prioriteti će se realizovati kroz sljedeće mjere:

PRIORITET/PROGRAM	PROJEKTI/MJERE
2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite	<p>2.1.1. Unapređenje kapaciteta zdravstvene zaštite</p> <p>2.1.2. Dostupnost zdravstvene zaštite svim građanima</p> <p>2.1.3. Jačanje preventivne zdravstvene zaštite</p> <p>2.1.4. Promocija zdravog načina življenja</p> <p>2.1.5. Jačanje kapaciteta u ustanovama socijalne zaštite</p> <p>2.1.6. Podržavanje rada humanitarnih i nevladinih organizacija koje svojim radom doprinose poboljšanju socijalnog statusa i zdravlja</p> <p>2.1.7. Stvaranje uslova za uključivanje svih marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove</p>
2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje - (usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada)	<p>2.2.1. Izgradnja prostora za Mješovitu srednju školu Travnik</p> <p>2.2.2. Promovisanje i podizanje svijesti o potrebi prilagodavanja obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave u skladu sa potrebama tržišta rada</p> <p>2.2.3. Podrška učenicima i studentima kroz sistem stipendiranja</p> <p>2.2.4. Razvijanje neformalnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja prema potrebama tržišta rada</p> <p>2.2.5. Proširenje kapaciteta predškolskih ustanova</p>

2.3. Omasovljavanje sportske aktivnosti	<p>2.3.1. Dopršiti izgradnju PSKC Pirota</p> <p>2.3.2. Unapređenje prostornih i tehničkih kapaciteta za djelovanje sportskih organizacija</p> <p>2.3.3. Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima</p>
2.4 Njegovanje kulturno-historijske tradicije kao i novih kulturnih sadržaja	<p>2.4.1. Efikasna zaštita i valorizacija, te promocija prirodne i kulturne baštine</p> <p>2.4.2. Formiranje Registra kulturnih dobara općine Travnik</p> <p>2.4.3. Jačanje prepoznatljivosti Travnika, historijskog i znamenitog grada, kao osnova i za razvoj pojedinih grana privrede</p>
2.5. Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti građana	<p>2.5.1. Osigurati zaštitu i funkcionisanje sigurnosne infrastrukture unapređenjem videonadzornog sistema</p> <p>2.5.2. Pobojšati funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća</p> <p>2.5.3. Unapređivati borbu protiv kriminala i govora mržnje</p> <p>2.5.4. Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije</p>
2.6. Demografski razvoj i migracije	<p>2.6.1. Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za povećanje broja novorođenih</p> <p>2.6.2. Sufinansiranje dječijih vrtića</p> <p>2.6.3. Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova</p>
2.7. Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora	<p>2.7.1. Uskladiti godišnje planiranje edukacija zaposlenika javne administracije u oblasti korištenja GIS sistema kao i novih edukacija, u skladu sa uvođenjem novih tehnologija</p> <p>2.7.2. Unapređenje postojećih i nabavka novih softvera i hardvera</p> <p>2.7.3. Recertifikacija sistema kvalitete ISO 9001:2015</p> <p>2.7.4. Jačati kapacitete mjesnih zajednica radi obezbjeđivanja lakše dostupnosti pojedinih usluga, korištenjem novih tehnologija</p> <p>2.7.5. Formiranje katastra komunalnih uređaja</p> <p>2.7.6. Obezbijediti participativno učešće svih građana u donošenju odluka</p>
2.8. Jačanje kapaciteta općine	<p>2.8.1. Jačanje uloge partnerstava između privatnog i javnog sektora, postojećih i novih partnerskih gradova, kao i sa NVO-ma</p>

4.3.1. Opis mjera/projekata

2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite

2.1.1. Unapređenje kapaciteta zdravstvene zaštite

Cilj mjere je vezan za podršku povećanja broja i strukture ljudskih resursa koji će omogućiti kvalitetnu, održivu i dostupnu zdravstvenu zaštitu, kao i poboljšati materijalno-tehničku opremljenost u javnim ustanovama na području općine Travnik, a koje su u njenoj nadležnosti. Kroz unapređenje kapaciteta zdravstvene zaštite stvorit će se uslovi za kvalitetan rad zdravstvenih radnika, čime će i pacijenti imati kvalitetne uslove za liječenje.

2.1.2. Dostupnost zdravstvene zaštite svim građanima

Cilj ove mjere je povećanje raspoloživosti resursa u zdravstvu, programima ravnomjerne distribucije kadrova u naseljenim mjestima. U domenu nadležnosti općine osigurat će se povećanje stepena dostupnosti usluga i jednakosti u pristupu zdravstvenim uslugama, esencijalnim lijekovima i ortopedskim pomagalicama.

2.1.3. Jačanje preventivne zdravstvene zaštite

Cilj je ukazati na važnosti prevencije bolesti sa posebnim akcentom na ranjive grupe (mlade, osobe treće dobi i socijalno ugrožene osobe). Rezultat ove mjere trebalo bi da dovede do smanjivanja broja oboljenja koja će navrijeme biti otkrivena, čime će se stopa izlječenja povećati, a i smanjiti troškovi liječenja.

2.1.4. Promocija zdravog načina življenja

Ova mjera ima za cilj jačanje svijesti građana o važnosti upražnjavanja zdravih stilova života. Rezultat ove mjere trebao bi biti smanjenje broja: osoba sa prekomjernom težinom, broja ovisnika o drogama, alkoholu i drugim porocima.

2.1.5. Jačanje kapaciteta u ustanovama socijalne zaštite

Cilj mjere je jačanje kapaciteta u ustanovama socijalne zaštite u smislu realizovanja mjere za smanjenje siromaštva i podršku ranjivim kategorijama stanovništva.

Oblast socijalne zaštite usmjerena je ka poboljšanju socijalnog statusa građana na ličnom, porodičnom i širem socijalnom planu. Socijalna zaštita treba da jača društvenu koheziju i da njeuguje nezavisnost i sposobnost ljudi da pomognu sami sebi.

Efikasan sistem socijalne zaštite treba da odgovori na potrebe građana u novim okolnostima i da podržava ranjive i marginalizovane pojedince i grupe kojima je neophodna organizovana pomoć zajednice i države. Tu su uključeni i građani koji nisu u stanju da učestvuju u ekonomskoj aktivnosti obezbijede svoju egzistenciju.

Blagovremena i djelotvorna zaštita djece, starih i osoba sa invaliditetom obezbjeđuje se izgradnjom politike socijalne zaštite koja aktivno prevenira nastanak socijalnih problema u društvu i usaglašenim djelovanjem sistema socijalne i zdravstvene zaštite, sistema zapošljavanja, obrazovanja, policije i pravosuđa.

2.1.6. Podržavanje rada humanitarnih i nevladinih organizacija koje svojim radom doprinose poboljšanju socijalnog statusa i zdravlja

Ova mjera ima za cilj doprinijeti poboljšanju socijalnog statusa i zdravlja građana koji su u potrebi. Kroz provođenje ove mjere jačat će saradnja i vladinog i nevladinog sektora u općini Travnik.

Poticanjem i afirmisanjem volonterizma, posebno među mladom populacijom, kroz osmišljen program edukacije, prezentacije, pokretanje inicijativa za različite aspekte humanitarnog djelovanja, uspostavljaju se primjeri dobre prakse koji pokreću i druge subjekte iz različitih društvenih sfera u pružanju logističke podrške humanitarnim akcijama i pomoći socijalno i zdravstveno ugroženim građanima (sakupljanje pomoći, nabavka opreme, uređenje prostora i itd.).

2.1.7. Stvaranje uslova za uključivanje svih marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove

Cilj ove mjere je jačanje svijesti građana o značaju socijalnog uključivanja marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove. Potrebno je objektivno informisati građane o realnim problemima koje određene pojedince ili grupe stanovništva potiskuju na rub društva i sprečavaju ih u njihovim nastojanjima da žive pristojnim životom, uz puno sudjelovanje u društvu.

Poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, uključujući manjinska prava, omogućuje raznolikim društvima da se u potpunosti razviju u uslovima sigurnosti, mira i saradnje. Međunarodne obaveze i pravno obavezujući dokumenti predstavljaju minimum standarda koje zajednice treba da poštuju. Pozitivne obaveze, također, povlače proaktivne politike i promovisanje punog poštovanja prava svih pojedinaca.

2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje, usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada

2.2.1. Izgradnja prostora za Mješovitu srednju školu "Travnik", škole koja trenutno koristi iznajmljeni prostor KŠC "Petar Barbarić" Travnik

Ova mjera ima za cilj osigurati prostor za rad Mješovite srednje škole "Travnik". Obezbeđenje prostora za srednjoškolsko obrazovanje učenika treba doprinijeti kvaliteti i relevantnosti obrazovne ponude ustanova za obrazovanje, uspostavljanje sistema osiguranja kvaliteta u sistemu obrazovanja, te bolje usklađenosti sa lokalnim i regionalnim potrebama.

2.2.2. Promovisanje i podizanje svijesti o potrebi prilagođavanja obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave u skladu sa potrebama tržišta rada

Neusaglašenost ponude i potražnje na tržištu rada proističe iz dinamičnih promjena tranzicije društva. Uloga općinskih autoriteta je u podijeljenoj odgovornosti sa nosiocima obrazovne funkcije, službi za zapošljavanje i razvojnih agencija, te subjektima privređivanja. Stoga ova mjera ima za cilj poticanje nadležnih ministarstava da usklade potrebe privrede i obrazovanja.

Također, promjene u društveno-ekonomskom sistemu, razvoj novih tehnologija dovode do promjene potražnje na tržištu rada. Nameće se potreba inoviranja nastavnih planova i programa. Rezultati ove mjere moraju odražavati društvene potrebe i omogućiti mladim ljudima da se zapošljavaju i dalje stručno usavršavaju.

2.2.3. Podrška učenicima i studentima kroz sistem stipendiranja

Cilj mjere je obrazovanje kadrova koji bi mogli zadovoljiti potrebe tržišta rada. Posljednjih godina, u općini Travnik, kao i u cijeloj Bosni i Hercegovini evidentan je nedostatak određenih zanimanja. Rezultat ove mjere će doprinijeti i razvoju privrede.

Pratiti tržište rada, konkurentnost pojedinih zanimanja i prema tome upućivati inicijative prema Ministarstvu obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta SBK/KSB o pokretanju određenih stručnih škola i nastavnih programa za konkretna zanimanja.

Kroz dodatne programe stipendiranja poboljšati obim i nivo podrške studentima, posebno istaknutim učenicima, koji zbog loše materijalne situacije nisu u stanju nastaviti studij.

2.2.4. Razvijanje neformalnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja prema potrebama tržišta rada

Kroz institucionalno djelovanje javnog i privatnog sektora, potrebno je pokretati aktivnosti na osmišljavanju i realizaciji programa neformalnog obrazovanja u cilju sticanja novih spoznaja, znanja i vještina, koje će polaznici moći aktivno primijeniti u praksi.

2.2.5. Proširenje kapacitete predškolskih ustanova

U cilju što ranijeg djelovanja u odgojnom smislu i pružanju istih mogućnosti svakome djetetu za normalan razvoj ličnosti, kako bi se izbjegli negativni socijalni, kulturni, zdravstveni utjecaji u određenim slučajevima, potrebno je obezbijediti uslove za uključivanjem što većeg broja djece u sistem predškolskog obrazovanja. Potrebno je jačati kapacitete predškolskih obrazovnih ustanova na cijelom području općine Travnik.

2.3. Omasovljavanje sportske aktivnosti

2.3.1. Dovršiti izgradnju PSKC Pirota

U cilju daljeg unapređenja i promocije sporta potrebno je dovršiti izgradnju PSKC Pirota.

2.3.2. Unapređenje prostornih i tehničkih kapaciteta za djelovanje sportskih organizacija

U cilju povećanja dostupnosti i masovnosti rekreacije i sporta potrebno je unaprijediti postojeću sportsku infrastrukturu, što podrazumijeva kvalitetno održavanje i rekonstrukciju postojećih objekata i izgradnju nove, nedostajuće sportske infrastrukture (izgradnja igrališta, teniskih terena, sportske dvorane, teretana na otvorenom i dr.).

2.3.3. Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima

U cilju promocije sportske kulture, s posebnim fokusom na poticanje djece i mladih da se bave sportom, neophodno je kontinuirano u saradnji sa drugim relevantnim akterima (sportski savezi, škole, sportska udruženja i dr.) provoditi aktivnosti u navedene svrhe. Također, neophodno je promovisati i kroz razne inicijative poticati i aktivnosti sportsko rekreacijskog karaktera radi što većeg uključenja građana u cilju poboljšanja kvalitetnog načina življenja. Potrebno je unaprijediti kriterije i program raspodjele sredstava iz Budžeta Općine za podršku razvoju sporta kao i sam iznos sredstava.

2.4. Njegovanje kulturno-historijske tradicije kao i novih kulturnih sadržaja

2.4.1. Efikasna zaštita i valorizacija, te promocija prirodne i kulturne baštine

Kao značajan razvojni resurs, koji predstavlja komparativnu prednost općine Travnik, prirodna i kulturna baština treba biti sistemski evidentirana, valorizirana, pravno, preventivno i fizički zaštićena. U cilju očuvanja i zaštite potrebno je, u institucionalnom smislu, uspostaviti kontinuiran nadzor nad prirodnim i kulturnim dobrima, arhitektonskim aglomeracijama i ambijentalnim cjelinama. Dobar dio kulturnih dobara u privatnom posjedu je napušten i ugrožen je njihov opstanak, zbog čega je potrebno uspostavljati i razvijati odnos na principu javno-privatnog partnerstva, a u cilju zaštite i očuvanja određenih objekata od posebnog značaja, kao što su primjerci vernakularne arhitekture u okviru ambijentalnih cjelina, pojedini primjerci seoske arhitekture, ambijentalne urbane cjeline srednjoevropske graditeljske tradicije na prelazu iz 19. u 20. vijek.

2.4.2. Formiranje Registra kulturnih dobara općine Travnik

U cilju pravne zaštite, sistemskog i planskog pristupa očuvanju, zaštiti i prezentaciji kulturno-historijskog naslijeđa općine Travnik potrebno je na osnovu postojeće legislative inicirati uspostavu Registra kulturnih dobara općine Travnik pri Zavodu za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa SBK.

2.4.3. Jačanje prepoznatljivosti Travnika, historijskog i znamenitog grada, kao osnova i za razvoj pojedinih grana privrede

Maksimalno koristiti komparativne prednosti Travnika kao historijskog gradskog područja i razvijati imidž historijskog i znamenitog grada: grada vezira, konzula, rodnog grada nobelovca Ive Andrića, grada zelene oaze i grada sa „hiljadu vrela“ (sintagma Evlije Čelebije, op. cit.) grada bogatog književnog i pozorišnog naslijeđa, prepoznatljive gastronomske tradicije, mjesta gdje se uzgajaju autohtone životinjske pasmina pasa tornjaka i baraka, te travničkog kratkokljunog goluba.

2.5. Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti građana

2.5.1. Osigurati zaštitu i funkcionisanje sigurnosne infrastrukture unapređenjem videonadzornog sistema

Videonadzor određenog prostora optičkim ili audiovizualnim sredstvima, koristi se u svrhu zaštite imovine ili u svrhu zaštite života i zdravlja.

Ova mjera ima za cilj zaštitu imovine i ljudi što pozitivno utječe i na povećanje sveobuhvatne sigurnosti građana.

2.5.2. Poboljšati funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

Kroz ovu mjeru želi se osigurati jačanje kapaciteta Civilne zaštite koja bi mogla pravovremeno i efikasno djelovati tokom i poslije prirodnih nesreća. To podrazumijeva nabavku neophodne opreme, sredstava i rezerve, osiguranje neophodne infrastrukture i sl. Rezultat ove mjere treba da budu osigurani planovi, dokumenti i oprema u slučaju prirodnih nesreća i/ili drugih nepogoda. Donijeti odgovarajuće strategije kao i razviti planove za upravljanje krizama, rizicima i nesrećama.

2.5.3. Unapređivati borbu protiv kriminala i govora mržnje

Ovom mjerom se želi postići zadovoljavajući stepen sigurnosti građana. Borba protiv različitih oblika kriminala, uključujući visokotehnološki kriminal, treba se intenzivirati uspostavom kvalitetnijih evidencija o istragama, krivičnim gonjenjima i osuđujućim presudama. Također, kroz razne inicijative NVO-a i općine raditi na svakom vidu sprečavanja govora mržnje.

2.5.4. Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije

Ovom mjerom se želi dalje razvijati sistem prevencije i borbe protiv korupcije. Dosadašnje aktivnosti Općine na prevenciji i borbi protiv korupcije potrebno ojačati daljim aktivnostima na saradnji sa institucijama s javnim ovlaštenjima u FBiH za borbu protiv korupcije, strukturiranih mehanizama saradnje i koordinacije, te uspostavom direktnih kanala komunikacije s ciljem razmjene informacija i uzajamnog izvještavanja između FBiH, kantona, lokalnih organa uprave, organizacija civilnog društva, privatnog sektora, akademske zajednice i medija.

2.6. Demografski razvoj, migracije

2.6.1. Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za povećanje broja novorođenih

Općina je već počela provoditi ovu mjeru koja ima za cilj poticanje povećanja porodice kao i unapređenja standarda koji treba omogućiti porodicama sredstva za pravilan rast i njegu djece.

2.6.2. Sufinansiranje dječijih vrtića

Predškolske ustanove imaju važnu ulogu u odgoju i obrazovanju predškolske djece. Današnji način života u porodicama nužno nameću potrebu za ovakvim sadržajima u okruženju. Stoga je neophodno da Općina nastavi podržavati rad ovih ustanova i tako stvori preduslove za organizovan boravak, odgoj i obrazovanje predškolske djece.

2.6.3. Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova

Cilj mjere je aktivniji pristup rješavanju stambenog problema mladih, pogotovo u situaciji sve većeg odlaska mladih van granica Bosne i Hercegovine. Mjera se može provoditi kroz olakšice poput subvencioniranja kamata na stambene kredite, oslobađanja od plaćanja prometa na nekretninu, politike izgradnje stanova pod povoljnijim uslovima i sl., a za što bi trebalo kreirati posebne programe.

2.7. Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora

2.7.1. Uskladiti godišnje planiranje edukacija zaposlenika javne administracije u oblasti korištenja GIS sistema , kao i novih edukacija u skladu sa uvođenjem novih tehnologija

Jačanje sistema obuke jedna je od primarnih zadaća izgradnje kapaciteta u upravljanju ljudskim resursima, pa time i kadrovima u općinskoj administraciji, koja bi istom postala transparentnija, efikasnija i odgovornija administracija. Stoga je potrebno educirati kadar u lokalnoj upravi za korištenje novih tehnologija u radu.

Također, općina je već uvela i jedinstveni informacioni sistema (GIS - Geografski informacioni sistem), kojim se vrši prikupljanje i obrada podataka, uz korištenje jedinstvenih obrazaca na kojima se vodi evidencija na svim nivoima prostornog planiranja na području Federacije Bosne i Hercegovine. Uspostavljanje sistema informacija o prostoru iz nadležnosti Federacije služi u svrhu planiranja, korištenja zemljišta i zaštite prostora Federacije i praćenja provođenja planskih dokumenata. Iako se već koristi u radu, potrebno je nastaviti sa edukacijama novozaposlenih radnika za rad na ovom sistemu.

2.7.2. Unapređenje postojećih i nabavka novih softvera i hardvera

Ova mjera treba da unaprijedi dalji rad javne uprave i da građanima osigura nove E-usluge. Pored postojećih softvera i hardvera na čijim poboljšanjima je potrebno kontinuirano raditi, potrebno je nabavljati i koristiti nove softvere i hardvere, jer to nameće dalji IT razvoj, kao i potreba uvođenja digitalizacije u sve sfere života. Na ovaj način će se povećati efikasnost u radu zaposlenika, ali i osigurati uvođenje novih E-usluga za građane.

2.7.3. Recertifikacija sistema kvalitete ISO 9001:2015

Općina posjeduje standard ISO 9001:2015 i u narednom periodu potrebno je izvršiti njegovu recertifikaciju u cilju daljeg usklađivanja dokumentacije sistema kvalitete sa novim tehnologijama.

2.7.4. Jačati kapacitete mjesnih zajednica radi obezbjeđivanja lakše dostupnosti pojedinih usluga korištenjem novih tehnologija

U smislu boljeg uvida u potrebe neposrednog životnog okruženja, uklanjanje postojećih problema i nedostataka, unapređenja komunalne infrastrukture i rješavanja socijalnih pitanja, potrebno je jačati mjesne zajednice kao mogućnost za poboljšanje partnerskih odnosa između građana koji žive na određenom lokalitetu sa predstavnicima javne uprave i time omogućiti lakšu dostupnost pojedinih usluga općinske administracije svim građanima. U ostvarivanju tog cilja potrebno je jačati i kapacitet mjesnih zajednica o mogućnostima

korištenja novih tehnologija, a čime bi se osigurala dostupnost pojedinih usluga, korisnih za stanovnike mjesnih zajednica.

2.7.5. Formiranje katastra komunalnih uređaja

Katastar komunalnih uređaja - katastar vodova je zbirna tehnička evidencija o nadzemnim i podzemnim komunalnim uređajima. Vodi se kao posebna evidencija, a izrađuje se po općinama. Komunalni uređaji za koje postoji obaveza pribavljanja građevinske i upotrebne dozvole su: vodovodna mreža, kanalizaciona mreža, elektroenergetska mreža i mreža električnih vodova za potrebe saobraćaja, telekomunikaciona mreža, gasovodna mreža, naftovodna mreža, sonovodna mreža i drenažna mreža, skloništa, tuneli, podzemni prolazi, podzemne garaže i svi drugi objekti koji se nalaze ispod površine zemlje.

Postojanje katastra je veoma važno kod održavanja, ali i gradnje novih vodova pa je važno pristupiti njegovom formiranju.

2.7.6. Obezbijediti participativno učešće svih građana u donošenju odluka

„Učešće građana u odlučivanju u lokalnoj zajednici predstavlja sve one aktivnosti u kojima se građani uključuju u proces donošenja odluka koje se tiču njihovog svakodnevnog života. Učešće građana u procesu donošenja odluka u lokalnim poslovima je suština demokratije. Demokratija u osnovi predstavlja partnerstvo između građana i organa vlasti kojima su građani dali povjerenje da u njihovo ime vrše vlast.“⁴

Učešće građana je važno i neophodno kod donošenja svih odluka na nivou općine i ovom mjerom će se pronaći načini kojima će se oni aktivno uključiti u ovaj proces.

2.8. Jačanje kapaciteta Općine

2.8.1. Jačanje uloge partnerstava između privatnog i javnog sektora, postojećih i novih partnerskih gradova, kao i sa NVO

Cilj ove mjere je dalje jačanje partnerstva i saradnje sa višim nivoima vlasti, u zemlji i inostranstvu, privatnim sektorom kao i nevladinim organizacijama.

Također, osim jačanja postojećih partnerskih odnosa sa općinama i gradovima, potrebno je uspostavljati i partnerstva sa novim općinama i gradovima.

Na ovaj način se ostvaruje mogućnost različitog djelovanja u smislu korištenja i udruživanja prirodnih, materijalnih i ljudskih resursa i njihove integracije u zajedničke projekte (u oblasti privrede, kulture, obrazovanja, sporta).

---

⁴ Centar za promociju civilnog društva, Priručnik Učešće građana u procesu odlučivanja u lokalnoj zajednici

4.4. PLAN ZAŠTITE OKOLIŠA

Kao i prethodna dva razvojna plana i Sektorski plan ZAŠTITE OKOLIŠA općine urađen je na osnovu socioekonomske analize, vizije razvoja i strateških ciljeva, kao i analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru društvenog razvoja.

Fokusi plana zaštite okoliša općine Travnik za period 2022-2027. godine su:

- Integrirano upravljanje okolišem,
- Podizanje kvalitete komunalnih usluga,
- Zaštita prirodnih resursa,
- Podizanje kvalitete puteva.

Realizaciji Plana zaštite okoliša najviše će doprinijeti realizacija strateškog cilja 3

	Indikator	Izvor	Polazna vrijednost (2020.)	Ciljna vrijednost (2027.)
Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	% domaćinstava obuhvaćen organiziranim odvozom smeća	Podaci komunalnih preduzeća	95	97
	Broj domaćinstava koji imaju pristup komunalnim uslugama	Podaci komunalnih preduzeća	14.956	15.256
	% domaćinstava koji se griju na pelet	Podaci komunalnih preduzeća	25	40
	Dužina novoizgrađenih lokalnih puteva	Podaci Općine	0	18

Da bi se ispunio ovaj strateški cilj definisana su 4 prioriteta, odnosno 32 mjere. Za njihovu realizaciju potrebna su sredstva od 24.321.000 KM.

Strateški cilj	Prioritet
Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrisano upravljanje okolišem
	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga
	3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetski efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa
	3.4. Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva

Mjere koje će doprinijeti realizaciji ovih prioriteta su date u narednoj tabeli:

PRIORITET/PROGRAM	PROJEKTI/MJERE
3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrirano upravljanje okolišem	<p>3.1.1. Uspostaviti sistem za prečišćavanje otpadnih voda i ugraditi kolektore za odvodnju otpadnih voda</p> <p>3.1.2. Izgradnja pretovarne stanice</p> <p>3.1.3. Donošenje prostorno-planske dokumentacije i regulacionih planova</p>
3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga	<p>3.2.1. Staviti u funkciju deponiju krutog otpada u Bijelom Bučju</p> <p>3.2.2. Regulisanje zbrinjavanja otpada (međupćinska saradnja)</p> <p>3.2.3. Ojačati kapacitete komunalnih preduzeća revizijom postojećih i definisanjem mogućih komunalnih djelatnosti</p> <p>3.2.4. Osigurati mjesto za novo gradsko groblje</p> <p>3.2.5. Okončati postupak izgradnje skloništa za nezbrinute životinje</p> <p>3.2.6. Obezbjedenje dodatnih parking mjesta u gradu, kako za putnička, tako i za teretna vozila i autobuse</p> <p>3.2.7. Izgradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture (vodovodi, kanalizacija, kolektori)</p> <p>3.2.8. Nabavka komunalnih vozila uz pomoć partnerskih gradova</p> <p>3.2.9. Rekonstrukcija vodovodnog sistema implementacijom projekta Plava voda</p>
3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetska efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa	<p>3.3.1. Obezbijediti održivost daljinskog sistema grijanja kroz posredovanje u pronalasku novog vlasnika</p> <p>3.3.2. Obezbijediti podsticajna sredstva za prelazak na ekološki prihvatljiv pogon (pelet ili toplinske pumpe) za zagrijavanje prostora u domaćinstvu</p> <p>3.3.3. Okončati postupak zamjene postojećih rasvjetnih tijela sa ekološki prihvatljivim i ekonomičnijim rasvjetnim tijelima</p> <p>3.3.4. Sanacija klizišta i provođenje drugih mjera ZiS</p> <p>3.3.5. Poticati utopljavanje zgrada uz učešće etažnih vlasnika</p>
3.4. Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva	<p>3.4.1. Izgradnja brze ceste Lašva-Travnik-Jajce-Banja Luka-Bihać, Rekonstrukcija i izgradnja regionalne ceste Travnik-Skender Vakuf, Travnik-Ovnak-Han Bila (nadležnost viših nivoa vlasti)</p> <p>3.4.2. Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih cesta</p> <p>3.4.3. Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija gradskih ulica i mostova</p> <p>3.4.4. Izgraditi biciklističke staze prema drugim općinama</p>

4.4.1. Opis projekata / mjera

3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrirano upravljanje okolišem

3.1.1. Uspostaviti sistem za prečišćavanje otpadnih voda i ugraditi kolektore za odvodnju otpadnih voda

Dominantan izvor zagađenja vodotoka su otpadne vode. Najugroženiji dijelovi vodotoka su područja oko naseljenih mjesta.

Najveći zagađivač rijeke Lašve je fekalna kanalizacija, odnosno otpadne vode domaćinstava. Svi zagađivači svoje otpadne vode, bez tretmana, ispuštaju u gradsku kanalizaciju ili u potoke koji se ulijevaju u Lašvu. Kanalizaciona mreža je deficitarna u svim naseljima općine, a uređaji za prečišćavanje otpadnih voda uglavnom nisu izgrađeni.

Također, ni industrijski pogoni, po pravilu, nemaju svoje uređaje za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda.

3.1.2. Izgradnja pretovarne stanice

U cilju daljeg provođenja organiziranog zbrinjavanja komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada, potrebno je izgraditi pretovarnu stanicu.

Ova mjera bi se provodila u dvije faze:

- Iznaći lokaciju za pretovarnu stanicu i recikliranje otpada – prva faza,
- Obezbeđivanje sredstava i izgradnja pretovarne stanice – druga faza.

Rezultati ove mjere bi bili veoma značajni za zaštitu okoliša u općini Travnik, jer bi direktno doprinijeli zaštiti okoliša i smanjenju broja divljih deponija.

3.1.3. Donošenje prostorno-planske dokumentacije i regulacionih planova

Ova mjera ima cilj osigurati da područje općine Travnik ima potpunu pokrivenost planskom dokumentacijom.

3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga

3.2.1. Staviti u funkciju deponiju krutog otpada u Bijelom Bučju

Općina je odredila lokaciju za odlaganje krutog otpada i odredila subjekt gazdovanja, nadležnost i uslove korištenja deponije. U strateškom periodu potrebno je deponiju krutog otpada u Bijelom Bučju staviti u funkciju.

3.2.2. Regulisanje zbrinjavanja otpada (međupćinska saradnja)

U cilju zbrinjavanja otpada potrebno je uspostaviti međupćinsku saradnju koja će rezultirati pronalaženjem zajedničkog rješenja o daljem zbrinjavanju krutog otpada.

3.2.3. Ojačati kapacitete komunalnih preduzeća revizijom postojećih i definisanjem mogućih novih komunalnih djelatnosti

Komunalna djelatnost podrazumijeva pružanje komunalnih usluga od interesa za fizička i pravna lica, građenje, te održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture. U cilju postizanja veće profitabilnosti komunalnih preduzeća, ali i zadovoljstva korisnika njihovih usluga, potrebno je ojačati njihove kapacitete kako bi mogli definisati i pružiti nove usluge građanima, koje će istovremeno doprinijeti daljoj zaštiti okoline.

3.2.4. Osigurati mjesto za novo gradsko groblje

Groblje je komunalni objekat kojim, uz saglasnost Općinskog vijeća upravljaju vjerske zajednice ili javna preduzeća.

Kako su postojeća groblja već iskoristila postojeći prostor, neophodno je osigurati novu lokaciju za izgradnju novog groblja.

3.2.5. Okončati postupak izgradnje skloništa za nezbrinute životinje

Općina je uradila veliki broj aktivnosti na realizaciji ovog projekta. U narednom periodu će se završiti sve potrebne aktivnosti kako bi sklonište počelo sa radom.

3.2.6. Obezbjedenje dodatnih parking mjesta u gradu, kako za putnička, tako i za teretna vozila i autobuse

Broj parking mjesta ne zadovoljava standard i potrebe u gradskom dijelu općine, iako je u prethodnom periodu dosta urađeno na rješavanju ovog problema, potrebno je osigurati dodatna parking mjesta kako za putnička, tako i za teretna vozila i autobuse.

3.2.7. Izgradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, kolektori)

Ova mjera treba da osigura poboljšanje komunalne infrastrukture i ona će, osim utjecaja na zaštitu okoliša i održivo upravljanje prirodnim resursima, svoj pozitivan utjecaj dati i na stvaranje ambijenta povoljnog za život u općini Travnik.

3.2.8. Nabavka komunalnih vozila uz pomoć partnerskih gradova

S obzirom na veliki broj sklopljenih sporazuma o saradnji sa gradovima drugih zemlja, potrebno je u zajedničkim projektima predvidjeti i nabavku komunalnih vozila čime bi se rad komunalnih preduzeća znatno unaprijedio.

3.2.9. Rekonstrukcija vodovodnog sistema implementacijom projekta Plava voda

U okviru strateškog razdoblja planira se rekonstrukcija Regionalnog vodovoda Plava voda kroz koji će se omogućiti vodosnabdijevanje građana u 5 općina (Travnik, Zenica, Novi Travnik, Vitez, Busovača). Ovo je projekat koji će finansirati, u najvećoj mjeri, viši nivoi vlasti, ali je od posebnog značaja za općinu, te se navodi kao projekat za kojeg će Općina nastojati inicirati što skoriju realizaciju ove mjere.

3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetske efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa

3.3.1. Obezbijediti održivost daljinskog sistema grijanja kroz posredovanje u pronalasku novog vlasnika

Postojeći instalirani sistem daljinskog grijanja omogućava provođenje efikasnijih mjera i kontrolu emisije štetnih produkata sagorijevanja i zaštite zraka. Kroz ovu mjeru želi se osigurati održivost ovog daljinskog sistema grijanja. Naime, sadašnji vlasnik preduzeća daljinskog grijanja je najavio povlačenje 2023. godine i Općina treba u tom periodu aktivno tražiti investitora koji bi preuzeo ovo preduzeće.

3.3.2. Obezbijediti podsticajna sredstva za prelazak na ekološki prihvatljiv pogon (pelet ili toplinske pumpe) za zagrijavanje prostora u domaćinstvu

U cilju smanjenja zagađenja zraka u toku zimskih mjeseci koja nastaju zbog tradicionalnog načina zagrijavanja, osigurati će se poticajna sredstva za domaćinstva koja budu željela zamijeniti stare peći sa pećima na pelet ili korištenje toplinskih pumpi.

3.3.3. Okončati postupak zamjene postojećih rasvjetnih tijela sa ekološki prihvatljivim i ekonomičnijim rasvjetnim tijelima

Ubrzani razvoj infrastrukture i povoljni uslovi izgradnje, kroz donatorska sredstva, u prethodnom periodu doveli su do ekspanzije zamjene stare javne rasvjete novom, ekonomičnom, ekološki prihvatljivom i efikasnijom javnom rasvjetom.

U narednom periodu potrebno je nastaviti sa ovim aktivnostima kako bi se na području cijele općine stara neekonomična rasvjetna tijela zamijenila novim.

3.3.4. Sanacija klizišta i provođenje drugih mjera ZiS

Ova mjera ima za cilj poboljšanje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća. U tom cilju potrebno je napraviti konkretan plan i program za ovu mjeru. Osim Civilne zaštite, u programe, kao važne učesnike ovih aktivnosti, trebalo bi uključiti i građane, mjesne zajednice i nevladine organizacije čime će se značajno doprinijeti povećanju otpornosti i preventivnom djelovanju kod prirodnih i drugih nesreća, kao i raspoloživosti.

3.3.5. Poticati utopljavanje zgrada uz učešće etažnih vlasnika

Glavni cilj mjere je utopljavanje javnih i stambenih objekata radi smanjenja potrošnje energije, smanjenja zagađenosti zraka, ljepše urbanističke slike, dužeg životnog vijeka objekata i povećanja privrednih aktivnosti na području općine. U skladu sa načelima ekonomičnosti i efikasnosti, te u skladu sa pažnjom dobrog domaćina, Općina će na sve buduće investicione građevinske zahvate na objektima u javnom sektoru zahtijevati primjenu izolacionih materijala koji ispunjavaju toplinske uslove utopljavanja građevinskih objekata. Također, poticati će i utopljavanje postojećih zgrada, uz učešće etažnih vlasnika.

3.4. Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva

3.4.1. Izgradnja brze ceste Lašva-Travnik-Jajce-Banja Luka-Bihać, Rekonstrukcija i izgradnja regionalne ceste Travnik-Skender Vakuf, Travnik-Ovnak-Han Bila (nadležnost viših nivoa vlasti)

Projekat je dio šireg značaja i realizuje se u nadležnosti posebnih institucija F BiH. Pitanje imovinsko-pravnih odnosa i druga pitanja u nadležnosti Općine rješavat će se u dinamici sa investitorom. Ova mjera mora biti finansirana sredstvima viših nivoa vlasti.

3.4.2. Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih cesta

Izgradnja, rekonstrukcija i odražavanje lokalnih puteva vršit će se u okviru nadležnosti općinskih organa, a na osnovu prihvaćenih aplikacija građana i mjesnih zajednica kroz javni poziv koji se raspisuje jednom godišnje.

3.4.3. Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija gradskih ulica i mostova

Ovom mjerom se želi poboljšati putna infrastruktura u općini.

3.4.4. Izgraditi biciklističke staze prema ostatku općine

U cilju smanjenja zagađenja okoliša i poboljšanja kvalitete života, bicikl sve više postaje poželjno prijevozno sredstvo. Dobrobiti korištenja bicikla očituju se u ekološkoj prihvatljivosti, brzom i povoljnom prijevozu do željenoga odredišta, te zdravoj tjelovježbi.

Općina je već u jednom dijelu grada izgradila biciklističke staze, ali u narednom periodu one će se graditi i u ostalim dijelovima općine.

5. INDIKATIVNI FINANSIJSKI OKVIR

Indikativni finansijski okvir daje pregled potrebnih finansijskih sredstava za implementaciju planiranih mjera, pri čemu je dat pregled potencijalnih izvora sredstava.

INDIKATIVNI FINANSIJSKI OKVIR					
Strategija razvoja općine Travnik 2022-2027. godina					
Oznaka strateškog cilja, prioriteta, mjere	Struktura finansiranja	Ukupno	Budžet Općine	Ostali izvori	
				Ukupno	Potencijalni izvori
SC 1: Razvijena i održiva privreda	1,83 %	6.730.000	4.830.000	1.900.000	
1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje	2,53 %	1.570.000	1.320.000	250.000	

1.1.1. Obezbijediti poticajna sredstva za start up preduzeća		700.000	700.000		
1.1.2. Jačati mrežu interesnih grupa unapređenjem partnerske i institucionalne saradnje		70.000	70.000		
1.1.3. Jačanje konkurentnosti privrede kroz tehnološke inovacije, know-how, razvoj i transfer novih tehnologija i digitalizaciju		500.000	350.000	150.000	Vlada SBK/ KSB i donatori
1.1.4. Promocija kapaciteta prema domaćim i stranim investitorima (s posebnim fokusom na dijasporu)		40.000	40.000		
1.1.5. Definisanje novih poslovnih zona		210.000	110.000	100.000	Viši nivoi vlasti
1.1.6. Dobivanje BFC sertifikata		50.000	50.000		
1.2. Stvaranje uslova za jačanje turizma	5,16%	3.210.000	2.110.000	1.100.000	
1.2.1. Formirati Turističku zajednicu općine Travnik		100.000	100.000		
1.2.2. Unapređenje turističke infrastrukture, uz adekvatno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa		3.000.000	2.000.000	1.000.000	donatori
1.2.3. Stvaranje uslova za sinergiju turizma, poljoprivrede i ruralnog razvoja		110.000	10.000	100.000	donatori
1.3. Jačanje poljoprivredne proizvodnje	3,14 %	1.950.000	1.400.000	550.000	
1.3.1. Obezbijediti poticajna sredstva za razvoj poljoprivrede i prerađivačke poljoprivredne proizvodnje, razvoja poljoprivrednih imanja i obrta, kao i za dalji razvoj infrastrukturnih projekata		1.950.000	1.400.000	550.000	donatori
SC 2: Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim	50 %	31.123.000	14.423.000	16.700.000	

sportskim i kulturnim životom, u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine					
2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite	3,96 %	2.460.000	1.900.000	560.000	
2.1.1. Unapređenje kapaciteta zdravstvene zaštite		300.000		300.000	Viši nivoi vlasti
2.1.2. Dostupnost zdravstvene zaštite svim građanima		250.000	250.000		
2.1.3. Jačanje preventivne zdravstvene zaštite		45.000		45.000	Viši organi vlasti
2.1.4. Promocija zdravog načina življenja		5.000		5.000	
2.1.5. Jačanje kapaciteta u ustanovama socijalne zaštite		560.000	350.000	210.000	Viši organi vlasti
2.1.6. Podržavanje rada humanitarnih i nevladinih organizacija koje svojim radom doprinose poboljšanju socijalnog statusa i zdravlja		1.300.000	1.300.000		
2.1.7. Stvaranje uslova za uključivanje svih marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove		50.000	40.000	10.000	Donatori
2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje-usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada	18,66 %	11.600.000	1.500.000	10.100.000	
2.2.1. Izgradnja prostora za Mješovitu srednju školu "Travnik"		9.900.000		9.900.000	Viši nivoi vlasti
2.2.2. Promovisanje i podizanje svijesti o potrebi prilagođavanja obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave, u skladu sa potrebama tržišta rada		100.000		100.000	Viši nivoi vlasti
2.2.3. Podrška učenicima i studentima kroz sistem stipendiranja		1.000.000	1.000.000		
2.2.4. Razvijanje neformalnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja prema potrebama tržišta rada		100.000		100.000	donatori

2.2.5. Proširenje kapaciteta predškolskih ustanova		500.000	500.000		
2.3. Omasovljavanje sportske aktivnosti	13,35 %	8.300.000	2.800.000	5.550.000	
2.3.1. Dovořiti izgradnju PSKC Pirota		6.200.000	1.000.000	5.200.000	Viši nivoi vlasti
2.3.2. Unapređenje prostornih i tehničkih kapaciteta za djelovanje sportskih organizacija		600.000	300.000	300.000	Viši nivoi vlasti i donatori
2.3.3. Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima		1.500.000	1.500.000		
2.4. Njegovanje kulturno-historijske tradicije kao i novih kulturnih sadržaja	0,69 %	430.000	210.000	220.000	
2.4.1. Efikasna zaštita i valorizacija i promocija prirodne i kulturne baštine		100.000		100.000	Muzej i donatori
2.4.2. Formiranje Registra kulturnih dobara općine Travnik		120.000		120.000	Muzej i donatori
2.4.3. Jačanje prepoznatljivosti Travnika, historijskog i znamenitog grada, kao osnova i za razvoj pojedinih grana privrede		210.000	210.000		
2.5. Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti građana	2 %	1.290.000	1.240.000	50.000	
2.5.1. Osigurati zaštitu i funkcionisanje sigurnosne infrastrukture unapređenjem videonadzornog sistema		100.000	100.000		
2.5.2. Poboľjšati funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća		1.050.000	1.000.000	50.000	
2.5.3. Unapređivati borbu protiv kriminala i govora mržnje		70.000	70.000		
2.5.4. Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije		70.000	70.000		
2.6. Demografski razvoj, migracije	9 %	5.604.000	5.604.000		
2.6.1. Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za povećanje broja novorođenih		1.764.000	1.764.000		

2.6.2. Sufinansiranje dječijih vrtića		2.740.000	2.740.000		
2.6.3. Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova		1.100.000	1.100.000		
2.7. Uskladiti godišnje planiranje edukacija zaposlenika javne administracije u oblasti korištenja GIS sistema, kao i novih edukacija u skladu sa uvođenjem novih tehnologija	18,32 %	1.139.000	1.119.000	20.000	
2.7.1. Uskladiti godišnje planiranje edukacija zaposlenika javne administracije u oblasti korištenja GIS sistema, kao i novih edukacija u skladu sa uvođenjem novih tehnologija		57.000	57.000		
2.7.2. Unapređenje postojećih i nabavka novih softvera i hardvera		1.000.000	1.000.000		
2.7.3. Recertifikacija sistema kvalitete ISO 9001:2015		25.000	25.000		
2.7.4. Jačati kapacitete mjesnih zajednica radi obezbjeđivanja lakše dostupnosti pojedinih usluga, a korištenjem novih tehnologija		10.000	10.000		
2.7.5. Formiranje katastra komunalnih uređaja		40.000	20.000	20.000	FGU
2.7.6. Obezbijediti participativno učešće svih građana u donošenju odluka		7.000	7.000		
2.8. Jačanje kapaciteta općine	0,48	300.000	50.000	250.000	
2.8.1. Jačanje uloge partnerstava između privatnog i javnog sektora, postojećih i novih partnerskih gradova, kao i sa NVO		300.000	50.000	250.000	
SC 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	39,12 %	24.321.000	16.096.000	8.225.000	
3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrisano upravljanje okolišem	5,95	3.700.000	2.100.000	1.600.000	

3.1.1. Uspostaviti sistem za prečišćavanje otpadnih voda i ugraditi kolektore za odvodnju otpadnih voda		2.000.000	1.000.000	1.000.000	
3.1.2. Izgradnja pretovarne stanice		1.000.000	500.000	500.000	JKP Bašbunari i viši nivoi vlasti
3.1.3. Donošenje prostorno-planske dokumentacije i regulacionih planova		700.000	600.000	100.000	
3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga	22,10 %	13.740.000	8.465.000	5.275.000	
3.2.1. Staviti u funkciju deponiju krutog otpada u Bijelom Bučju		140.000	140.000		
3.2.2. Regulisanje zbrinjavanja otpada (međupćinska saradnja)		600.000	500.000	100.000	Susjedne općine
3.2.3. Ojačati kapacitete komunalnih preduzeća revizijom postojećih i definisanjem mogućih komunalnih djelatnosti		700.000	500.000	200.000	
3.2.4. Osigurati mjesto za novo gradsko groblje		100.000	50.000	50.000	
3.2.5. Okončati postupak izgradnje skloništa za nezbrinute životinje		200.000	75.000	125.000	
3.2.6. Obezbeđenje dodatnih parking mjesta u gradu, kako za putnička, tako i za teretna vozila i autobuse		200.000	100.000	100.000	JP Stan
3.2.7. Izgradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture (vodovodi, kanalizacija, kolektori)		10.500.000	7.000.000	3.500.000	
3.2.8. Nabavka komunalnih vozila uz pomoć partnerskih gradova		300.000	100.000	200.000	
3.2.9. Rekonstrukcija vodovodnog sistema implementacijom projekta Plava voda		1.000.000		1.000.000	
3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetski efikasno upravljanje, te održivo korištenje resursa	1,3 %	806.000	506.000	300.000	

3.3.1. Obezbijediti održivost daljinskog sistema grijanja kroz posredovanje u pronalasku novog vlasnika		6.000	6.000		
3.3.2. Obezbijediti podsticajna sredstva za prelazak na ekološki prihvatljiv pogon (pelet ili toplinske pumpe) za zagrijavanje prostora u domaćinstvu		100.000		100.000	
3.3.3. Okončati postupak zamjene postojećih rasvjetnih tijela sa ekološki prihvatljivim i ekonomičnijim rasvjetnim tijelima		700.000	500.000	200.000	
3.3.4. Sanacija klizišta i provođenje drugih mjera ZiS		1.050.000	900.000	150.000	
3.3.5. Poticati utopljavanje zgrada uz učešće etažnih vlasnika		600.000	300.000	300.000	
3.4. Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva		6.075.000	5.025.000	1.050.000	
3.4.1. Izgradnja brze ceste Lašva-Travnik-Jajce-Banja Luka-Bihać, Rekonstrukcija i izgradnja regionalne ceste Travnik-Skender Vakuf, Travnik-Ovnač-Han Bila (nadležnost viših nivoa vlasti)	Projekat je dio šireg značaja i realizuje se u nadležnosti posebnih institucija F BiH. Pitanje imovinsko-pravnih odnosa i druga pitanja u nadležnosti Općine rješavat će se u dinamici sa investitorom. Ova mjera mora biti finansirana sredstvima viših nivoa vlasti.				
3.4.2. Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih cesta		3.500.000	3.000.000	500.000	
3.4.3. Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija gradskih ulica i mostova		2.500.000	2.000.000	500.000	
3.4.4. Izgraditi biciklističke staze prema drugim općinama		75.000	25.000	50.000	

Strategijom razvoja općine predviđen je najveći iznos finansijskih sredstava za implementaciju drugog strateškog cilja i to 50 %, trećeg 39 % i prvog 11 %.

Ukupna vrijednost planiranih strateških projekata iznosi 62.174.000 KM.

Procenat planiranih sredstava koji se odnosi na budžetska sredstva je 57 % dok se preostalih 43 % odnosi na ostale izvore finansiranja.

Strateški cilj	Ukupna sredstva	Sredstva Općine	Drugi izvori	Procenat od ukupno potrebnih sredstava
SC1. Razvijena i održiva privreda	6.730.000	4.830.000	1.900.000	11
SC2. Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	31.173.000	14.423.000	16.750.000	50
SC 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	24.321.000	16.096.000	8.225.000	39
UKUPNO	62.240.000 <i>(100%)</i>	35.349.000 <i>(57%)</i>	26.875.000 <i>(43 %)</i>	100

Ili gledano po prioritetima struktura finansiranja je :

Strateški cilj	Ukupna sredstva	Sredstva Općine	Drugi izvori	Procenat od ukupno potrebnih sredstava
1. Razvijena i održiva privreda	6.730.000	4.830.000	1.900.000	11
1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije, i zapošljavanje	<i>1.570.000</i>	<i>1.320.000</i>	<i>250.000</i>	<i>2,53</i>
1.2. Stvaranje uslova za jačanje turizma	<i>3.210.000</i>	<i>2.110.000</i>	<i>1.100.000</i>	<i>5,16</i>
1.3. Jačanje poljoprivredne proizvodnje	<i>1.950.000</i>	<i>1.400.000</i>	<i>550.000</i>	<i>3,14</i>
2. Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	31.173.000	14.423.000	16.750.000	50
2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite	<i>2.460.000</i>	<i>1.900.000</i>	<i>560.000</i>	<i>3,96</i>
2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje-usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada	<i>11.600.000</i>	<i>1.500.000</i>	<i>10.100.000</i>	<i>18,66</i>
2.3. Omasovljavanje sportskih aktivnosti	<i>8.300.000</i>	<i>2.800.000</i>	<i>5.550.000</i>	<i>13,35</i>
2.4. Njegovanje kulturno-historijske tradicije kao i novih kulturnih sadržaja	<i>430.000</i>	<i>210.000</i>	<i>220.000</i>	<i>0,69</i>
2.5. Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti	<i>1.290.000</i>	<i>1.240.000</i>	<i>50.000</i>	<i>2</i>

građana				
2.6. Demografski razvoj, migracije	5.604.000	5.604.000		9
2.7. Usklađivanje sistema kvalitete, uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora	1.139.000	1.119.000	20.000	18,32
2.8. Jačanje kapaciteta općine	300.000	50.000	250.000	0,48
SC 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	24.321.000	16.096.000	8.225.000	39,12
3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrisano upravljanje okolišem	3.700.000	2.100.000	1.600.000	5,95
3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga	13.740.000	8.465.000	5.275.000	22,10
3.3. Poboľjšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetska efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa	806.000	506.000	300.000	1,3
3.4. Poboľjšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva	6.075.000	5.025.000	1.050.000	
UKUPNO	62.174.000	35.349.000	26.825.000	100

6. USKLAĐENOST STRATEGIJE RAZVOJA SA DRUGIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine je utvrdio obavezu vertikalne koordinacije i usklađivanja strateških dokumenata na različitim nivoima vlasti u Federaciji, u pravcu definisanja zajedničkih razvojnih ciljeva.

U tom smislu, Strategija razvoja Federacije kao i Strategija razvoja SBK/KSB za period 2021-2027. godina su bile osnovna dokumenta za usklađivanje i izradu Strategija razvoja općine Travnik za period 2022-2027. godina.

U toku 2020. godine pripremljen je i Okvir ciljeva održivog razvoja u BiH, kojim se implementiraju ciljevi održivog razvoja iz Agende UN 2030 u BiH.

U narednoj tabeli date su poveznice Strategije razvoja općine sa ovim strateškim dokumentima.

Strateški cilj Strategije razvoja općine Travnik	Strateški dokument višeg nivoa
OKVIR CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U BiH	
Strateški cilj 1: Razvijena i održiva privreda	<p>Razvojni pravac „Pametna rast“:</p> <p>Akcelerator 1: Jačanje povoljnog okruženja za poduzetništvo i inovacije za proizvodnju dobara visoke dodane vrijednosti za izvoz</p> <p>Akcelerator 2: Povećanje investicija u infrastrukturu</p> <p>Akcelerator 5: Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem</p>
Strateški cilj 2: Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine	<p>Razvojni pravac - „Dobra uprava i upravljanje sektorom“</p> <p>Akcelerator 1: Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor</p> <p>Akcelerator 2: Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava</p> <p>Razvojni pravac - „Pametna rast“</p> <p>Akcelerator 3: Unapređenje pristupa i kvaliteta obrazovanja i obuke</p> <p>Razvojni pravac - „Društvo jednakih mogućnosti“</p> <p>Akcelerator 2: Aktivacija i zapošljavanje s fokusom na ranjive kategorije</p> <p>Akcelerator 3: Efikasna zdravstvena zaštita za sve</p> <p>Akcelerator 4: Poboljšanje inkluzivnosti obrazovnih sistema</p>
Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	<p>Razvojni pravac - „Dobra uprava i upravljanje sektorom“</p> <p>Razvojni pravac - Otpornost na katastrofe</p> <p>Razvojni pravac - „Pametna rast“</p> <p>Akcelerator 3: Zeleni rast i čista energija</p> <p>Akcelerator 5: Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem</p> <p>Akcelerator 2 : Povećanje investicija u infrastrukturu</p>
STRATEŠKI PLAN RURALNOG RAZVOJA BOSNE I HERCEGOVINE (2018-2021.) - okvirni dokument	
Strateški cilj 1: Razvijena i održiva privreda	Strateški cilj 2: Jačanje konkurentnosti poljoprivrede, šumarstva i ruralnih područja kroz povećanje nivoa investicija i unapređenje prijenosa znanja i promovisanje

	<p>inovacija;</p> <p>Strateški cilj 3: Unapređenje tržišnosti poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kroz povećanje dodane vrijednosti, poboljšanje standarda kvaliteta i sigurnosti, i jačanje veza unutar lanaca vrijednosti;</p> <p>Strateški cilj 5 : Poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima kroz ostvarivanje novih izvora prihoda i unapređenje fizičke infrastrukture, društvene uključenosti i dostupnosti javnih usluga</p>
Strateški cilj 2: Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom, u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine	Strateški cilj 5 : Poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima kroz ostvarivanje novih izvora prihoda i unapređenje fizičke infrastrukture, društvene uključenosti i dostupnosti javnih usluga
Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrirani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	Strateški cilj 4: Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje klimatskim promjenama;
OKVIRNA STRATEGIJA PROMETA BOSNE I HERCEGOVINE (2015-2030.)	
Strateški cilj 1: Razvijena i održiva privreda	Strateški cilj: Zadovoljiti potrebe u smislu održavanja, poboljšanja i razvoja prometne infrastrukture
Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrirani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	Strateški ciljevi: Zadovoljiti društvenu i ekonomsku tražnju, Imati minimalno dopušteni negativan utjecaj na okoliš
STRATEGIJA ZAPOSŁJAVANJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE (2021– 2027.)	
Strateški cilj 2: Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom, u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine	Strateški cilj 1: Povećati ličnu zapošljivost i unaprijediti usklađenost vještina sa zahtjevima tržišta rada
STRATEGIJA RAZVOJA FEDERACIJE BiH 2021-2027. GODINE	
Strateški cilj 1: Razvijena i održiva privreda	Strateški cilj 1. Ubrzan ekonomski razvoj: Prioritet 1.2. Podržavati transfer i razvoj tehnologija Prioritet 1.3. Podržavati razvoj poslovnog privatnog sektora Prioritet 1.4. Podržavati izvoz i stvaranje proizvoda više dodane vrijednosti
Strateški cilj 2: Izgrađena obrazovana i	Strateški cilj 2. Prosperitetan i inkluzivan

<p>inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom, u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine</p>	<p>društveni razvoj: Prioritet 2.1. Unapređivati obrazovni sistem Prioritet 2.2. Poboljšati ishode zdravstvenog sistema Prioritet 2.3. Ublažiti trend demografskog starenja stanovništva, poboljšati stabilnost porodice i položaj mladih Prioritet 2.4. Smanjivati neaktivnost i nezaposlenost, naročito dugoročnu Prioritet 2.5. Smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost Strateški cilj 4. Transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor Prioritet 4.1. Unapređivati vladavinu prava Prioritet 4.2. Staviti javnu upravu u službu građana</p>
<p>Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture</p>	<p>Strateški cilj 3. Resursno efikasan i održiv razvoj: Prioritet 3.1. Unapređivati zaštitu i korištenje prirodnih resursa Prioritet 3.3. Povećati energetska efikasnost Prioritet 3.5. Poticati razvoj ruralnih prostora Prioritet 3.6. Povećati otpornost na krize</p>
<p>STRATEGIJA UPRAVLJANJA VODAMA FBiH 2010-2022.</p>	
<p>Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture</p>	<p>Strateški cilj 6. Povećanje obuhvata i poboljšanje javnog vodosnabdijevanja Strateški cilj 7. Osiguranje uslova za održivo korištenje voda u oblastima čiji razvoj zavisi od interesa tržišta Strateški cilj 9. Smanjenje rizika pri ekstremnim hidrološkim pojavama</p>
<p>STRATEGIJA RAZVOJA SBK/KSB 2021-2027. GODINA</p>	
<p>Strateški cilj 1: Razvijena i održiva privreda</p>	<p>Strateški cilj 1. Poticati održiv ekonomski razvoj: Prioritet 1.1. Poticati ruralni razvoj uz jačanje poljoprivrede, šumarstva i prehrambene industrije Prioritet 1.2. Povećati konkurentnost industrije kroz tehnološke inovacije i digitalizaciju Prioritet 1.3. Poboljšati turističku ponudu, infrastrukturu i poduzetništvo za razvoj održivog turizma Prioritet 1.4. Kreirati povoljnije poslovno okruženje za održiv rast i zapošljavanje</p>
<p>Strateški cilj 2: Izgrađena obrazovana i</p>	<p>Strateški cilj 2. Unaprijediti kvalitetu</p>

<p>inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom, u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine</p>	<p>življenja i održivog društvenog okruženja za sve građane: Prioritet 2.1. Unapređenje kvalitete obrazovnog sistema Prioritet 2.2. Unapređenje sporta i kulture Prioritet 2.3. Poboljšanje postojećih i uvođenje novih usluga u sektoru zdravstva i socijalnoj zaštiti Prioritet 2.4. Povećanje stepena sigurnosti građana Prioritet 2.5. Transparentan i efikasan javni sektor u službi građana</p>
<p>Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrirani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture</p>	<p>Strateški cilj 3. Poboljšati stanje okoliša i javnu infrastrukturu: Prioritet 3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrirano upravljanje okolišem Prioritet 3.2. Poboljšanje kvalitete komunalnih usluga uz značajno unapređenje komunalne infrastrukture Prioritet 3.3. Osiguranje zaštite prirodnih resursa kroz održivo i energetske efikasno korištenje resursa</p>

7. PLAN PROVOĐENJA, PRAĆENJA, EVALUACIJE I IZVJEŠTAVANJA STRATEGIJE RAZVOJA

Pri realizaciji strategije koristit će se Balanced Scorecard koncept koji povezuje kombinaciju komunikacijskog alata, sistema mjerenja i sistema strateškog upravljanja što će omogućiti uspješnu realizaciju Strategije.

Osnovne uloge i odgovornosti za realizaciju, praćenje, vrednovanje i izvještavanje		
Aktivnosti	Nadležnost	Rok (okvirno)
<p>Priprema/ažuriranje Kalendara aktivnosti Jedinice za upravljanje razvojnim aktivnostima (JURA-e)</p>	<p>Nosilac procesa: Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Sve općinske službe</p>	<p>31. 1. tekuće godine</p>
<p>Definisanje prioriteta na osnovu strateško-programskih dokumenata za naredni 1+2 planski ciklus</p>	<p>Nosilac procesa: Načelnik općine, općinski Razvojni tim Učesnici u procesu: šefovi nadležnih</p>	<p>15. 4. tekuće godine</p>

	općinskih službi; Kolegij načelnika općine; ostali članovi JURA-e i općinskog Razvojnog tima	
Priprema trogodišnjih/godišnjih planova rada službi, uključujući projekte iz Strategije razvoja i vezane redovne aktivnosti	Nosilac procesa: Načelnik, rukovodioci nadležnih službi Učesnici procesa: Ostali službenici službi	do 30. 8. tekuće godine
Izrada Trogodišnjeg/Godišnjeg plana rada općinske uprave	Nosilac procesa: Načelnik općine, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Kolegij načelnika	30. 10. tekuće godine
Uključivanje ključnih strateških projekata i aktivnosti u plan Budžeta (za narednu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine, rukovodilac Službe za ekonomsko- finansijske poslove Učesnici procesa: Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	1-30. 11. tekuće godine (prvi nacrt); 1-15.12. tekuće godine (prijedlog)
Usklađivanje godišnjih planova rada službi i Godišnjeg plana rada općinske uprave s usvojenim budžetom (za narednu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine i Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Rukovodioci nadležnih službi, Kolegij načelnika	do 15. 1. naredne godine
Usvajanje godišnjeg plana rada općinske uprave (za narednu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine Učesnici procesa: Općinsko vijeće	do 15. 1. naredne godine
Razrada projekata iz Godišnjeg plana rada JLS	Nosilac procesa: Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Općinske službe	Kontinuirano

Praćenje i privlačenje eksternih izvora finansiranja projekata	Nosilac procesa: Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Služba za ekonomsko- finansijske poslove	Kontinuirano
Praćenje provođenja Godišnjeg plana rada općinske uprave i ostvarenja strateških i sektorskih ciljeva	Nosilac procesa: Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Služba za ekonomsko- finansijske poslove i ostale općinske službe	Kontinuirano
Izrada godišnjih izvještaja o radu općinskih službi	Nosilac procesa: Načelnik općine, rukovodioci općinskih službi Učesnici procesa: Služba za razvoj, privredu i vanprivredu	Do 15. 4. tekuće godine (za prethodnu godinu)
Uključivanje Partnerske grupe u praćenje provođenja Strategije lokalnog razvoja	Nosilac procesa: Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Partnerska grupa / općinski Razvojni tim	1. sastanak PG-a: do 28. 2. (za prethodnu godinu) 2. sastanak PG-a: do 31. 7. (za prvih 6 mjeseci tekuće godine)
Priprema i razmatranje Izvještaja o razvoju (za prethodnu godinu)	Nosilac procesa: Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Načelnik općine, rukovodioci službi	Do 28. 2. tekuće godine u odnosu na prethodnu godinu (za koju se priprema izvještaj)
Priprema i razmatranje Godišnjeg izvještaja o radu općinske uprave (za prethodnu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine / Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: rukovodioci službi,	Do 15. 5. tekuće godine, u odnosu na prethodnu godinu (za koju se priprema izvještaj)

	Kolegij načelnika	
Usvajanje i objavljivanje Izvještaja o razvoju (za prethodnu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine Učesnici procesa: Općinsko vijeće	do 31. 5. tekuće godine u odnosu na onu za koju se priprema izvještaj
Usvajanje i objavljivanje Godišnjeg izvještaja o radu općine (za prethodnu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine Učesnici procesa: Općinsko vijeće	do 31. 5. tekuće godine u odnosu na onu za koju se priprema izvještaj
Ostale važne aktivnosti: - Redovno ažuriranje web stranice JLS u domenu informacija koje se odnose na razvojne aktivnosti - Redovni kontakti s višim nivoima vlasti - Uspostavljanje i unapređenje međuopćinske/međuopštinske saradnje - Pokretanje procesa finalne evaluacije Strategije razvoja	Nosilac procesa: Načelnik općine, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu Učesnici procesa: Ostale općinske službe	Kontinuirano

8. DETALJAN PREGLED MJERA

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.1.1. Obezbijediti poticajna sredstva za start up preduzeća		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Cilj ove mjere je potaknuti osnivanje novih preduzeća uz promovisanje preduzetništva, i unapređenje okruženja za rad preduzetnika. Ovom mjerom se želi jačati preduzetništvo sa posebnim fokusom na mlade, jer ih se želi ohrabriti za pokretanje biznisa, a time i stvaranje uslova za njihov ostanak u općini.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih preduzeća	1.082	1.102
	Broj novih obrta	1.039	1.053
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Pokretanje novih biznisa i povećanje broja zaposlenih		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 700.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik		
Period implementacije mjere	2022-2027. godina		

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu
Nosioci mjere	Služba za razvoj, privredu i vanprivredu; Centar za edukaciju mladih
Ciljne grupe	Mladi, nezaposleni, svi građani koji imaju poslovnu ideju i žele pokrenuti vlastiti biznis

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.1.2. Jačati mrežu interesnih grupa unapređenjem partnerske i institucionalne saradnje		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju iznalaženja sistemskih rješenja za smanjenje nezaposlenosti i generalno za razvoj privrede potrebno je iskoristiti sve mogućnosti koje se pružaju, postojeća partnerska saradnja, kako sa svim partnerskim organizacijama i institucijama u Bosni i Hercegovini, tako i sa gradovima sa kojima Travnik ima uspostavljenu saradnju.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj zajedničkih projekata	0	12
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Smanjenje nezaposlenosti, jačanje privrede i konkurentnosti preduzeća, poboljšanje uslova življenja u općini Travnik		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 70.000 KM Izvor: Budžet općine Travnik		
Period implementacije mjere	2022-2027. godina		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, partnerske općine i institucije		
Ciljne grupe	Nezaposleni, preduzetnici, građani općine		

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.1.3. Jačanje konkurentnosti privrede kroz tehnološke inovacije, know-how, razvoj i transfer novih tehnologija i digitalizaciju		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Kroz ovu mjeru želi se ohrabriti razvoj tehnoloških inovacija, novih tehnologija. Tako će se postići		

	smanjivanje jaza u idejama (šta i kako proizvoditi) i jaza u tehnologijama (koju tehniku proizvodnje koristiti) u odnosu na zemlje visokog dohotka. Važno je osigurati i prenos znanja i uvođenje digitalizacije u preduzeća. Posebno je važno poticati i ohrabrivati procese digitalizacije malih i srednjih preduzeća, jer će se tako povećati njihova efikasnost u odnosu na kupce ili korisnike njihovih proizvoda i usluga.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Prihodi po stanovniku	132	145
	Povećanje izvoza	185.879.670	204.466.900
	Povećanje broja zaposlenih	13.396	14.735
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje konkurentnosti preduzeća, povećanje zaposlenosti, povećanje izvoza, povećanje standarda zaposlenih		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos 500.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 350.000 Ostali izvori: 150.000 (SBK/KSB i donatori)		
Period implementacije mjere	2022-2027. godina		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu		
Ciljne grupe	Preduzetnici, zaposlenici preduzeća		

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.1.4.Promocija kapaciteta prema domaćim i stranim investitorima (s posebnim fokusom na dijasporu)		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ova mjera podrazumijeva promociju i podršku razvoju lanaca vrijednosti u općini Travnik, a u cilju privlačenja domaćih i stranih investitora. Posebna pažnja će se posvetiti dijaspori, koja u čitavom svijetu postaje sve značajniji faktor razvoja. Rezultat ove mjere trebaju biti razne promotive i marketinške aktivnosti koje će privući investitore.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj promotivnih kampanja	0	6
	Broj novih	0	2

	investicija		
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprijeđen ambijent za privređivanje i novim investicijama		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 40.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik		
Period implementacije mjere	2022-2027. godina		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu		
Ciljne grupe	Preduzeća, obrti, strani investitori, dijaspora		

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.1.5. Definisane novih poslovnih zona		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju stvaranja povoljnog poslovnog okruženja i privlačenja novih investicija, planirano je, uz postojeće definisane poslovne zone, planirati i nove poslovne zone.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih poslovnih zona	7	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvaranje povoljnog ambijenta i privlačenje novih investicija		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 210.000 KM Izvor: Budžet općine Travnik 110.000 KM, ostali izvori (viši nivoi vlasti, međunarodni donatori) 100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godina		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za urbanizam, građenje, katastar i imovinsko-pravne poslove, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu		
Ciljne grupe	Preduzeća, obrti, investitori		

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.1. Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.1.6.Dobivanje BFC certifikata		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Certifikacija općina prema BFC (Business friendly certificate) podrazumijeva da su određeni standardi ispunjeni, odnosno da Općina može, postojećim privrednicima kao i zainteresovanim potencijalnim investitorima, dati sve usluge i informacije koje će im olakšati poslovanje. Ovo bi bilo posebno važno u cilju privlačenja stranih investicija, a posebno investicija dijaspore.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih investicija	0	2
	Broj novih poslovnih subjekata	2.757	2.895
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta na prostoru općine za razvoj privrede, nove investicije.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 50.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik		
Period implementacije mjere	2023. godina		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu		
Ciljne grupe	Preduzeća, obrti, investitori, građani		

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.2. Stvaranje uslova za jačanje turizma		
Naziv mjere	1.2.1.Formirati Turističku zajednicu općine Travnik		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Radi daljeg razvoja, unapređenja i promocije turizma na području općine Travnik, realizovat će se projekat formiranja Turističke zajednice općine Travnik. Na ovaj način će se osigurati i zaštita privrednih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom, tako da upravljaju destinacijom na nivou za koji su osnovane.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj dolazaka i noćenja	33.440 (2019. jer je	43.473

		zbog pojave pandemije 2020. bila puno lošija)	
	Broj poslovnih subjekata u sektoru turizma	290	319
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Osigurana zaštita privrednih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000 KM ???? Izvor: Budžet Općine Travnik		
Period implementacije mjere	2022-2023. godina		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu		
Ciljne grupe	Smještajni i ugostiteljski objekti, privredni subjekti čija djelatnost je u vezi sa razvojem turizma, turisti		

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.2. Stvaranje uslova za jačanje turizma		
Naziv mjere	1.2.2.Unapređenje turističke infrastrukture, uz adekvatno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ova mjera treba dovesti do daljeg razvoja turizma i povećanja njegovog udjela u ostvarenom BDP-u općine. Da bi se postigao ovaj rezultat potrebno je ulagati u unapređenje turističke infrastrukture. U prethodnom periodu dosta je uloženo i privatnih sredstava za razvoj turističkih kapaciteta smještajnog tipa, ali to nije bilo praćeno adekvatnim rješavanjem imovinsko-pravnih odnosa. Stoga, u ovoj mjeri posebna pažnja se mora posvetiti rješavanju ovog problema, kao i dalje, usklađivanju prostorno-planske dokumentacije.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj kreveta u smještajnim objektima	1.212 kreveta u hotelskom smještaju	1.333 kreveta u hotelskom smještaju
		12.000 kreveta u privatnom smještaju	13.200 kreveta u privatnom smještaju
Broj riješenih imovinsko-pravnih	0	180	

	odnosa		
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Izgradnja raznovrsne turističko-rekreativne infrastrukture, u skladu sa Strategijom razvoja turizma, treba da dovede do postepenog rasta broja turističkih posjeta i noćenja, kao i rasta prihoda od turizma.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 3.000.000 KM Izvor: Budžet općine 2.000.000 KM, donatori : 1.000.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027.godina		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik, Turistička zajednica općine Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Turistička zajednica općine Travnik		
Ciljne grupe	Pravna i fizička lica registrovana za obavljanje turističke i ugostiteljske djelatnosti, općina, posjetioci-turisti		

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.2. Stvaranje uslova za jačanje turizma		
Naziv mjere	1.2.3.Stvaranje uslova za sinergiju turizma, poljoprivrede i ruralnog razvoja		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Između turizma, poljoprivrede i ruralnog razvoja postoji snažna međuovisnost. Cilj ove mjere je aktiviranje potencijala sinergijskih učinaka između ovih sektora, jer će se tako postići kvalitativno i kvantitativno snažniji razvoj općine Travnik.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Nivo razvijenosti općine	33	30
	Broj organiziranih posjeta i nastupa na sajmovima i izložbama	0	3
	Broj posjeta turista	19.990 (2019. jer je zbog pojave pandemije 2020. bila puno lošija)	21.989
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvoreni uslovi za snažniji ruralni razvoj, razvoj općine		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 110.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 10.000 KM, ostali izvori 100.000 KM (donatori)		
Period implementacije mjere	2022-2027.godine		

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik i Turistička zajednica općine Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik i Turistička zajednica općine Travnik
Ciljne grupe	Turistički radnici, poljoprivredni proizvođači, preduzetnici ostalih sektora, građani, turisti

Veza sa strateškim ciljem	1. Razvijena i održiva privreda		
Prioritet	1.3. Jačanje poljoprivredne proizvodnje		
Naziv mjere	1.3.1. Obezbijediti poticajna sredstva za razvoj poljoprivrede i prerađivačke poljoprivredne proizvodnje, poljoprivrednih imanja i obrta, kao i dalji razvoj infrastrukturnih projekata		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	<p>Cilj ove mjere je postizanje bolje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača općine Travnik.</p> <p>Poljoprivredna proizvodnja je važan sektor privrede svake općine, jer osigurava, ne samo poljoprivredne proizvode neophodne za normalan život općina, nego i prihode u ruralnim dijelovima. Osiguranjem poticajnih sredstava za dalji razvoj poljoprivrede, osigurat će se i veća njena produktivnost i proizvodnja zdrave hrane.</p> <p>Također, cilj ove mjere je da se unaprijede postojeći proizvodni lanci i da se postigne što veći stepen finalizacije poljoprivrednih i poljoprivredno-prerađivačkih kapaciteta. Na ovaj način postiće se i veća konkurentnost poljoprivrednih proizvođača na sve zahtjevnijem tržištu.</p> <p>Porodična poljoprivredna imanja predstavljaju okosnicu agrarnog razvoja, odnosno temeljni oblik organizacije poljoprivredne proizvodnje u cijelom svijetu. Ona daju veliki doprinos održivom upravljanju prirodnih resursa, čuvaju bioraznolikost, u krizama pokazuju otpornost i prilagodljivost, a doprinose očuvanju bogatih lokalnih tradicija, identiteta i kulturnog nasljeđa.</p> <p>S druge strane, udruživanjem poljoprivrednih proizvođača u zadruge, oni mogu kroz poslovanje kroz zadrugu, ostvariti svoje zajedničke ekonomske interese i istovremeno razvijati i zadovoljavati svoje društvene interese jačajući lokalnu zajednicu.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vrijednost osiguranih poticajnih sredstava	0	1.950.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje poljoprivredne proizvodnje, povećanje stepena finalizacije poljoprivrednih proizvoda		
Indikativna finansijska	Iznos: 1.950.000 KM		

konstrukcija sa izvorima finansiranja	Izvor: Budžet Općine Travnik 1.400.000, ostali izvori 550.000 KM (viši nivoi vlasti i donatori)
Period implementacije mjere	2022-2027. godine
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu
Ciljne grupe	Poljoprivrednici, prerađivači poljoprivrednih proizvoda, građani

Veza sa strateškim ciljem	2.Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite		
Naziv mjere	2.1.1.Unapređenje kapaciteta zdravstvene zaštite		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Cilj mjere je vezan za podršku povećanju broja i strukture ljudskih resursa koji će omogućiti kvalitetnu, održivu i dostupnu zdravstvenu zaštitu, kao i poboljšati materijalno-tehničku opremljenosti u javnim ustanovama na području općine Travnik, a koje su u njejoj nadležnosti. Kroz unapređenje kapaciteta zdravstvene zaštite stvorit će se uslovi za kvalitetan rad zdravstvenih radnika čime će i pacijenti imati kvalitetne uslove za liječenje.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj ljekara	188	200
	Broj stomatologa	16	20
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Osiguranje dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga za građane		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000 KM Izvor: viši nivoi vlasti 300.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, zdravstvene javne ustanove		
Ciljne grupe	građani općine Travnik, javne zdravstvene ustanove		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite		
Naziv mjere	2.1.2. Dostupnost zdravstvene zaštite svim građanima		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Mjera će se provesti povećanjem raspoloživosti resursa u zdravstvu programima ravnomjerne distribucije kadrova u naseljenim mjestima. U domenu nadležnosti općine osigurat će se povećanje stepena dostupnosti usluga i jednakosti u pristupu zdravstvenim uslugama, esencijalnim lijekovima i ortopedskim pomagalima.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Visina uložениh sredstava	0	250.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Osiguranje dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga za građane		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Izvor: 250.000 KM Iznos: Budžet Općine Travnik		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	građani općine Travnik, javne zdravstvene ustanove		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite		
Naziv mjere	2.1.3. Jačanje preventivne zdravstvene zaštite		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Cilj je ukazati na važnosti prevencije bolesti sa posebnim akcentom na ranjive grupe (mlade, osobe treće dobi i socijalno ugrožene osobe). Rezultat ove mjere trebalo bi da dovede do smanjivanja broja oboljenja koja će navrijeme biti otkrivena, čime će se stopa izlječenja povećati, a i smanjiti troškovi liječenja.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj provedenih kampanja/aktivnosti	0	18
Razvojni efekat i doprinos	Prevenција i unapređenje zdravlja stanovnika općine		

mjere ostvarenju prioriteta	
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 45.000 KM Izvor: Viši nivoi vlasti
Period implementacije mjere	2022-2027. godine
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik, zdravstvene javne ustanove
Ciljne grupe	građani općine Travnik, javne zdravstvene ustanove

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite		
Naziv mjere	2.1.4. Promocija zdravog načina življenja		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ova mjera ima za cilj jačanje svijesti građana o važnosti upražnjavanja zdravih stilova života. Rezultat ove mjere trebao bi biti smanjenje broja: osoba sa prekomjernom težinom, broja ovisnika o drogama, alkoholu i drugim porocima.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj provedenih promocija/kampanja	0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Prevenција i unapređenje zdravlja stanovnika općine		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 5.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, zdravstvene javne ustanove, NVO organizacije koje se bave ovom problematikom		
Ciljne grupe	građani općine Travnik, javne zdravstvene ustanove		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite		
Naziv mjere	2.1.5. Jačanje kapaciteta u ustanovama socijalne zaštite		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	<p>Cilj mjere je jačanje kapaciteta u ustanovama socijalne zaštite u smislu realizovanja mjere za smanjenje siromaštva i podršku ranjivim kategorijama stanovništva. Oblast socijalne zaštite usmjerena je ka poboljšanju socijalnog statusa građana na ličnom, porodičnom i širem socijalnom planu. Socijalna zaštita treba da jača društvenu koheziju i da njeguje nezavisnost i sposobnost ljudi da pomognu sami sebi.</p> <p>Efikan sistem socijalne zaštite treba da odgovori na potrebe građana u novim okolnostima i da podržava ranjive i marginalizovane pojedince i grupe kojima je neophodna organizovana pomoć zajednice i države. Tu su uključeni i građani koji nisu u stanju da učešćem u ekonomskoj aktivnosti obezbijede svoju egzistenciju.</p> <p>Blagovremena i djelotvorna zaštita djece, starih i osoba sa invaliditetom obezbjeđuje se izgradnjom politike socijalne zaštite koja aktivno prevenira nastanak socijalnih problema u društvu i usaglašenim djelovanjem sistema socijalne i zdravstvene zaštite, sistema zapošljavanja, obrazovanja, policije i pravosuđa.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj korisnika socijalne zaštite	160	140
	Jačanje ljudskih kapaciteta	6	9
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unapređenje kvaliteta života socijalno ugroženih osoba, a u cilju poboljšanja sveukupne društvene situacije u lokalnoj zajednici.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 560.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 350.000, Viši organi vlasti 210.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik, Centar za socijalni rad		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	stručna lica Centra za socijalni rad, stanovnici općine, ranjive kategorije		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite		
Naziv mjere	2.1.6. Podržavanje rada humanitarnih i nevladinih organizacija koje svojim radom doprinose poboljšanju socijalnog statusa i zdravlja		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	<p>Ova mjera ima za cilj doprinijeti poboljšanju socijalnog statusa i zdravlja građana koji su u potrebi. Kroz provođenje ove mjere jačat će saradnja i vladinog i nevladinog sektora u općini Travnik.</p> <p>Poticanjem i afirmisanjem volonterizma, posebno među mladom populacijom, kroz osmišljen program edukacije, prezentacije, pokretanje inicijativa za različite aspekte humanitarnog djelovanja, uspostavljaju se primjeri dobre prakse koji pokreću i druge subjekte iz različitih društvenih sfera u pružanju logističke podrške humanitarnim akcijama i pomoći socijalno i zdravstveno ugroženim građanima (sakupljanje pomoći, nabavka opreme, uređenje prostora itd.).</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Iznos dodijeljenih sredstava	0	1.300.000 KM
	Broj korisnika pomoći	400	300
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unapređenje kvaliteta života socijalno ugroženih osoba, a u cilju poboljšanja sveukupne društvene situacije u lokalnoj zajednici		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.300.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.300.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, nevladine organizacije koje se bave ovom problematikom		
Ciljne grupe	NVO-e, stanovnici općine, ranjive kategorije, osobe u potrebi		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.1. Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite		
Naziv mjere	2.1.7. Stvaranje uslova za uključivanje svih marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	<p>Cilj ove mjere je jačanje svijesti građana o značaju socijalnog uključivanja marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove. Potrebno je objektivno informisati građane o realnim problemima koje određene pojedince ili grupe stanovništva potiskuju na rub društva i sprečavaju ih u njihovim nastojanjima da žive pristojnim životom, uz puno sudjelovanje u društvu.</p> <p>Poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, uključujući manjinska prava, omogućuje raznolikim društvima da se u potpunosti razviju u uslovima sigurnosti, mira i saradnje. Međunarodne obaveze i pravno obavezujući dokumenti predstavljaju minimum standarda koje zajednice treba da poštuju. Pozitivne obaveze, također, povlače proaktivne politike i promovisanje punog poštovanja prava svih pojedinaca.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj projekata na uključivanju marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove	0	12
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unapređenje kvaliteta života marginaliziranih grupa		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 50.000 KM Izvor: Budžet Općine 40.000 KM, donatori 10.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, NVO, Centar za socijalni rad		
Ciljne grupe	građani općine Travnik, marginalizirane grupe građana		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje - usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada		
Naziv mjere	2.2.1. Izgradnja prostora za Mješovitu srednju školu "Travnik", škole koja trenutno koristi iznajmljen prostor KŠC "Petar Barbarić" Travnik		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ova mjera ima za cilj osigurati prostor za rad Mješovite srednje škole "Travnik". Obezbeđenje prostora za srednjoškolsko obrazovanje učenika treba doprinijeti kvaliteti i relevantnosti obrazovne ponude ustanova za obrazovanje, uspostavljanju sistema osiguranja kvaliteta u sistemu obrazovanja, te bolje usklađenosti sa lokalnim i regionalnim potrebama		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Završena škola	0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Osigurani uslovi za kvalitetno obrazovanje		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 9.900.000 KM Izvor: Viši nivoi vlasti 9.900.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	učenici i nastavnici Mješovite srednje škole "Travnik", građani općine Travnik		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje - usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada		
Naziv mjere	2.2.2. Promovisanje i podizanje svijesti o potrebi prilagođavanja obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave u skladu sa potrebama tržišta rada		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Neusaglašenost ponude i potražnje na tržištu rada proističe iz dinamičnih promjena tranzicije društva. Uloga općinskih autoriteta je u podijeljenoj odgovornosti sa nosiocima		

	<p>obrazovne funkcije, službi za zapošljavanje i razvojnih agencija, te subjektima privređivanja. Stoga, ova mjera ima za cilj poticanje nadležnih ministarstava da usklade potrebe privrede i obrazovanja.</p> <p>Također, promjene u društveno-ekonomskom sistemu, razvoj novih tehnologija dovode do promjene potražnje na tržištu rada. Nameće se potreba inoviranja nastavnih planova i programa. Rezultati ove mjere moraju odražavati društvene potrebe i omogućiti mladim ljudima da se zapošljavaju i dalje stručno usavršavaju.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj inicijativa Općine prema Ministarstvu obrazovanja	0	6
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada, povećanje broja zaposlenih		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000 KM Izvor: Viši nivoi vlasti 100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu		
Ciljne grupe	učenici i privrednici, građani općine Travnik		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine
Prioritet	2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje - usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada
Naziv mjere	2.2.3. Podrška učenicima i studentima kroz sistem stipendiranja
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	<p>Cilj mjere je obrazovanje kadrova koji bi mogli zadovoljiti potrebe tržišta rada. Posljednjih godina, u općini Travnik, kao i u cijeloj Bosni i Hercegovini evidentan je nedostatak određenih zanimanja. Rezultat ove mjere će doprinijeti i razvoju privrede.</p> <p>Pratiti tržište rada, konkurentnost pojedinih zanimanja i prema tome upućivati inicijative prema Ministarstvu obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta SBK o pokretanju određenih stručnih škola i nastavnih programa za konkretna zanimanja.</p>

	Poboljšati obim i nivo podrške studentima, posebno istaknutim pojedincima, koji zbog loše materijalne situacije nisu u stanju nastaviti kroz dodatne programe stipendiranja.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj odobrenih stipendija	131 i to : 70 redovni studenti; 30 studenti za deficitarna zanimanja; 9 za nadarene učenike; 22 učenika za deficitarna zanimanja	150 i to: 75 redovni studenti 40 studenti za deficitarna zanimanja 10 za nadarene učenike 25 učenika za deficitarna zanimanja
	Iznos odobrenih stipendija	0	1.000.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Omogućavanje nadarenim učenicima da nastave školovanje, obrazovanje kadra za potrebe privrede		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.000.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.000.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	studenti i njihovi roditelji, građani općine Travnik		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje - usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada		
Naziv mjere	2.2.4. Razvijanje neformalnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja prema potrebama tržišta rada		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Kroz institucionalno djelovanje javnog i privatnog sektora, potrebno je pokretati aktivnosti na osmišljavanju i realizaciji programa neformalnog obrazovanja u cilju sticanja novih spoznaja, znanja i vještina, koje će polaznici moći aktivno primijeniti u praksi.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje	Indikatori	Polazne	Ciljne

rezultata mjere		vrijednosti	vrijednosti
	Broj programa neformalnog obrazovanja	0	6
	Broj osoba koji su pohađali obuke	0	120
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Jačanje kompetencija radnika na tržištu rada, usklađivanje obrazovanja i potreba tržišta rada		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000 KM Izvor: donatori 100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioци mjere	Općina Travnik, Služba za razvoj, privredu i vanprivredu, srednje škole		
Ciljne grupe	Stanovnici općine Travnik, studenti, učenici, poslodavci		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.2. Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje - usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada		
Naziv mjere	2.2.5. Proširenje kapacitete predškolskih ustanova		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju što ranijeg djelovanja u odgojnom smislu i pružanju istih mogućnosti svakome djetetu za normalan razvoj ličnosti, kako bi se izbjegli negativni socijalni, kulturni, zdravstveni utjecaji u određenim slučajevima, potrebno je obezbijediti uslove za uključivanjem što većeg broja djece u sistem predškolskog obrazovanja. Potrebno je jačati kapacitete predškolskih obrazovnih ustanova na cijelom području općine Travnik.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Kapacitet predškolskih ustanova	224	260
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Mogućnost da djeca predškolskog uzrasta, do polaska u školu, razvijaju i ostvaruju intelektualne i tjelesne sposobnosti i kompetencije, kroz različite vidove kvalitetnog predškolskog odgoja i obrazovanja		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 500.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 500.000 KM		

Period implementacije mjere	2022-2027. godine
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik, predškolske ustanove
Ciljne grupe	djeca predškolskog uzrasta, radnici predškolskih ustanova, roditelji

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.1. Omasovljavanje sportske aktivnosti		
Naziv mjere	2.3.1. Dovršiti izgradnju PSKC Pirota		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju daljeg unapređenja i promocije sporta potrebno je dovršiti izgradnju PSKC Pirota.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj mjesta u dvorani	0	1.100
	Broj sportskih klubova koji će koristiti dvoranu	0	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje broja građana koji se bave sportom i rekreacijom, poboljšanje uspjeha sportskih klubova općine Travnik		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 6.200.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.000.000 KM, ostali izvori 5.200.000 KM (viši nivoi vlasti)		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	građani općine Travnik, sportski radnici, NVO-e		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.3. Omasovljavanje sportske aktivnosti		
Naziv mjere	2.3.2. Unapređenje prostornih i tehničkih kapaciteta za djelovanje sportskih organizacija		
Opis mjere sa okvirnim	U cilju povećanja dostupnosti i masovnosti rekreacije i		

područjem djelovanja	sporta potrebno je unaprijediti postojeću sportsku infrastrukturu, što podrazumijeva kvalitetno održavanje i rekonstrukciju postojećih objekata i izgradnju nove, nedostajuće sportske infrastrukture (izgradnja igrališta, teniskih terena, sportske dvorane, teretana na otvorenom i dr.).		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj aktivnih korisnika (sportske organizacije) sportske infrastrukture	30	33
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje broja stanovnika općine Travnik koji se bave sportom		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 600.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 300.000 KM, ostali izvori 300.000 KM (viši nivoi vlasti i donatori)		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine, sportisti i posjetioci sportskih manifestacija		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.3. Omasovljavanje sportske aktivnosti		
Naziv mjere	2.3.3. Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju promocije sportske kulture, s posebnim fokusom na poticanje djece i mladih da se bave sportom, neophodno je kontinuirano, u saradnji sa drugim relevantnim akterima (sportski savezi, škole, sportska udruženja i dr.), provoditi aktivnosti u navedene svrhe. Također, neophodno je promovisati i kroz razne inicijative poticati aktivnosti sportsko- rekreacijskog karaktera radi što većeg uključenja građana, a sa ciljem poboljšanja kvalitetnog načina življenja. Potrebno je unaprijediti kriterije i program raspodjele sredstava iz Budžeta Općine za podršku razvoju sporta kao i sam iznos sredstava.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje	Indikatori	Polazne	Ciljne

rezultata mjere		vrijednosti	vrijednosti
	Iznos sredstava koja se izdvajaju u ovu namjenu	0	1.500.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Razvoj sporta i odgoj mladih ljudi, promocija zdravog načina života svih generacija i afirmacija sporta kao društvene kategorije		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.500.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.500.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, sportska udruženja		
Ciljne grupe	stanovnici općine, sportisti i posjetioci sportskih manifestacija, NVO-e		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.4.Njegovanje kulturno-historijske tradicije kao i novih kulturnih sadržaja		
Naziv mjere	2.4.1. Efikasna zaštita i valorizacija i promocija prirodne i kulturne baštine		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Kao značajan razvojni resurs koji predstavlja komparativnu prednost općine Travnik, prirodna i kulturna baština treba biti sistemski evidentirana, valorizirana, pravno, preventivno i fizički zaštićena. U cilju očuvanja i zaštite potrebno je, u institucionalnom smislu, uspostaviti kontinuiran nadzor nad prirodnim i kulturnim dobrima, arhitektonskim aglomeracijama i ambijentalnim cjelinama. Dobar dio kulturnih dobara u privatnom posjedu je napušten i ugrožen je njihov opstanak zbog čega je potrebno uspostavljati i razvijati odnos na principu javno-privatnog partnerstva, a u cilju zaštite i očuvanja određenih objekata od posebnog značaja, kao što su primjerci vernakularne arhitekture u okviru ambijentalnih cjelina, pojedini primjerci seoske arhitekture, ambijentalne urbane cjeline srednjoevropske graditeljske tradicije na prelazu iz 19. u 20. vijek.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj promotivnih aktivnosti	0	6
	Broj zaštićenih	0	3

	kulturnih dobara		
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita i promocija kulturne baštine, stvaranje uslova za razvoj ruralnog i kulturnog turizma.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000 KM Izvor: donatori i viši nivoi vlasti 100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Muzej općine Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine, turisti, radnici u oblasti kulture		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.4. Njegovanje kulturno-historijske tradicije, kao i novih kulturnih sadržaja		
Naziv mjere	2.4.2. Formiranje Registra kulturnih dobara općine Travnik		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju pravne zaštite, sistemskog i planskog pristupa očuvanju, zaštiti i prezentaciji kulturno-historijskog naslijeđa općine Travnik potrebno je na osnovu postojeće legislativne inicirati uspostavu Registra kulturnih dobara Općine Travnik pri Zavodu za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa SBK.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Registar	0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita, sistemski i planski pristup očuvanju, zaštiti i prezentaciji kulturno-historijskog naslijeđa općine Travnik		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 120.000 KM Izvor: donatori i viši nivoi vlasti		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Muzej općine Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine, turisti, radnici u oblasti kulture		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.4. Njegovanje kulturno-historijske tradicije, kao i novih kulturnih sadržaja		
Naziv mjere	2.4.3. Jačanje prepoznatljivosti Travnika, historijskog i znamenitog grada, kao osnova i za razvoj pojedinih grana privrede		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Maksimalno koristiti komparativne prednosti Travnika kao historijskog gradskog područja i razvijati imidž historijskog i znamenitog grada: grada vezira, konzula, rodnog grada nobelovca Ive Andrića, grada zelene oaze i grada sa "hiljadu vrela" (sintagma Evlije Čelebije, op.cit.) grada bogatog književnog i pozorišnog naslijeđa, prepoznatljive gastronomske tradicije, mjesta gdje se uzgajaju autohtone životinjske pasmine pasa tornjaka i baraka, te travničkog kratkokljunog goluba.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj promotivnih kampanja	0	5
	Broj objavljenih promotivnih članaka	0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Izgradnja imidža Travnika kao kulturnog centra i stvaranje uslova za razvoj kulturno-historijskog turizma		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 210.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 210.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Muzej općine Travnik, općinska Turistička zajednica		
Ciljne grupe	stanovnici općine, turisti, radnici u oblasti kulture		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.5.Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti građana		
Naziv mjere	2.5.1.Osigurati zaštitu i funkcionisanje sigurnosne infrastrukture unapređenjem videonadzornog sistema		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Videonadzor određenog prostora, optičkim ili audiovizualnim sredstvima, koristi se u svrhu zaštite		

	<p>imovine ili u svrhu zaštite života i zdravlja. Ova mjera ima za cilj zaštitu imovine i ljudi, što pozitivno utječe i na povećanje sveobuhvatne sigurnosti građana.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj ugrađenih kamera u vlasništvu Općine	20	50
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Kroz ovu mjeru bit će povećana sigurnost građana i zaštita javne imovine		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Policijska uprava općine Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine, sva pravna i fizička lica, institucije		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.5. Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti građana		
Naziv mjere	2.5.2. Poboljšati funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Kroz ovu mjeru želi se osigurati jačanje kapaciteta Civilne zaštite koja bi mogla pravovremeno i efikasno djelovati tokom i poslije prirodnih nesreća. To podrazumijeva nabavku neophodne opreme, sredstava i rezerve, osiguranje neophodne infrastrukture i sl. Rezultat ove mjere treba da budu osigurani planovi, dokumenti i oprema u slučaju prirodnih nesreća i/ili drugih nepogoda. Donijeti odgovarajuće strategije i razviti planove za upravljanje krizama, rizicima i nesrećama.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vrijednost nabavljene opreme	0	1.050.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje sistema zaštite od prirodnih nesreća		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima	Iznos: 1.050.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.000.000, viši nivoi vlasti		

finansiranja	50.000 KM
Period implementacije mjere	2022-2027. godine
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za civilnu zaštitu
Ciljne grupe	stanovnici općine, pravna i fizička lica, institucije

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.5. Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti građana		
Naziv mjere	2.5.3. Unapređivati borbu protiv kriminala i govora mržnje		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ovom mjerom se želi postići zadovoljavajući stepen sigurnosti građana. Borba protiv različitih oblika kriminala, uključujući visokotehnološki kriminal, treba se intenzivirati uspostavom kvalitetnijih evidencija o istragama, krivičnim gonjenjima i osuđujućim presudama. Također, kroz razne inicijative NVO-e i općine raditi na svakom vidu sprečavanja govora mržnje.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj krivičnih djela	78	60
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje zaštite građana i stepena tolerancije među stanovnicima		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 70.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 70.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Policijska uprava općine Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine Travnik		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.5. Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti građana		
Naziv mjere	2.5.4. Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije		
Opis mjere sa okvirnim	Ovom mjerom se želi dalje razvijati sistem prevencije i		

područjem djelovanja	borbe protiv korupcije. Dosadašnje aktivnosti Općine na prevenciji i borbi protiv korupcije potrebno ojačati daljim aktivnostima na saradnji sa institucijama s javnim ovlaštenjima u FBiH za borbu protiv korupcije, strukturiranih mehanizama saradnje i koordinacije, te uspostavom direktnih kanala komunikacije s ciljem razmjene informacija i uzajamnog izvještavanja između FBiH, kantona, lokalnih organa uprave, organizacija civilnog društva, privatnog sektora, akademske zajednice i medija.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj podnesenih prijava	10	0
	Smanjenje broja žalbi na administrativne procedure u Općini	76	65
	Broj inicijativa kojima se želi smanjiti korupcija	20	55
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Smanjenje korupcije		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 70.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 70.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.6. Demografski razvoj, migracije		
Naziv mjere	2.6.1. Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za povećanje broja novorođenih		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Općina je već počela provoditi ovu mjeru koja ima za cilj poticanje povećanja porodice kao i unapređenja standarda koji treba omogućiti porodicama sredstva za pravilan rast i njegu djece.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti

	Povećanje nataliteta	8,06	8,5
	Iznos dodijeljenih sredstava	0	1.764.000
	Upis u matične knjige tokom godine	220	270
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje stope nataliteta		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.764.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.764.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	porodice sa djecom, novorođenčad		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.6. Demografski razvoj, migracije		
Naziv mjere	2.6.2. Sufinansiranje dječijih vrtića		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Predškolske ustanove imaju važnu ulogu u odgoju i obrazovanju predškolske djece. Današnji način života u porodicama nužno nameće potrebu za ovakvim sadržajima u okruženju. Stoga je neophodno da Općina nastavi podržavati rad ovih ustanova i tako stvori preduslove za organizovan boravak, odgoj i obrazovanje predškolske djece.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj djece u predškolskim ustanovama	224	260
	Broj dječijih vrtića	4	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Pomoć poboljšanju standarda porodica sa djecom, povećanje stope nataliteta		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 2.740.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 2.740.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		

Nosioci mjere	Općina Travnik
Ciljne grupe	porodice sa djecom, djeca uzrasta od 2-6 godina

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.6. Demografski razvoj, migracije		
Naziv mjere	2.6.3. Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Cilj mjere je aktivniji pristup rješavanju stambenog problema mladih, pogotovo u situaciji njihovog sve većeg odlaska van granica Bosne i Hercegovine. Mjera se može provoditi kroz olakšice poput subvencioniranja kamata na stambene kredite, oslobađanja od plaćanja prometa na nekretninu, politike izgradnje stanova pod povoljnijim uslovima i sl., a za što bi trebalo kreirati posebne programe.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vrijednost podrške	0	1.100.000 KM
	Broj stanova	0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje uslova za život i rad mladih bračnih parova, podrška mladim parovima i stanovnicima općine, zaustavljanje iseljavanja mladih parova iz općine Travnik		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.100.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	mladi bračni parovi		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.7. Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora		
Naziv mjere	2.7.1. Uskladiti godišnje planiranje edukacija zaposlenika javne administracije u oblasti korištenja GIS sistema, kao i novih edukacija u skladu sa uvođenjem novih tehnologija		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Jačanje sistema obuke jedna je od primarnih zadaća izgradnje kapaciteta u upravljanju ljudskim resursima, pa		

	<p>time i kadrovima u općinskoj administraciji, a kako bi postala transparentnija, efikasnija i odgovornija administracija. Stoga je potrebno educirati kadar u lokalnoj upravi za korištenje novih tehnologija u radu.</p> <p>Također, Općina je već uvela i jedinstveni informacijski sistem (GIS - Geografski informacijski sistem), kojim se vrši prikupljanje i obrada podataka, uz korištenje jedinstvenih obrazaca na kojima se vodi evidencija na svim nivoima prostornog planiranja na području Federacije Bosne i Hercegovine. Uspostavljanje sistema informacija o prostoru iz nadležnosti Federacije služi u svrhu planiranja, korištenja zemljišta i zaštite prostora Federacije i praćenja provođenja planskih dokumenata. Iako se već koristi u radu, potrebno je nastaviti sa edukacijama novozaposlenih radnika za rad na ovom sistemu.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj zaposlenih koji su prošli edukaciju	30	40
	Broj educiranih zaposlenih za korištenje novih tehnologija	0	40
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unapređenje kvalitete rada javnog sektora		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 57.000KM Izvor: Budžet Općine Travnik 57.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine, privrednici, institucije, privredna društva		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.7.Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora		
Naziv mjere	2.7.2.Unapređenje postojećih i nabavka novih softvera i hardvera		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ova mjera treba da unaprijedi dalji rad javne uprave i da građanima osigura nove E- usluge. Pored postojećih softvera i hardvera na čijim poboljšanjima je potrebno kontinuirano raditi, potrebno je nabavljati i koristiti nove softvere i hardvere, jer to nameće dalji IT razvoj kao i potreba uvođenja digitalizacije u sve sfere života. Na ovaj način će se povećati efikasnost u radu zaposlenika, ali i osigurati uvođenje novih E-usluga za građane.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vrijednost uložениh sredstava	0	1.000.000 KM
	Broj novih E-usluga	12	16
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unapređenje kvalitete rada javnog sektora		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.000.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.000.000 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	zaposlenici općine Travnik, indirektno svo stanovništvo općine Travnik		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.7. Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora		
Naziv mjere	2.7.3. Recertifikacijom sistema kvalitete ISO 9001:2015		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Općina posjeduje standard ISO 9001:2015 i u narednom periodu potrebno je izvršiti njegovu recertifikaciju u cilju daljeg usklađivanje dokumentacije sistema kvalitete sa novim tehnologijama.		

Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Recertifikacija standarda ISO 9001:2015	1	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje rada javnog sektora		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 25.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 25.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine, privrednici, institucije, privredna društva		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.7. Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora		
Naziv mjere	2.7.4. Jačati kapacitete mjesnih zajednica radi obezbjeđivanja lakše dostupnosti pojedinih usluga korištenjem novih tehnologija		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U smislu boljeg uvida u potrebe neposrednog životnog okruženja, uklanjanje postojećih problema i nedostataka, unapređenja komunalne infrastrukture i rješavanja socijalnih pitanja, potrebno je jačati mjesne zajednice kao mogućnost za poboljšanje partnerskih odnosa između građana koji žive na određenom lokalitetu sa predstavnicima javne uprave i time omogućiti lakšu dostupnost pojedinih usluga općinske administracije svim građanima. U ostvarivanju tog cilja potrebno je jačati i kapacitet mjesnih zajednica o mogućnostima korištenja novih tehnologija, a čime bi se osigurala dostupnost pojedinih usluga korisnih za stanovnike mjesnih zajednica.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj održanih edukacija za jačanje kapaciteta MZ godišnje	2	4
Razvojni efekat i doprinos	Poboljšanje rada mjesnih zajednica i jačanje saradnje		

mjere ostvarenju prioriteta	između Općine i mjesnih zajednica
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 10.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 10.000 KM
Period implementacije mjere	2022-2027. godine
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik, mjesne zajednice općine
Ciljne grupe	mjesne zajednice, stanovnici općine Travnik

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.7. Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora		
Naziv mjere	2.7.5. Formiranje katastra komunalnih uređaja		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Katastar komunalnih uređaja / katastar vodova je zbirna tehnička evidencija o nadzemnim i podzemnim komunalnim uređajima. Vodi se kao posebna evidencija, a izrađuje se po općinama. Komunalni uređaji za koje postoji obaveza pribavljanja građevinske i upotrebne dozvole su: vodovodna mreža, kanalizaciona mreža, elektroenergetska mreža i mreža električnih vodova za potrebe saobraćaja, telekomunikaciona mreža, gasovodna mreža, naftovodna mreža, sonovodna mreža i drenažna mreža, skloništa, tuneli, podzemni prolazi, podzemne garaže i svi drugi objekti koji se nalaze ispod površine zemlje.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Katastar komunalnih uređaja	0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje održavanja, ali i gradnje novih vodova, poboljšanje uvjeta življenja stanovnika općine Travnik		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 40.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 20.000 KM, ostali viši nivoi vlasti 20.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine Travnik		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.7. Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora		
Naziv mjere	2.7.6. Obezbijediti participativno učešće svih građana u donošenju odluka		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	<p>“Učešće građana u odlučivanju u lokalnoj zajednici predstavlja sve one aktivnosti u kojima se građani uključuju u proces donošenja odluka koje se tiču njihovog svakodnevnog života. Učešće građana u procesu donošenja odluka u lokalnim poslovima je suština demokratije. Demokratija u osnovi predstavlja partnerstvo između građana i organa vlasti kojima su građani dali povjerenje da u njihovo ime vrše vlast.“</p> <p>Učešće građana je važno i neophodno kod donošenja svih odluka na nivou općine i ovom mjerom će se pronaći načini kojima će se oni aktivno uključiti u ovaj proces.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj inicijativa pokrenutih od strane građana	20	40
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Aktivno učešće građana u svakodnevnim procesima života u općini i sveukupnom lokalnom razvoju		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 7.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 7.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	2. Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine		
Prioritet	2.8. Jačanje kapaciteta Općine		
Naziv mjere	2.8.1. Jačati partnerstva sa gradovima sa kojima je partnerstvo uspostavljeno, kao i širiti mrežu partnerskih općina i gradova		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Cilj ove mjere je dalje jačanje partnerstva i saradnje sa višim nivoima vlasti, u zemlji i inostranstvu, privatnim sektorom kao i nevladinim organizacijama. Također, osim jačanja postojećih partnerskih odnosa sa općinama i gradovima, potrebno je uspostavljati i partnerstva sa novim općinama i gradovima. Na ovaj način se ostvaruje mogućnost različitog djelovanja u smislu korištenja i udruživanja prirodnih, materijalnih i ljudskih resursa i njihove integracije u zajedničke projekte (u oblasti privrede, kulture, obrazovanja, sporta).		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj zajedničkih projekata	3	6
	Broj novih sporazuma o partnerstvu	8	11
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Mjera doprinosi očuvanju veza sa partnerskim gradovima i njihovom uključivanju u sveukupni lokalni razvoj.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 50.000 KM, partnerski gradovi 250.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, partnerski gradovi		
Ciljne grupe	stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrisano upravljanje okolišem		
Naziv mjere	3.1.1. Uspostaviti sistem za prečišćavanje otpadnih voda i ugraditi kolektore za odvodnju otpadnih voda		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Dominantan izvor zagađenja vodotoka su otpadne vode. Najugroženiji dijelovi vodotoka su područja oko naseljenih mjesta. Najveći zagađivač rijeke Lašve je fekalna kanalizacija,		

	odnosno otpadne vode domaćinstava. Svi zagađivači svoje otpadne vode, bez tretmana, ispuštaju u gradsku kanalizaciju ili u potoke koji se ulijevaju u Lašvu. Kanalizaciona mreža je deficitarna u svim naseljima općine, a uređaji za prečišćavanje otpadnih voda uglavnom nisu izgrađeni. Također, ni industrijski pogoni, po pravilu, nemaju svoje uređaje za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Dužina izgrađenih/ ugrađenih kolektora	5 km	11 km
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita vodotokova u općini Travnik		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 2.000.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 1.000.000 KM, viši nivoi vlasti 1.000.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrisano upravljanje okolišem		
Naziv mjere	3.1.2. Izgradnja pretovarne stanice		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju daljeg provođenja organizovanog zbrinjavanja komunalnog i neopasnog proizvodnog otpada, potrebno je izgraditi pretovarnu stanicu. Ova mjera bi se provodila u dvije faze: <ul style="list-style-type: none"> - Iznaci lokaciju za pretovarnu stanicu i recikliranje otpada – prva faza, - Obezbeđivanje sredstava i izgradnja pretovarne stanice – druga faza. Rezultati ove mjere bi bili veoma značajni za zaštitu okoliša u općini Travnik, jer bi direktno doprinijeli zaštiti okoliša i smanjenju broja divljih deponija.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj pretovarnih	0	1

	stanica		
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša, zaštita rijeka		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.000.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 500.000 KM, JP Bašbunar 500.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za urbanizam, građenje, katastar i imovinsko – pravne poslove		
Ciljne grupe	stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.1. Uspostava funkcionalnog sistema za integrisano upravljanje okolišem		
Naziv mjere	3.1.3. Donošenje prostorno-planske dokumentacije i regulacionih planova		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ova mjera ima za cilj osigurati da područje općine Travnik ima potpunu pokrivenost planskom dokumentacijom.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj donesenih planova	0	2
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša, regulisanje gradnje, smanjenje bespravne gradnje		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 700.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 600.000 KM, viši nivoi vlasti 100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za urbanizam, građenje, katastar i imovinsko-pravne poslove		
Ciljne grupe	stanovnici općine, privrednici i institucije		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere/projekta	3.2.1. Staviti u funkciju deponiju krutog otpada u Bijelom Bučju		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Općina je odredila lokaciju za odlaganje krutog otpada i odredila subjekt gazdovanja, nadležnost i uslove korištenja deponije. U strateškom periodu potrebno je deponiju krutog otpada u Bijelom Bučju staviti u funkciju.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj deponija krutog otpada	0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša, plansko zbrinjavanje krutog otpada, promocija i podsticanje održivog korištenja resursa kroz uspostavu integrisanog sistema upravljanja otpadom		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 140.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 140.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za urbanizam, građenje, katastar i imovinsko-pravne poslove		
Ciljne grupe	stanovnici općine, komunalna preduzeća		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere	3.2.2.Regulisanje zbrinjavanja otpada (međuopćinska saradnja)		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju zbrinjavanja otpada potrebno je uspostaviti međuopćinsku saradnju koja će rezultirati pronalaženjem zajedničkog rješenja o daljem zbrinjavanju krutog otpada.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Uložena sredstva u mjeru	0	600.000
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje kvalitete komunalnih usluga, poboljšan kvalitet življenja u općini Travnik, zaštita okoliša		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 600.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 500.000 KM, druge općine, EU fondovi, ostali izvori 100.000 KM		

Period implementacije mjere	2022-2027. godine
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik,
Ciljne grupe	stanovnici općine

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere	3.2.3.Ojačati kapacitete komunalnih preduzeća revizijom postojećih i definisanjem mogućih komunalnih usluga		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Komunalna djelatnost podrazumijeva pružanje komunalnih usluga od interesa za fizička i pravna lica, građenje, te održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture. U cilju postizanja veće profitabilnosti komunalnih preduzeća, ali i zadovoljstva korisnika njihovih usluga, potrebno je ojačati njihove kapacitete kako bi mogli definisati i pružiti nove usluge građanima koje će istovremeno doprinijeti daljoj zaštiti okoline.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih usluga komunalnih preduzeća	5	10
	Visina uloženih sredstava u ovu mjeru	0	700.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje kvalitete komunalnih usluga, poboljšanje kvalitete življenja u općini Travnik, zaštita okoliša		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 700.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 500.000 KM, EU fondovi, ostali izvori 200.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	stanovnici općine, komunalna preduzeća		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere	3.2.4. Osigurati mjesto za novo gradsko groblje		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Groblje je komunalni objekat kojim, uz saglasnost Općinskog vijeća, upravljaju vjerske zajednice ili javna preduzeća. Kako su groblja već iskoristila postojeći prostor, neophodno je osigurati lokaciju za izgradnju novog groblja.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Površina novog mjesta za groblje	0	Najmanje 10.000 m ²
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje zadovoljstva građana		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000KM Izvor: Budžet Općine Travnik 50.000 KM, ostali izvori 50.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za urbanizam, građenje, katastar i imovinsko-pravne poslove		
Ciljne grupe	stanovnici općine, vjerske zajednice		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere	3.2.5. Okončati postupak izgradnje skloništa za nezbrinute životinje		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Općina je uradila veliki broj aktivnosti na realizaciji ovog projekta. U narednom periodu će se završiti sve aktivnosti kako bi sklonište počelo sa radom.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj zbrinutih pasa	50	150
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećan stepen sigurnosti građana od napada pasa lualica		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 200.000KM Izvor: Budžet Općine Travnik 75.000 KM, ostali izvori 125.000 KM		
Period implementacije	2022-2027. godine		

mjere	
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik
Ciljne grupe	stanovnici općine

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere	3.2.6. Obezbjedeње dodatnih parking mjesta u gradu, kako za putnička, tako i za teretna vozila i autobuse		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Broj parking mjesta ne zadovoljava standard i potrebe u gradskom djelu općine, iako je u prethodnom periodu dosta urađeno na rješavanju ovog problema, potrebno je osigurati dodatna parking mjesta, kako za putnička, tako i za teretna vozila i autobuse.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih parking prostora	6	20
	Uložena sredstva u ovu mjeru	0	200.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje uslova življenja stanovnika općine Travnik		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 200.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 100.000 KM, JP Stan 100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine, posjetitelji Travnika, turisti		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere	3.2.7. Izgradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, kolektori)		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ova mjera treba da osigura poboljšanje komunalne infrastrukture i ona će, osim utjecaja na zaštitu okoliša i održivo upravljanje prirodnim resursima, svoj pozitivan utjecaj dati i na stvaranje ambijenta povoljnog za život u općini Travnik.		
Strateški projekti			

Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj domaćinstava koji imaju pristup komunalnim uslugama	14.956	15.256
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unapređenje stanja životne sredine i poboljšanje uslova življenja u općini Travnik		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 10.500.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 7.000.000 KM, ostali viši nivoi vlasti 3.500.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine, posjetitelji Travnika, turisti		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere	3.2.8. Nabavka komunalnih vozila uz pomoć partnerskih gradova		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	S obzirom na veliki broj sklopljenih sporazuma o saradnji sa gradovima drugih zemalja, potrebno je u zajedničkim projektima predvidjeti i nabavku komunalnih vozila, čime bi se rad komunalnih preduzeća znatno unaprijedio.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj nabavljenih vozila	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 100.000 KM, partnerski gradovi 200.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	stanovnici općine, posjetitelji općine Travnik, turisti		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite		
---------------------------	--	--	--

	okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.2. Unapređenje kvalitete komunalnih usluga		
Naziv mjere	3.2.9.Rekonstrukcija vodovodnog sistema implementacijom projekta Plava voda		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U okviru strateškog razdoblja planira se rekonstrukcija Regionalnog vodovoda Plava voda kroz koji će se omogućiti vodosnabdijevanje građana u 5 općina (Travnik, Zenica, Novi Travnik, Vitez, Busovača). Ovo je projekat koji će finansirati, u najvećoj mjeri viši nivoi vlasti, ali je od posebnog značaja za općinu, te se navodi kao projekat za kojeg će Općina nastojati inicirati što skoriju realizaciju ove mjere.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Visina uložениh sredstava	0	1.000.000
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.000.000 KM Izvor: donatori, viši nivoi vlasti 1.000.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	stanovnici općine, posjetitelji općine Travnik, turisti		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetski efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa		
Naziv mjere	3.3.1.Obezbijediti održivost daljinskog sistema grijanja kroz posredovanje u pronalasku novog vlasnika		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Postojeći instalirani sistem daljinskog grijanja omogućava provođenje efikasnijih mjera i kontrolu emisije štetnih produkata sagorijevanja i zaštite zraka. Kroz ovu mjeru želi se osigurati održivost ovog daljinskog sistema grijanja. Naime, sadašnji vlasnik preduzeća daljinskog grijanja je najavio povlačenje 2023. godine i Općina treba u tom periodu aktivno tražiti investitora koji bi preuzeo ovo preduzeće.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj promocija	0	6

Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša, poboljšanje uslova življenja u gradu Travniku
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 6.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 6.000 KM
Period implementacije mjere	2022-2027. godine
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik
Ciljne grupe	stanovnici općine

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetski efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa		
Naziv mjere	3.3.2. Obezbijediti podsticajna sredstva za prelazak na pelet za zagrijavanje prostora u domaćinstvu		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju smanjenja zagađenja zraka, u toku zimskih mjeseci, koja nastaju zbog tradicionalnog načina zagrijavanja, osigurat će se poticajna sredstva za domaćinstva koja budu željela zamijeniti stare peći sa pećima na pelet ili korištenje toplinskih pumpi.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	% domaćinstava koja se griju na pelet	25	40
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša, poboljšanje kvalitete zraka u zimskim mjesecima		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000 KM Izvor: EU fondovi i drugi donatori 100.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetske efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa		
Naziv mjere	3.3.3. Okončati postupak zamjene postojećih rasvjetnih tijela sa ekološki prihvatljivim i ekonomičnijim rasvjetnim tijelima		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	<p>Ubrzani razvoj infrastrukture i povoljni uslovi izgradnje kroz donatorska sredstva u prethodnom periodu doveli su do ekspanzije zamjene stare javne rasvjete novom, ekonomičnom, ekološki prihvatljivom i efikasnijom javnom rasvjetom.</p> <p>U narednom periodu potrebno je nastaviti sa ovim aktivnostima kako bi se na području cijele općine, stara neekonomična rasvjetna tijela, zamijenila novim.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	% zamijenjenih rasvjetnih tijela	25	40
	Iznos uloženih sredstava	0	700.000 KM
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje osvjetljenja na području općine, smanjenje troškova električne energije za osvjetljenje		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 700.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 500.000 KM, EU fondovi i ostali izvori 200.000 KM.		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik		
Ciljne grupe	stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetske efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa		
Naziv mjere	3.3.4. Sanacija klizišta i provođenje drugih mjera ZiS		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	<p>Ova mjera ima za cilj poboljšanje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, te je potrebno napraviti konkretan plan i program za ovu mjeru. Osim Civilne zaštite, u programe, kao važne učesnike ovih aktivnosti, trebalo bi uključiti i građane, mjesne zajednice i nevladine organizacije čime će se značajno doprinijeti povećanju otpornosti i preventivnom djelovanju kod prirodnih i drugih nesreća, kao i raspoloživosti.</p>		

Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Uložena sredstva	0	1.050.000
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšan sistem zaštite i spašavanja, unapređenje sigurnosti života i imovine građana, smanjenje pritiska i zaštite okoliša, očuvanje tla		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.050.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 900.000 KM, viši nivoi vlasti 150.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik, Služba za civilnu zaštitu		
Ciljne grupe	stanovnici općine, preduzeća i institucije na području općine		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.3. Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetski efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa		
Naziv mjere	3.3.5.Poticati utopljanje javnih ustanova i stambenih objekata uz učešće etažnih vlasnika		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Glavni cilj mjere je utopljanje javnih i stambenih objekata radi smanjenja potrošnje energije, smanjenja zagađenosti zraka, ljepše urbanističke slike, dužeg životnog vijeka objekata i povećanja privrednih aktivnosti na području općine. U skladu sa načelima ekonomičnosti i efikasnosti, te u skladu sa pažnjom dobrog domaćina, Općina će na sve buduće investicione građevinske zahvate na objektima u javnom sektoru zahtijevati primjenu izolacionih materijala koji ispunjavaju toplinske uslove utopljanja građevinskih objekata. Također, poticat će i utopljanje postojećih zgrada, uz učešće etažnih vlasnika.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	% utopljenih objekata	40	55
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Mjera doprinosi zaštiti okoliša i finansijskih ušteda stanovništva		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 600.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 300.000 KM, EU fondovi i ostali izvori 300.000 KM		
Period implementacije	2021-2027. godine		

mjere	
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik
Nosioci mjere	Općina Travnik
Ciljne grupe	stanovnici općine

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture
Prioritet	3.4. Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva
Naziv mjere	3.4.1. Izgradnja brze ceste Lašva-Travnik-Jajce-Banja Luka-Bihać, Rekonstrukcija i izgradnja regionalne ceste Travnik-Skender Vakuf, Travnik-Ovnak-Han Bila (nadležnost viših nivoa vlasti)
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Projekat je dio šireg značaja i realizuje se u nadležnosti posebnih institucija F BiH. Pitanje imovinsko-pravnih odnosa i druga pitanja u nadležnosti Općine rješavat će se u dinamici sa investitorom. Ova mjera mora biti finansirana sredstvima viših nivoa vlasti. Općina će nastojati inicirati realizaciju ovog projekta u posmatranom periodu razvoja općine.

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.4. Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva		
Naziv mjere	3.4.2. Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih cesta		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje lokalnih puteva vršit će u okviru nadležnosti općinskih organa, a na osnovu prihvaćenih aplikacija građana i mjesnih zajednica kroz javni poziv koji se raspisuje jednom godišnje.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Dužina izgrađenih i rekonstruisanih puteva	0	18 km
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje mogućnosti za privredni razvoj, poboljšanje i transporta, smanjenje zagađenja zraka u naseljima, poboljšanje mogućnosti razvoja turizma, povećanje sigurnosti saobraćaja		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 3.500.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 3.000.000 KM, ostali izvori (viši nivoi vlasti) 500.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za	Općina Travnik		

koordinaciju implementacije mjere	
Nosioci mjere	Općina Travnik
Ciljne grupe	stanovnici općine, preduzeća, posjetitelji Travnika, turisti

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.4. Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva		
Naziv mjere	3.4.3. Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija gradskih ulica i mostova		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	Ovom mjerom se želi poboljšati putna infrastruktura u općini.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novoizgrađenih/ rekonstruisanih gradskih ulica i mostova	0	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unapređenje uslova za dalji privredni razvoj, poboljšanje i ubrzanje transporta, povećanje sigurnosti saobraćaja. Također, bit će poboljšani uslovi za unapređenje uslova življenja i samih stanovnika.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 2.500.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 2.000.000 KM, ostali izvori EU fondovi i drugi donatori 500.000 KM		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	stanovnici općine, sportisti i posjetioci sportskih manifestacija, NVO-e		

Veza sa strateškim ciljem	Strateški cilj 3: Unaprijeđen integrisani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture		
Prioritet	3.4. Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva		
Naziv mjere	3.4.4. Izgraditi biciklističke staze prema ostatku općine		
Opis mjere sa okvirnim područjem djelovanja	U cilju smanjenja zagađenja okoliša i poboljšanja kvalitete života, bicikl sve više postaje poželjno prijevozno sredstvo. Dobrobiti korištenja bicikla očituju se u ekološkoj prihvatljivosti, brzom i povoljnom prijevozu do željenoga odredišta, te zdravoj tjelovježbi.		

	Općina je već u jednom dijelu grada izgradila biciklističke staze, ali u narednom periodu one će se graditi i ostalim dijelovima općine.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Dužina izgrađene biciklističke staze	10 km	20 km
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Njegovanje zdravog načina življenja, smanjenje zagađenja i jačanje ekološke svijesti.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 75.000 KM Izvor: Budžet Općine Travnik 25.000 KM, 50.000 KM sredstva donatora		
Period implementacije mjere	2022-2027. godine		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Travnik		
Nosioci mjere	Općina Travnik,		
Ciljne grupe	stanovnici općine, sportisti, mladi Travnika		

9. SAŽETAK STRATEŠKOG DOKUMENTA

Redni broj i oznaka	NAZIV	Indikatori i finansijski izvori		
		Indikator strateškog cilja	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
Strateški cilj SC1	Razvijena i održiva privreda	Broj privrednih subjekata	2.757	2.895
		Broj zaposlenih	13.396	14.735
		Broj nezaposlenih	7.391	7.000
		Vrijednost izvoza u KM	185.879.670	204.466.900
		Broj porodičnih poljoprivrednih gazdinstava	2.984	3.133
		Broj registrovanih turističkih posjeta i noćenja	33.440	43.473
		Budžet u KM	Ostali izvori	Ukupno u

			u KM	KM	
			4.830.000	1.900.000	6.730.000
Prioritet 1.1.	Povoljnije poslovno okruženje za održiv rast, nove investicije i zapošljavanje	Indikator strateškog cilja	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti	
		Broj privrednih subjekata	2.757	2.895	
		Broj zaposlenih	13.396	14.735	
		Broj nezaposlenih	7.391	7.000	
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM	
		1.320.000	250.000	1.570.000	
Mjera 1.1.1.	Obezbijediti poticajna sredstva za start up preduzeća	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti	
		Broj novih preduzeća	1.082	1.102	
		Broj novih obrta	1.039	1.053	
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM	
		700.000		700.000	
Mjera 1.1.2.	Jačati mrežu interesnih grupa unapređenjem partnerske i institucionalne saradnje	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti	
		Broj zajedničkih projekata	0	12	
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM	
		70.000		70.000	
Mjera 1.1.3.	Jačanje konkurentnosti privrede kroz tehnološke inovacije, know-how, razvoj i transfer novih tehnologija i digitalizaciju	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti	
		Prihodi po stanovniku	132	145	
		Povećanje izvoza u KM	185.879.670	204.466.900	
		Povećanje broja zaposlenih	13.396	14.735	

		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		350.000	150.000	500.000
Mjera 1.1.4.	Promocija kapaciteta prema domaćim i stranim investitorima (s posebnim fokusom na dijasporu)	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj promotivnih kampanja	0	6
		Broj novih investicija	0	2
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		40.000		40.000
Mjera 1.1.5.	Definisanje novih poslovnih zona	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novih poslovnih zona	7	10
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		110.000	100.000	210.000
Mjera 1.1.6.	Dobivanje BFC certifikata	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novih investicija	0	2
		Broj novih poslovnih subjekata	2.757	2.895
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		50.000		50.000
Prioritet 1.2.	Stvaranje uslova za jačanje turizma	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj registrovanih turističkih posjeta i noćenja	33.440	43.473
		Broj poslovnih subjekata u sektoru turizma	290	319

		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		2.110.000	1.100.000	3.210.000
Mjera 1.2.1.	Formirati Turističku zajednicu Općine Travnik	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj dolazaka i noćenja	33.440	43.473
		Broj poslovnih subjekata u sektoru turizma	290	319
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		100.000		100.000
Mjera 1.2.2.	Unapređenje turističke infrastrukture uz adekvatno rješavanje imovinsko- pravnih odnosa	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj kreveta u smještajnim objektima	1.212 kreveta u hotelskom smještaju 12.000 kreveta u privatnom smještaju	1.333 kreveta u hotelskom smještaju 13.200 kreveta u privatnom smještaju
		Broj riješenih imovinsko- pravnih odnosa	0	180
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		2.000.000	1.000.000	3.000.000
Mjera 1.2.3.	Stvaranje uslova za sinergiju turizma, poljoprivrede i ruralnog razvoja	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Nivo razvijenosti općine	33	30
		Broj organizovanih posjeta i nastupa na	0	3

		sajmovima i izložbama		
		Broj posjeta turista	19.990	21.989
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		10.000	100.000	110.000
Prioritet 3	1.3. Jačanje poljoprivredne proizvodnje	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj porodičnih poljoprivrednih imanja	2.984	3.133
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.400.000	550.000	1.950.000
Mjera 1.3.1.	Obezbijediti poticajna sredstva za razvoj poljoprivrede i prerađivačke poljoprivredne proizvodnje, razvoja poljoprivrednih imanja i obrta, kao i dalji razvoj infrastrukturnih projekata	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost osiguranih poticajnih sredstava	0	1.950.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.400.000	550.000	1.950.000
Strateški cilj SC2	Izgrađena obrazovana i inkluzivna zajednica sa razvijenom društvenom infrastrukturom, kvalitetnim javnim uslugama, bogatim sportskim i kulturnim životom u kojoj mladi imaju priliku pokazati svoja znanja i vještine	Indikator strateškog cilja	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Nivo razvijenosti	33	30
		Povećanje nataliteta	8,06	8,5
		% povećanja zadovoljstva uslugama u zdravstvu	0	77% anketiranih građana
		Broj korisnika socijalne pomoći	160	140
		Broj inicijativa kojima se smanjuje	20	55

		korupcija		
		Smanjenje broja žalbi na administrativne procedure u Općini	76	65
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		14.423.000	16.700.000	31.123.000
Prioritet 2.1.	Unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite	Indikator strateškog cilja	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj ljekara	188	200
		Broj korisnika socijalne zaštite	160	140
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.900.000	560.000	2.460.000
Mjera 2.1.1.	Unapređenje kapaciteta zdravstvene zaštite	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj ljekara	188	200
		Broj stomatologa	16	20
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			300.000	300.000
Mjera 2.1.2.	Dostupnost zdravstvene zaštite svim građanima	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Visina uložениh sredstava	0	250.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		250.000		250.000
Mjera 2.1.3.	Jačanje preventivne zdravstvene zaštite	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj provedenih kampanja/aktivnosti	0	18

		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			45.000	45.000
Mjera 2.1.4.	Promocija zdravog načina življenja	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj provedenih promocija/kampanja	0	10
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			5.000	5.000
Mjera 2.1.5.	Jačanje kapaciteta u ustanovama socijalne zaštite	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Jačanje ljudskih kapaciteta	6	9
		Broj korisnika socijalne zaštite	160	140
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		350.000	210.000	560.000
Mjera 2.1.6.	Podržavanje rada humanitarnih i nevladinih organizacija koje svojim radom doprinose poboljšanju socijalnog statusa i zdravlja	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Iznos dodijeljenih sredstava u KM	0	1.300.000
		Broj korisnika pomoći	400	300
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.300.000		1.300.000
Mjera 2.1.7.	Stvaranje uslova za uključivanje svih marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj projekata na uključivanju marginaliziranih grupa u društveno-ekonomske tokove	0	12
		Budžet u KM	Ostali izvori	Ukupno u

			u KM	KM
		40.000	10.000	50.000
Prioritet 2.2.	Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje (usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada)	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Završena izgradnja srednje škole	0	1
		Broj odobrenih stipendija	131	150
		Broj programa neformalnog obrazovanja	0	6
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.500.000	10.100.000	11.600.000
Mjera 2.2.1.	Izgradnja prostora za Mješovitu srednju školu "Travnik"	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Završena škola	0	1
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			9.900.000	9.900.000
Mjera 2.2.2.	Jačanje kapaciteta za kvalitetnije obrazovanje - usklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta rada	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj inicijativa općine prema Ministarstvu obrazovanja SBK	0	6
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			100.000	100.000
Mjera 2.2.3.	Podrška učenicima i studentima kroz sistem stipendiranja	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj odobrenih stipendija	131 i to: 70 redovni studenti; 30 studenti za deficitarna	150 i to: 75 redovni studenti 40 studenti za deficitarna

			zanimanja; 9 za nadarene učenike; 22 učenika za deficitarna zanimanja	zanimanja 10 za nadarene učenike 25 učenika za deficitarna zanimanja
		Iznos odobrenih stipendija	0	1.000.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.000.000		1.000.000
Mjera 2.2.4.	Razvijanje neformalnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja prema potrebama tržišta rada	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj programa neformalnog obrazovanja	0	6
		Broj osoba koje su pohađale obuke	0	120
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			100.000	100.000
Mjera 2.2.5.	Proširenje kapacitete predškolskih ustanova	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Kapacitet predškolskih ustanova	224	260
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		500.000		500.000
Prioritet 2.3.	Omasovljavanje sportske aktivnosti	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj mjesta u novoj dvorani	0	1.100
		Broj aktivnih korisnika (sportske organizacije)	30	33

		sportske infrastrukture		
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		2.800.000	5.500.000	8.300.000
Mjera 2.3.1.	Dovršiti izgradnju PSKC Pirota	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj mjesta u dvorani	0	1.100
		Broj sportskih klubova koji će koristiti dvoranu	0	5
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.000.000	5.200.000	6.200.000
Mjera 2.3.2.	Unapređenje prostornih i tehničkih kapaciteta za djelovanje sportskih organizacija	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj aktivnih korisnika (sportske organizacije) sportske infrastrukture	30	33
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		300.000	300.000	600.000
Mjera 2.3.3.	Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Iznos sredstava koja se izdvajaju u ovu namjenu u KM	0	1.500.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.500.000		1.500.000
Prioritet	Njegovanje kulturno- historijske tradicije kao i	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti

2.4.	novih kulturnih sadržaja	Broj zaštićenih kulturnih dobara	0	3
		Registar kulturnih dobara općine Travnik	0	1
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		210.000	220.000	430.000
Mjera 2.4.1.	Efikasna zaštita i valorizacija i promocija prirodne i kulturne baštine	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj promotivnih aktivnosti	0	6
		Broj zaštićenih kulturnih dobara	0	3
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			100.000	100.000
Mjera 2.4.2.	Formiranje Registra kulturnih dobara općine Travnik	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Registar	0	1
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			120.000	120.000
Mjera 2.4.3.	Jačanje prepoznatljivosti Travnika, historijskog i znamenitog grada, kao osnova i za razvoj pojedinih grana privrede	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj promotivnih kampanja	0	5
		Broj objavljenih promotivnih članaka	0	10
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		210.000		210.000
Prioritet	Povećanje stepena sveobuhvatne sigurnosti	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti

2.5.	građana	Broj krivičnih dijela	78	60
		Broj ugrađenih kamera u vlasništvu Općine	20	50
		Broj inicijativa kojima se smanjuje korupcija	20	55
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.240.000	50.000	1.290.000
Mjera 2.5.1.	Osigurati zaštitu i funkcionisanje sigurnosne infrastrukture unapređenjem videonadzornog sistema	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj ugrađenih kamera u vlasništvu Općine	20	50
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		100.000		100.000
Mjera 2.5.2.	Poboljšati funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost nabavljene opreme	0	1.050.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.000.000	50.000	1.050.000
Mjera 2.5.3.	Unapređivati borbu protiv kriminala i govora mržnje	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj krivičnih djela	78	60
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		70.000		70.000
Mjera 2.5.4.	Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj podnesenih prijava	10	0

		Broj inicijativa kojima se smanjuje korupcija	20	55
		Smanjenje broja žalbi na administrativne procedure u Općini	76	65
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		70.000		70.000
Prioritet 2.6.	Demografski razvoj, migracije	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Povećanje nataliteta	8,06	8,5
		Broj stanova za mlade	0	10
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		5.604.000		5.604.000
Mjera 2.6.1.	Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za povećanje broja novorođenih	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Povećanje nataliteta	8,06	8,5
		Iznos dodijeljenih sredstava u KM	0	1.764.000
		Upis u matične knjige godišnje	220	270
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.764.000		1.764.000
Mjera 2.6.2.	Sufinansiranje dječijih vrtića	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj djece u predškolskim ustanovama	224	260
		Broj dječijih vrtića	4	5
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM

		2.740.000		2.740.000
Mjera 2.6.3.	Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost podrške	0	1.100.000
		Broj stanova	0	10
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.100.000		1.100.000
Prioritet 2.7.	Usklađivanje sistema kvalitete uz primjenu novih tehnologija u radu javnog sektora	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj educiranih zaposlenih za korištenje novih tehnologija	0	40
		Broj novih E- usluga	12	16
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.119.000	20.000	1.139.000
Mjera 2.7.1.	Uskladiti godišnje planiranje edukacija zaposlenika javne administracije u oblasti korištenja GIS sistema kao i edukacija vezanih za uvođenje novih tehnologija	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj zaposlenih koji su prošli edukaciju	30	40
		Broj educiranih zaposlenih za korištenje novih tehnologija	0	40
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		57.000		57.000
Mjera 2.7.2.	Unapređenje postojećih i nabavka novih softvera i hardvera	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost uloženi sredstava u KM	0	1.000.000
		Broj novih E-	12	16

		usluga		
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.000.000		1.000.000
Mjera 2.7.3.	Recertifikacija sistema kvalitete ISO 9001:2015	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Recertifikacija standarda ISO 9001:2015	1	3
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		25.000		25.000
Mjera 2.7.4.	Jačati kapacitete mjesnih zajednica radi obezbjeđivanja lakše dostupnosti pojedinih usluga, korištenjem novih tehnologija	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj održanih edukacija za jačanje kapaciteta MZ godišnje	2	4
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		10.000		10.000
Mjera 2.7.5.	Formiranje katastra komunalnih uređaja	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Katastar komunalnih uređaja	0	1
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		20.000	20.000	40.000
Mjera 2.7.6.	Obezbijediti participativno učešće svih građana u donošenju odluka	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj inicijativa pokrenutih od strane građana	20	40
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		7.000		7.000

Prioritet 2.8.	Jačanje kapaciteta Općine	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj zajedničkih projekata	3	6
		Broj novih sporazuma o partnerstvu	8	11
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		50.000	250.000	300.000
Mjera 2.8.1.	Jačanje uloge partnerstava između privatnog i javnog sektora, postojećih i novih partnerskih gradova, kao i sa NVO-a	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj zajedničkih projekata	3	6
		Broj novih sporazuma o partnerstvu	8	11
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		50.000	250.000	300.000
Strateški cilj SC3	Unaprijeđen integrirani sistem zaštite okoliša i javne infrastrukture	Indikator strateškog cilja	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		% domaćinstava obuhvaćen organizovanim odvozom smeća	95	97
		Broj domaćinstava koja imaju pristup komunalnim uslugama	14.956	15.256
		% domaćinstava koja se griju na pelet	25	40
		Dužina novoizgrađenih lokalnih puteva	0	18

		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		16.096.000	8.225.000	24.321.000
Prioritet 3.1.	Uspostava funkcionalnog sistema za integrirano upravljanje okolišem	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Dužina izgrađenih ugrađenih kolektora	5 km	11 km
		Broj pretovarnih stanica	0	1
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		2.100.000	1.600.000	3.700.000
Mjera 3.1.1.	Uspostaviti sistem za prečišćavanje otpadnih voda i ugraditi kolektore za odvodnju otpadnih voda	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Dužina izgrađenih ugrađenih kolektora	5 km	11 km
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		1.000.000	1.000.000	2.000.000
Mjera 3.1.2.	Izgradnja pretovarne stanice	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj pretovarnih stanica	0	1
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		500.000	500.000	1.000.000
Mjera 3.1.3.	Donošenje prostorno-planske dokumentacije i regulacionih planova	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj donesenih planova	0	2
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		600.000	100.000	700.000
Prioritet 3.2.	Unapređenje kvalitete komunalnih usluga	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti

		Broj novih usluga komunalnih preduzeća	5	10
		Broj deponija krutog otpada	0	1
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		8.465.000	5.275.000	13.740.000
Mjera 3.2.1.	Staviti u funkciju deponiju krutog otpada u Bijelom Bučju	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj deponija krutog otpada	0	1
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		140.000		140.000
Mjera 3.2.2.	Regulisanje zbrinjavanja otpada (međupćinska saradnja)	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Uložena sredstva u mjeru	0	600.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		500.000	100.000	600.000
Mjera 3.2.3.	Ojačati kapacitete komunalnih preduzeća revizijom postojećih i definisanjem mogućih komunalnih djelatnosti	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novih usluga komunalnih preduzeća	5	10
		Visina uloženih sredstava u ovu mjeru	0	700.00
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		500.000	200.000	700.000
Mjera 3.2.4.	Osigurati mjesto za novo gradsko groblje	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Površina novog	0	Najmanje

		mjesta za groblje		10.000 m ²
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		50.000	50.000	100.000
Mjera 3.2.5.	Okončati postupak izgradnje skloništa za nezbrinute životinje	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj zbrinutih pasa	50	150
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		75.000	125.000	200.000
Mjera 3.2.6.	Obezbjeđenje dodatnih parking mjesta u gradu, kako za putnička, tako i za teretna vozila i autobuse	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novih parking prostora	6	20
		Uložena sredstva u ovu mjeru u KM	0	200.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		100.000	100.000	200.000
Mjera 3.2.7.	Izgradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture (vodovodi, kanalizacija, kolektori)	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj domaćinstava koja imaju pristup komunalnim uslugama	14.956	15.256
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		7.000.000	3.500.000	10.500.000
Mjera 3.2.8.	Nabavka komunalnih vozila uz pomoć partnerskih gradova	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj nabavljenih vozila	0	3
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		100.000	200.000	300.000

Mjera 3.2.9.	Rekonstrukcija vodovodnog sistema implementacijom projekta Plava voda	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Visina uloženih sredstava u KM	0	1.000.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			1.000.000	1.000.000
Prioritet 3.3.	Poboljšana zaštita prirodnih resursa kroz održivo i energetski efikasno upravljanje i održivo korištenje resursa	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		% domaćinstava koja se griju na pelet	25	40
		% zamijenjenih rasvjetnih tijela	25	40
		% utopljenih objekata	40	55
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		506.000	300.000	806.000
Mjera 3.3.1.	Obezbijediti održivost daljinskog sistema grijanja kroz posredovanje u pronalasku novog vlasnika	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj promocija	0	6
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		6.000		6.000
Mjera 3.3.2.	Obezbijediti podsticajna sredstva za prelazak na ekološki prihvatljiv pogon (pelet ili toplinske pumpe) za zagrijavanje prostora u domaćinstvu	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		% domaćinstava koja se griju na pelet	25	40
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
			100.000	100.000
Mjera 3.3.3.	Okončati postupak zamjene postojećih	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti

	rasvjetnih tijela sa ekološki prihvatljivim i ekonomičnijim rasvjetnim tijelima	% zamijenjenih rasvjetnih tijela	25	40
		Iznos uložениh sredstava u KM	0	700.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		500.000	200.000	700.000
Mjera 3.3.4.	Sanacija klizišta i provođenje drugih mjera ZiS	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Uložena sredstva	0	1.050.000
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		900.000	150.000	1.050.000
Mjera 3.3.5.	Poticati utoplјavanje zgrada uz učešće etažnih vlasnika	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		% utoplјениh objekata	40	55
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		300.000	300.000	600.000
Prioritet 3.4.	Poboljšana kvaliteta lokalnih i javnih puteva	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Dužina izgrađenih i rekonstruisanih puteva	0	18 km
		Broj novoizgrađenih/ rekonstruisanih gradskih ulica i mostova	0	5
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		5.025.000	1.050.000	6.075.000
Mjera 3.4.1.	Izgradnja brze ceste Lašva-Travnik-Jajce-Banja Luka-Bihać,	Projekat je dio šireg značaja i realizuje se u nadležnosti posebnih institucija F BiH. Pitanje imovinsko-pravnih odnosa i druga pitanja u		

	Rekonstrukcija i izgradnja regionalne ceste Travnik-Skender Vakuf, Travnik-Ovnak-Han Bila (nadležnost viših nivoa vlasti)	nadležnosti Općine rješavat će se u dinamici sa investitorom. Ova mjera mora biti finansirana sredstvima viših nivoa vlasti. Općina će nastojati inicirati realizaciju ovog projekta u posmatranom periodu razvoja općine.		
Mjera 3.4.2.	Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih cesta	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Dužina izgrađenih i rekonstruisanih puteva	0	18 km
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		3.000.000	500.000	3.500.000
Mjera 3.4.3.	Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija gradskih ulica i mostova	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novoizgrađenih/ rekonstruisanih gradskih ulica i mostova	0	5
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		2.000.000	500.000	2.500.000
Mjera 3.4.4.	Izgraditi biciklističke staze prema drugim općinama	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Dužina izgrađene biciklističke staze	10 km	20 km
		Budžet u KM	Ostali izvori u KM	Ukupno u KM
		50.000	25.000	75.000

PRILOZI

Pregled tabela

Tabela 1. Broj naseljenih mjesta u općini Travnik.....	7
Tabela 2. Meteorološki parametri dobijeni mjerenjima u automatskoj Meteorološkoj stanici Travnik za 2019. godinu	9
Tabela 3. Broj stanovnika u općini po popisu stanovništva iz 1991. i 2013. godine	10
Tabela 4. Broj stanovnika u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina.....	10
Tabela 5. Prirodni priraštaj u općini Travnik od 2009. do 2020. godine.....	12
Tabela 6. Prirast – godišnje stope.....	12
Tabela 7. Dobna struktura	14
Tabela 8. Rang općine Travnik u F BiH po stepenu razvijenosti.....	15
Tabela 9. Rang općine Travnik u F BiH po stepenu razvijenosti u periodu 2014 - 2017. godina	15
Tabela 10. Rang općine Travnik u F BiH po stepenu razvijenosti u periodu 2018 - 2020. Godina.....	16
Tabela 11. Struktura poslovnih subjekata	17
Tabela 12. Broj obrta/poduzetnika registrovanih po djelatnosti.....	17
Tabela 13. Broj registrovanih društava po različitom konceptu djelatnosti	18
Tabela 14. Kretanje poreskog prihoda u općini Travnik u periodu od 2014 - 2020. godine.....	19
Tabela 15. Zaposlenost i prosječne plate u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina.....	20
Tabela 16. Vanjskotrgovinska razmjena	21
Tabela 17. Poljoprivredna površina po kategorijama.....	24
Tabela 18. Oranice, bašte i vrtovi u ha.....	24
Tabela 19. Pregled površina zasijanih sa žitaricama u 2020. godini.....	26
Tabela 20. Pregled površina zasijanih sa povrtnim biljem u 2020. godini.....	27
Tabela 21. Proizvedene količine voća.....	27
Tabela 22. Brojno stanje stoke u općini	28
Tabela 23. Pregled stočne proizvodnje.....	28
Tabela 24. Površina pod šumskim zemljištem	29
Tabela 25. Pregled proizvedene električne energije mini hidroelektrana	31
Tabela 26. Kretanje aktivnog stanovništva u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine.....	33
Tabela 27. Stepenn zaposlenosti u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina.....	34
Tabela 28. Stepenn nezaposlenosti.....	35
Tabela 29. Nezaposlenost prema stepenu stručnog obrazovanja	35
Tabela 30. Broj penzionera i iznos penzija u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. godina.....	36
Tabela 31. Prosječne penzije u općini Travnik u periodu od 2009 -2020. godine	36
Tabela 32. Kretanja broja učenika i nastavnika u osnovnim školama općine Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine.....	38
Tabela 33. Kretanja broja učenika i nastavnika u srednjim školama općine Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine.....	39
Tabela 34. Pregled zdravstvenih kapaciteta u općini Travnik.....	44
Tabela 35. Saobraćajna infrastruktura.....	51
Tabela 36. Registrovana cestovna motorna i priključna vozila prema godinama starosti u 2020.....	54
Tabela 37. Ostvareni prihod Općine u periodu 2018 - 2020. godina	58
Tabela 38. Struktura ostvarenih prihoda u periodu 2018 - 2020. godina	58
Tabela 39. Planirani prihodi Općine za period 2021-2023. godina.....	58

Pregled grafikona

Grafikon 1. Kretanje prisutnog broja stanovnika u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine	11
Grafikon 2. Prikaz kretanja odsutnog stanovništva u općini Travnik u periodu od 2009 - 2020. godine	11
Grafikon 3. Grafički prikaz priraštaja od 2009. do 2020. godine	13
Grafikon 4. Rang razvijenosti općine Travnik u periodu 2009 - 2020. godina	16
Grafikon 5. Kretanje prihoda u općini Travnik u periodu od 2014 -2020. godine	20
Grafikon 6. Uvoz i izvoz u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina	22
Grafikon 7. Grafički prikaz odnosa obradiva površina i pašnjaci	25
Grafikon 8. Odnos obrađenog i neobrađenog zemljišta	25
Grafikon 9. Grafički prikaz odnosa obradivo zemljište i šume	30
Grafikon 10. Kretanje aktivnog stanovništva u općini Travnik u periodu 2009 - 2020. godina	34

Pregled slika

Slika 1. Položaj kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine	6
Slika 2. Položaj općine Travnik u Srednjobosanskom kantonu	7
Slika 3. Ruže vjetrova u općini Travnik	9
Slika 4. Mapa saobraćajne infrastrukture u općini Travnik	52